

RAJE MIR V HIŠI KOT PORAČUN

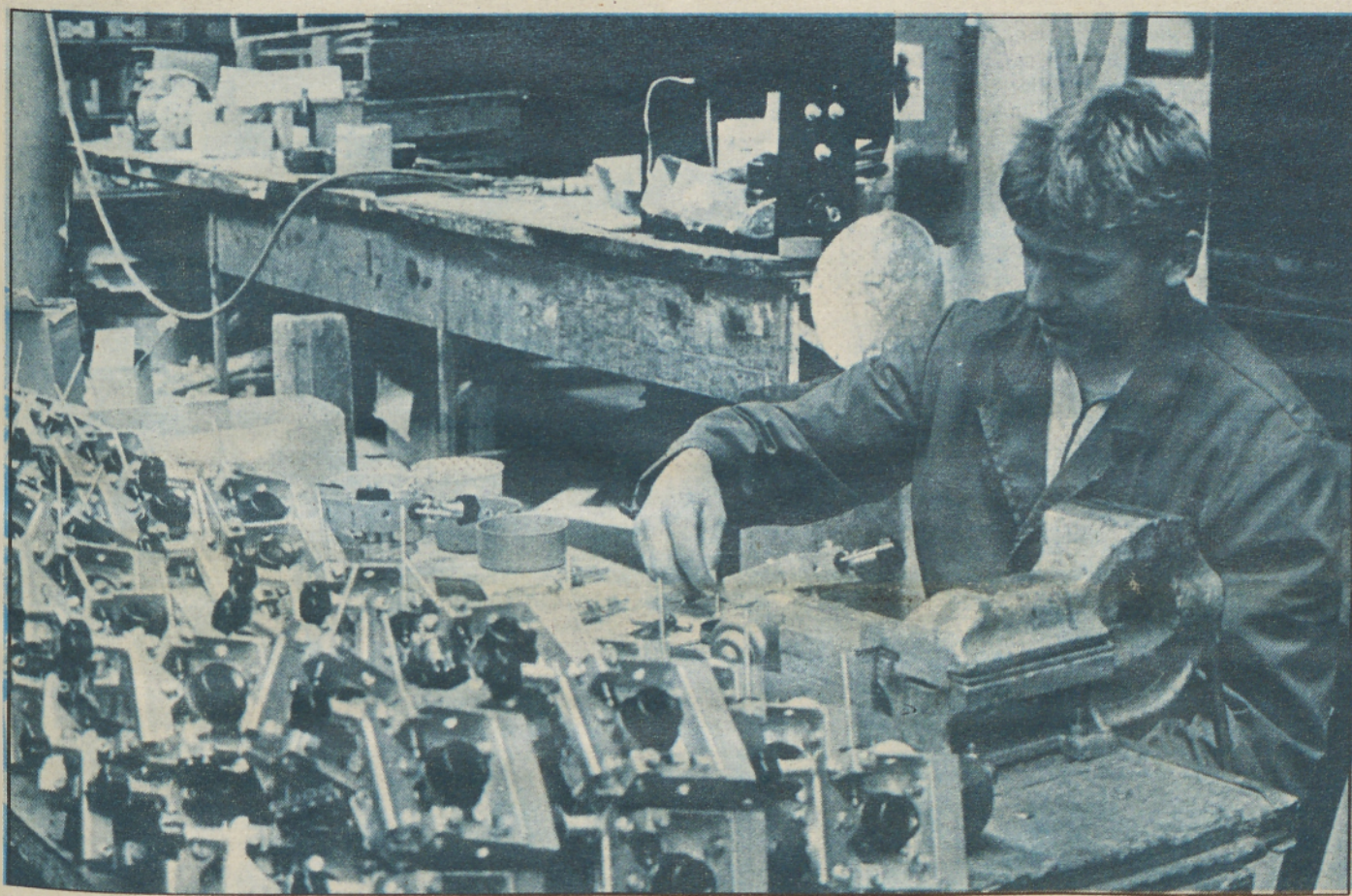
● Takšen je naslov daljšega prispevka o plačah pomurskih občinskih funkcionarjev. Ali so govorice o izplačilu visokega poročuna osebnih dohodkov v lanskem decembru upravičene? Ali so kršeni predpisi pri razdelitvi debelejših kuvert? Kakšen je najvišji znesek, ki ga je prejel občinski funkcionar? Odgovore na ta in druga vprašanja lahko preberete na 5. strani.

VESTNIK

YU ISSN 0351-6407

Murska Sobota, 17. januarja 1991 ● Leto XLIII ● Št. 2 ● Cena 15 din

KOT VOŽNJA PO POLEDICI

Čas čistih računov

Da želi Slovenija sama urejati razmerja in odnose v svoji državi, je dobro znano že dlje časa. Temu je gotovo prilagojeno tudi spreminjanje ustave, ki naj bi omogočila zares svobodno in neodvisno življenje vseh prebivalcev Slovenije. Zato je velikega pomena usklajevanje pogledov vseh odgovornih dejavnikov na republiški ravni in stranknih veljakov do spreminjanja ustavnopravnega položaja Slovenije po plebiscitu do oblikovanja in sprejemanja nove ustave. To pomeni, da bi bile poslej vse pristojnosti v rokah Slovenije, s spremembo sedanje slovenske ustave pa bi iz besedila črtali vse tiste člene, v katerih so omenjene federacija in njene pristojnosti.

Razumljivo je, da vsega tega postopka ni možno opraviti na hitro, kar čez noč, zato se pripravlja predlog za začetek postopka za spremembo zdaj veljavne ustave. Z njo naj bi določili, da državljani Slovenije neposredno in po svojih predstavnikih v skupščini odločajo o urejanju političnih, gospodarskih in socialnih odnosov v republiki ter seveda o urejanju vseh odnosov Slovenije z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami. Poleg tega se predlaga tudi sprememba 9. člena sedanje republiške ustave, s katero bi določili, da na zastavi in v grbu Slovenije ni več zvezde.

Čeprav bo zasedanje republiške skupščine šele 23. januarja, ko bodo po razpravah v zborih nadaljevali z oblikovanjem dokončnega besedila o osamosvajanju Slovenije, bo z nekaterimi zadevami treba vendarle pohiteti. Časa namreč ni na pretek, saj je treba predhodno razjasniti marsikatero dilemo, ki se pojavlja v javnosti, da ne bi v končni fazi prihajalo do neprijetnih zapletov, kot se je to dogajalo že v preteklosti. Predvsem pa so nujni čisti računi, k čemur naj bi pripomoglo tvorno sporazumevanje med vsemi strankami na sedanjem političnem prizorišču, ne pa na osnovi Demosovih dogovarjanj, kot je marsikdaj slišati. To pomeni, da je treba doseči soglasje vseh zainteresiranih za resnično suveren položaj Republike Slovenije, ki se zaradi težavnih razmer v Jugoslaviji, ko so izrabljene že marsikatero možnosti za dogovor ob pogajalski mizi, očitno in nedvoumno vse bolj odloča za odcepnitveni proces.

To so dejstva, mimo katerih ni možno, zato je pročakovati sodelovanje čim širše javnosti, ki naj bi se čimprej izrekala o delovnem besedilu osnutka nove slovenske ustave. Ta pomemben dokument pa bi moral biti v prvi vrsti kratek, pravno pragmatičen in vrednostno nevtralen. Prav na osnovi jasne ustavne ureditve je namreč možno dograjevati celoten politični in gospodarski sistem prihodnje države Slovenije, zato je treba težišče političnega delovanja v naslednjem obdobju usmeriti v uveljavljanje demokracije znotraj samostojne in neodvisne Slovenije.

Milan Jerše

stran 4

V OGNJU JE UGASNILO DVOJE ŽIVLJENJ

Mlada družinica: mama Verica in oče Boris s triletnim Kristijanom in štiriletnim Danielom je po truda polnem dnevu ne sluteč tragedijo legla k počitku. Večer se je pretočil v zlovesno noč, ki je kmalu zableščala v požaru in odjeku eksplozije.

Boris se je prebudil okrog 22. ure. Iz sosednje kuhinje je prihajal zadušljiv plin, šel je pogledat, kaj neki naj bi to bilo, prižgal je luč... Tedaj pa je čvignil plamen, ki se mu je komajda izognil. Tudi Verica je polsnu uspela zbežati na plan. Med klicanjem na pomoč sta stekla okrog hiše k oknu sobe, kjer sta ležala otroka (vsi so spali v isti sobi), da bi ju rešila, vendar jima to ni uspelo: nista namreč mogla odtrgati okenskih kovinskih križev, pa tudi skoznje se Boris ni mogel preriniti. Še več: vanje se je zagoril in noge so mu začele goreti.

V sobo, kjer sta bila otroka in klicala »Mama, mama...«, pa se tudi nista mogla prebiti, kajti vanjo so vodila vrata iz kuhinje, v kateri pa je že bil pekel. Ogenj je zajel vrata, lesena stropova v kuhinji in sobi, strop se je zrušil...

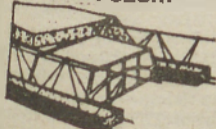
Raport s pogorišča preberite na 15. strani

(RAZ) PRODAJE

Kaj so pravzaprav razprodaje? Za začetek moramo vprašati drugače: kaj so razprodaje drugod po svetu? Kupci vedo, da lahko v nekem določenem času pozimi ali poleti kupijo sezonsko blago po nižjih cenah. Ker si vsak po navadi nakupi sezonsko garderobo že pred sezono ali v začetku (odvisno od vremena), trgovci ne čakajo na konec sezone, ampak pripravijo razprodaje še sredi sezone. Takrat že vedo, kaj se slabše prodaja, kupcem pa se bo še vedno splačalo kupiti kakšen poceni kos. Tudi številni slovenski kupci so že navajeni, da potujejo v prvih dneh novega leta čez mejo, kajti takrat se v tujini začnejo velike razprodaje zimske konfekcije in obutve.

Več o razprodajah na 3. strani

GRADITELJI POZOR!

OREDIS d.o.o.
Novo selo Rok, R. Končara 16 -
Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
● stropni nosilci
● stropna polnila
● in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 18. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ●
večje količine dostavljamo na dom brezplačno

Vestnikov koledar

Pomlad se začne 21. marca ob 4. uri in 2 minuti.
Poletje se začne 21. junija ob 22. uri 19 minut.
Jesen se začne 23. septembra ob 13. uri 48 minut.
Zima se začne 22. decembra ob 9. uri 54 minut.

17. januar, četrtek, ANTON
18. januar, petek, MARJETA
19. januar, sobota, MARTA
20. januar, nedelja, BOŠTJAN
21. januar, ponedeljek, NEŽA
22. januar, torek, VINKO
23. januar, sredo, RAJKO

Ob koncu tedna bo suho in razmeroma hladno vreme.

Pregovora
Če Anton (17. januar) z dežjem pri-
haja, se potem zemlja napaja.
Na dan Neže se kuram rit adveže.
(prično nesti jajca)

VREME

IZ ZAGREBA PIŠE

Ko je bila vodilna hrvatska politična stranka in gibanje HDZ se v opoziciji — na splošno mladih volivcev je osvojila 58 odstotkov poslanskih sedežev v hrvatskem parlamentu — so se med igranjem hrvatske himne Lijepa naša njeni prvaki začeli z desnico loviti za srce ali pacemakerje, ki je v šali predstavila mladina. Sedaj se hadezejevci od drugih razlikujejo prav po takem posnemanju ameriškega javnega življenja. Seveda pa ni ostalo samo pri tem. Od 22. decembra, ko so slavnostno razglasili novo hrvatsko ustavo, s katero so uvedli (pol)predsedniški politični sistem, se je predsednik in državni poglavar Hrvatske dr. Franjo Tuđman preselil v Banske dvore v bližini hrvatskega parlamenta, ki od tedaj predstavljajo nekakšno hrvatsko Belo hišo. To štirinogato palačo so za bivanje nekdanjih hrvatskih banov uredili leta 1809 v stilu baroka, prva povojna obdobja pa jo je uporabljala samo za državniške sprejeme. Zdaj pa se ob novi hrvatski zastavi nad dvori vije tudi Tuđmanova, če je seveda predsednik doma.

Seveda pozornejšega obiskovalca hrvatske metropole ob zunanjih spremembah bolj ali manj zanimajo notranje. V novi hrvatski ustavi so resda zapisali, da je republika Hrvatska za svobodno delovanje političnih strank, če ne spodbujajo hrvatske državnosti, ozemeljske celovitosti in suverenosti na celotnem območju, ki pa je od 17. avgusta, ko se je v Kninski krajini začela oborožena srbska vstaja, tako rekoč ni. V resnici v vodstvu HDZ in hrvatske oblasti razmišljajo ta-

ČAS AMERIKANIZACIJE HRVAŠKE POLITIKE

ko, da bi na Hrvatskem političnem prizorišču od sedanjih 46 političnih strank pravzaprav ostale samo dve — ena na oblasti, druga pa v opoziciji. Se pravi, da bi se HDZ tudi po zgledu ZDA spremenila v republikansko stranko desnega centra, druga, ki jo kot najmočnejšo parlamentarno opozicijsko stranko predstavljajo nekdanji komunisti, reformatorji, pa v demokratsko stranko.

V zvezi s tem so v HDZ že začeli koreniteje ločevati zrno od plev, s čiščenjem stranke od njenih jastrebov in karieristov, ki so po volitvah mislili in delovali tako, kakor da so si samo s članstvom v HDZ ustvarili privilegije v novi hrvatski družbi, kar se je kazalo — in se še kaže — zlasti na terenu Hrvatske. V Slavoniji, denimo, so do primera razorožitve policijske patrulje delovale celo oborožene skupine hadezejevcev, ki jih je pred dnevi »razorožilo« vodstvo HDZ. No, ob takih poskusih spreminjanja HDZ v republikansko stranko nastajajočih kapitalistov in morebitnih povratnikov iz tujine nastaja zanimiv pojav, ki ga hrvatska opozicija (še) ni izrabila za uresničitev svojih ciljev, kako priti prek novih volitev na oblast.

Večina hrvatskih volivcev, ki so na splošno mladih volivcev oddali svoje glasove kandidatom HDZ, je danes na cesti, brez dela, bodisi brez denarja (kmetije), ker jim kombinati ali drugi nakupovalci niso poravnali računov za prodane jesenske pridelke in živino. Kljub temu bi sedaj predsednik HDZ dr. Franjo Tuđman brčkone zmagal na predsedniških volitvah, ki jih morajo po novi ustavi razpisati še v tem letu. Tako kažejo ankete o raziskavah javnega mnenja. Ne glede na taka predvidevanja, okoliščine na hrvatskem političnem prizorišču kažejo, da je ljudem amerikanizacija političnega življenja bolj manj tuja in da staro reklo »Dva Hrvata — tri stranke« tudi v novem predvidenem času postaja aktualno. Ne nazadnje je iz ene kmečke stranke, ki sta jo že leta 1904 ustanovila brata Radić, zdaj nastalo pet strank, ki se nameravajo še naprej cepiti.

PETER POTOČNIK

SIMBOLIČEN STISK ROK — Iraški zunanji minister Tarik Aziz (levo) in ameriški državni sekretar James Baker sta se pred začetkom pogajanj v Ženevi rokovala. Kasnejši pogovori pa žal niso prinesli rešitve za zalivsko krizo. (Telefoto: Reuter)

LITOVSKA TRAGEDIJA

Svet je vznemirljen zaradi novice o tragičnih dogodkih v sovjetski pribalstki republiki Litvi. Sovjetske vojaške enote so namreč v noči od sobote na nedeljo v glavnem mestu Vilni nasilno zavzele poslopje radia in televizije, pri čemer je bilo 13 ljudi ubitih, 144 pa ranjenih. Na vsem ozemlju Litve so takoj vzpostavili policijsko uredbo. Ob izjavi predsednika Gorbačova na sestanku sveta federacije, da je treba probleme pribalstkih republik reševati s političnimi sredstvi,

politični opazovalci ocenjujejo, da so vojaški poveljniki presegli svoja pooblastila in delovali brez ukaza predsednika Gorbačova. Kot pravijo očividci, so vojaki streljali iz oklepnikov in avtomatov, mladi Litovci pa so s telesi ustavljali tanke. Bodo vojaške enote zasedle tudi sedež parlamenta, je bilo najpogostejše vprašanje.

Nekaj dni pred tem tragičnim dogodkom pa se je zaradi nesoglasij s parlamentom te pribalstke

republike predsednica litovske vlade Kazimira Prunskene odločila za odstop vlade. S tem dejanjem se začne novo obdobje litovske drame, ki sicer traja od lanskega 11. marca, ko je novo izvoljeni parlament razglasil republiško neodvisnost. Zanimivo je, da je Kazimira Prunskene ponudila svoj odstop po vrnitvi iz Moskve, kjer se je s predsednikom Gorbačovom pogovarjala zlasti o kopičenju vojaških enot na celotnem območju Pribaltika.

VRE TUDI V SOMALIJI

V somalskem glavnem mestu Mogadišu potekajo srđiti spopadi vladnih čet z uporniki združenega somalskega kongresa, ki so pred sedmimi meseci začeli vstajo proti predsedniku Barreju. V diplomatskih krogih v Adis Abebi se je izvedelo, da so uporniki vdrli celo v predsedniško palačo in da so boji zahtevali veliko število žrtev. Čete, zveste predsedniku Barreju, še vedno nadzorujejo mednarodno letališče v Mogadišu.

Somalski predsednik Barre je upornike, ki se bojujejo proti njegovemu režimu, pozval k ustavitvi ognja. Kljub temu se spopadi v somalski prestolnici Mogadišu nadaljujejo. Predsednik Barre trdi, da njegove sile nadzorujejo razmere, uporniki iz vrst USC (somalskega združenega kongresa) pa, da nadzorujejo Barreja, ki da je ujet v podzemskem vojaškem bunkerju in da nikakor ne more pobegniti iz države. Uporniki so zavrnili nedavni Barrejev poziv za pogajanja. Skoraj 80-letni somalski vodja je pripravljen odstopiti, če bo to končalo državljansko vojno. Uporniki pa vztrajajo, da bodo predsednika aretirali ali ga izgnali iz države. Kljub srđitim spopadom med rednimi enotami in uporniki, predsednik Barre še naprej nadzoruje položaj v državi. Ob številnih žrtvah državljanske vojne pa Somalija nujno potrebuje pomoč v hrani in zdravilih.

V žarišču dogodkov

Sovjetska zveza danes: ljudje ne verjamejo nikomur več, tudi Gorbačovu ne... Sovjetska zveza potrebuje novo revolucijo, vprašanje pa je, kakšna bo. Taki in podobni naslovi se zadnje čase čedalje pogostejše pojavljajo v državi, ki je pred 73. leti stopila na pot tako imenovanega socializma, danes pa so zanj znani različni nesporazumi med različnimi narodi, predvsem pa sojevrstna »predaja« prebivalstva, ki je povsem izgubilo upanje v boljšo prihodnost.

Vse to pa je prišlo še posebej do izraza zaradi velikih težav z zagotavljanjem zadostnih količin hrane; zima bo tako dobila tudi spremljevalko lakoto, s katero se borijo že mnogi prebivalci te velike države. Pa ne le v Moskvi in Leningradu, na kar opozarjajo šotorska mesteca ponižanih in razžaljenih, temveč tudi drugje. Iz Sibiriije prihajajo dramatični pozivi na pomoč, medtem ko je očitno, da v nekaterih drugih delih SZ zavestno zadržujejo nekatera živila in so jih pripravljali prodajati le po pet- ali desetkrat višjih cenah. Po drugi strani pa mleka, mesa, zelenjave in ponekod celo kruha primanjkuje že nekaj mesecev. Ob vsem tem je najbolj nenavadno, da marsikoga čakane sploh ne razburja, kar je lahko tudi znak malodušja. Dejstvo je namreč, da v SZ ne verjamejo nikomur več in tudi priljubljenost Mihaila Gorbačova

BELA ZASTAVA NAD KREMLJEM

va je v zadnjih mesecih močno padla.

Za današnjo Sovjetsko zvezo bi lahko rekli, da se je znašla v nekakšnem stanju politične, gospodarske in socialne degeneracije, v težavah, s katerimi se sicer orepaajo tudi v nekaterih drugih vzhodnoevropskih državah, kjer pa kljub vsemu niso prišle na dan v tako kruti obliki. Vsa razglabljanja s tem v zvezi na Zahodu zato nimajo prave vrednosti brez konkretnih načrtov za pomoč. Danes nihče nima dovolj denarja, da bi lahko zagotovil potrebne zneske posojil, s katerimi bi omilili trenutne razmere. Denar sam tudi ne bo zadosten brez velikega premika v državi sami. Pri tem so tudi v Sovjetski zvezi naredili že veliko napak, ko so bili z začetkom perestrojke prepričani, da bo dovolj, če bodo posnemali način življenja ZDA ali Zahodne Evrope.

Oči sveta so zato uprte v Gorbačova, ki prav zdaj doživlja najtežje trenutke svoje politične kariere. Res je sicer, da si je s spretnimi političnimi manevri pridobil ogromno moč, vendar ostaja vprašanje, kako jo bo uporabil. Na eni strani so republike, ki od Baltika do Gruzije zahtevajo neodvisnost, uvajajo lastne načine gospodarjenja in podobno, na drugi strani pa je sovjetski voditelj, ki je v zadnjih tednih nekajkrat posegel po dekretih, s čimer

Stojan Andov predsednik Sobranja

Prvi del zasedanja novoizvoljenega makedonskega parlamenta je potekal v znamenju spora zaradi himne — poslanci se namreč niso mogli sporazumeti, ali naj v začetku zapojejo samo makedonsko ali tudi jugoslovansko himno. Na koncu so se odločili za obe. V nadaljevanju zasedanja pa so za predsednika Sobraja izvolili Stojana Andova, predsednika Zveze reformskih sil za Makedonijo.

je poskušal zagotoviti osnovno delovanje države. Ob tem je zamenjal tudi nekatere sodelavce, KGB pa je prevzel delitev hrane, saj so prišli do spoznanja, da se bo sicer SZ utopila v korupciji, ki je povsem običajni spremljevalec sovjetskega vsakdanjika. Vse to nakopičeno nezadovoljstvo pa je tudi razlog, da so v SZ močno okrepili policijske vrste in enote KGB. V vseh skupaj je več kot 1,5 milijon ljudi in predvsem s temi enotami naj bi v državi poskušali vzdrževati red in posredovali v posameznih repu-

JLA prevzema vso oborožitev

Na osnovi informacij, da se iz tujine uvaža orožje, s katerim se v več delih države oborožujejo paravojaške formacije, je predsedstvo SFRJ sprejelo ukaz, da se v 10 dneh razorožijo vse oborožene skupine v Jugoslaviji, ki ne pripadajo oboroženim silam JLA ali organom za notranje zadeve. Po ukazu, ki ga je sprejelo z večino glasov državno predsedstvo (proti sta bila Janez Drnovšek in Stipe Mesić), bodo morale vse osebe, ki imajo vojaško orožje, strelivo in druga borbena sredstva, vse to vrniti najbližji enoti ali ustanovi JLA, sicer bodo morali za nezakonito nošenje tega orožja odgovarjati pred sodiščem.

Slovenski obrambni minister Janez Jansa je že sporočil, da sprejeti ukaz ne velja za Teritorialno obrambo Slovenije, ki je organizirana v skladu z ustavo in zakoni. Zvedelo se je, da naj bi razorožitev veljala predvsem za oborožene enote na Hrvaškem.

KRAJA BREZ PRIMERE!

Posledice srbskega vdora v monetarni sistem za vse dele Jugoslavije še ni mogoče predvideti. To dejanje je dokaz, da ni nobenih zagotovil, da se kaj takega ne bi ponovilo, pri čemer bodo storilci kratkoročno morebiti uredili del svojih problemov, drugi pa se bodo pojavili predvsem kot plačniki samovolje storilcev. Tega se zavedata tudi slovenska in hrvatska vlada, ki sta že sprejeli zaščitne ukrepe, ki naj gospodarstvo in prebivalce zavarujejo pred škodljivimi posledicami srbskega ropa stoletja. V memorandumu, ki so ga poslali zveznemu premieru Antiju Markoviću, ugotavljajo, da je srbski monetarni rop dokončno razmaja zvezno državo. Enotna je namreč ocena, da ukrepi zvezne vlade in Narodne banke proti neupravičenemu prilasčanju denarja ne bodo učinkoviti, saj so bili sprejeti celih deset dni po sprejetju tajnega zakona v srbski skupščini.

Sovjeti nočejo v vojsko

V okviru rekrutacije je skoraj 80 tisoč sovjetskih mladeničev zavrnilo služenje vojaškega roka. Zaradi tega in zaradi dezertiranja je zdaj v sovjetski armadi 400 tisoč vojakov manj, kot bi jih moralo biti. Najslabši je odziv rekrutov iz Ukrajine. Vzroki za zavračanje služenja vojaškega roka pa niso le politične narave, saj številni mladeniči nočejo v armado zaradi izjemno slabih razmer. Veliko vojakov med služenjem vojaškega roka celo umre.

Medtem se je sovjetsko vojaško poveljstvo odločilo lastnorodno poloviti okrog 9 tisoč t. i. dezertarjev, ki se izogibajo služenju vojaškega roka v Litvi. Vladna kriza utegne pomeniti še dodatno

priložnost za širše armadno posredovanje na celotnem območju Pribaltika.

globus

TIRANA — V Albaniji se nadaljuje predvolilna kampanja. Opozicijska Demokratska stranka je pripravila več mitingov, na katerih zahteva preložitve parlamentarnih volitev, napovedanih za 10. februar, da bi imela dovolj časa za priprave na volitve.

TEHERAN — Drugi človek iraškega revolucionarnega poveljstva Ibrahim se je pogovarjal o zalivski krizi, pa tudi o procesu sprave med Iranom in Irakom, ki sta bila 8 let v vojni.

TEL AVIV — Izraelski predsednik Herzog je dejal, da je iraški predsednik Hussein preplašen. O njegovem strahu najbolje govorijo politične poteze in grožnje, s katerimi naj bi skrival lastni strah. Herzog je prepričan, da bo vojna kratka.

RIAD — Britanski ministrski predsednik Major je obiskal britanske čete v Savdski Arabiji. Poudaril je, da se mora Irak v celoti umakniti iz Kuvajta, kajti drugače ne bo nikoli miru v tem delu sveta.

BONN — Ameriški zunanji minister Baker je bil na večdnevni turneji po Evropi. O zalivski krizi se je pogovarjal v Franciji, Italiji in Nemčiji. Pogovore z voditelji teh držav je ocenil za uspešne.

VILNA — Pred litovskim republiškim parlamentom je demonstriralo okrog 6 tisoč delavcev velikih republiških podjetij zveznega pomena, ki so protestirali proti nenormalnemu zvišanju cen nekaterih osnovnih živil in zahtevali odstop vodstva.

MOSKVA — Na zasedanju izvršnega komiteja SEVA so proučili predloge za novo oblikovanje organizacije, saj bo februarja — po budimpeštanskem srečanju voditeljev dosedanjih držav članic — Svet za vzajemno gospodarsko pomoč nehal obstajati.

BAGDAD — Palestinski voditelj Arafat je med obiskom v Iranu izjavil, da bo Palestinska osvobodilna organizacija ob Zalivski vojni stopila na stran Iraka.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Dokler nismo uredili vseh nasprotij, ki obstajajo v naši družbi, sta dve nezaželeni opciji — izredno stanje ali državljanska vojna — vedno navzoči.

(Borba — Beograd)

Čeprav je premier dobil prvo rundo v državnem predsedstvu, še ni prav nič odločeno. Markovićev model je mogoče ohraniti samo s pomočjo republik, ker le-te držijo porabo na svojih vajetih.

(Vjesnik — Zagreb)

Volk ne bo sit in koza ne cela. V 1991. vstopamo še z eno veliko iluzijo, da nam bo šlo bolje zato, ker dinar velja manj. Tudi t. i. realni tečaj dinarja ne bo omogočil preživetja v nadaljevanju gospodarske reforme.

(Večernje novosti — Beograd)

globus

(PO) CELODNEVNI IZREDNI SEJI SLOVENSKEGA PARLAMENTA

Ne cifra ne mož, pač pa četverica sklepov

Dovolj nevaležen posel, če ti more šele po slabem tednu iziti besedilo o sejanju slovenskega parlamenta (11. prosinca) o eni sami točki: ukrepi Republike Slovenije za urejanje gospodarskega položaja v Jugoslaviji. Nehvaležen zavoljo zakasnelosti, po tem, ko so se vsakršni stanovski sodrujki že razpisali in razgovorili o menda še eni zgodovinski seji v hramu slovenske državnosti. Nehvaležen tudi zaradi časa, ki prebiva sam sebe, in ko upamo proti upu, saj so t. i. krizna (vojna!) žarišča po svetu — a ne tako daleč od nas — dobrega zamenjila dogajanje na slovenskih tleh.

Morda bi se splačalo kakšno »naložilo« ravno o CASU, kajti iz besedovanja od pol desetih dopoldne do pol sedmih popoldne v vmesni daljšini premori se je izcimilo četvero sklepov, ki so bili pravzaprav že vsebovani v javno objavljenem Memorandumu in znamenitih desetih vladnih smernicah, kako naj se Slovenija osamosvoji. Nekateri poslanci (tudi pomurski!) so godrnjali, češ lahko bi končali v eni uri, morda dveh, treh urah, ne pa da gre tako rekoč vsakdo, ki ga »prime«, za govorniški oder. Kakorkoli že, parlament je vladni naložil, da do srede, 23. prosinca, »pripravi oceno razmer po plebiscitu in predlog programa vseh potrebnih aktivnosti«. Sklenili so, da Slovenija v celoti prevzema sistem prometnih davkov, carin in carinskih dajatev, da njena vlada izdela temeljit, lasten protinflacijski program in predloži zakonske predloge za postopno prilagoditev zakonodaje ter pripravi ustrezne osnove za možne dogovore pristojnih organov republik o sporazumni razdružitvi SFRJ in ukrepih za vključitev Slovenije v OZN. Do omenjenega datuma naj tudi predloži zakon o Narodni banki Slovenije. Ali — če smo zelo pragmatični — pridelalo se je resda četvero sklepov, če pa bo iz »parlamentarnega metanja kovanca ratale« nov denar (očitno ne Hamurabijeva lipa), moramo se počakati.

Branko Žunec

LJUBLJANA

Tako začeti proces odklapanja

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in nekaj njegovih ministrov je v ponedeljek pripravilo pogovor s predsedniki izvršnih svetov skupščin občin Slovenije. Namen je bil seznanjanje z nekaterimi aktualnimi nalogami v procesu odklapanja od federacije. To bo sicer v novi slovenski ustavi jasno, dokler pa le-ta ne bo sprejeta, mora skupščina sprejeti ustavno dopolnilo, s katerim bodo suspendirali vse člene slovenske ustave, ki so kakorkoli povezani s federacijo in ki nalagajo opravljanje nalog za republiko.

V nadaljevanju so posamezni ministri predstavili nekatere najnovejša naloga. Tako je minister Lojze Janko povedal nekaj o že opravljenem za proces odklapanja, minister Marko Kranjc pa je predstavil novo davčno zakonodajo. To so sicer stvari, o katerih je bilo že veliko napisanega in napovedanega, zato je nič novega.

Nekoliko zanimivejša tema pa je bila o plačah, predvsem tistih v državni upravi na republiški in občinski ravni. Ker so se v nekaterih občinah obsežni nekorrektno in si izplačevali osebne dohodke čez vsako mero, kar pa so v nekaterih takšnih občinah prosili za dodatna sredstva za proračun in gospodarstvo, je Lojze Peterle to ocenil kot moralno-politično nesprejemljivo. Sekretariat za pravosodje je zato sprejel zakon, ki ureja plače funkcionarjev v državni upravi. Izhodišče pr je povprečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v republiki Sloveniji, povečan za določen koeficient, odvisen od stopnje, ki jo opravlja določen funkcionar. V Pomurju ni večjih kršiteljev, oz. takšnih, ki bi odstopali od povprečja.

D. L.

Novice in (ne) bomba

Govorilo se je, da bo na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobotna prisilna uprava, ker zažveče ne funkcionirajo tako, kot bi morale. Predvsem se je zapletlo zaradi disciplinske komisije, saj nobeden od zaposlenih ni želel biti njen član. Potrebno pa bi bilo obravnavati dva primera. Zgodilo pa se je, da je komisijo naposled imenovala občinska skupščina (na zadnji seji), primera pa sta medtem zastarala.

Na Centru pa se je medtem zgodilo tudi nekaj dobrih stvari. Tako so uspeli s pomočjo izobraževalnega centra Družbenega podjetja Mura bistveno izpopolniti opremo za tehnični pouk tekstilne usmeritve. Takšno delavnico, kot jo imajo sedaj, jim lahko zavida marsikateri srednja šola s tekstilno usmeritvijo, saj so namestili več novih sodobnih šivalnih strojev, likalne naprave in domala vse drugo, kot je to v proizvodni delavnici. V kratkem bodo dobili tudi računalnike za pouk naravoslovnih predmetov in dopolnili opremo za tehnologijo CNC v kovinarski usmeritvi. Vse naročeno opremo so že plačali, tako da ni bojazni, da bi morali zaradi pomanjkanja denarja za naložbe to odložiti. Vprašanje pa je, ali bodo uspeli zagotoviti tudi denar za obnovo tal v telovadnici, kar je prav tako skoraj že nujno. Vendar, kje vzeti okrog milijon dinarjev?

Pohvalimo lahko tudi prizadevanja nekaterih profesorjev za razvijanje lastnih učil in učnih pripomočkov. Kaže, da bodo izpitna oziroma maturitetna vprašanja za nemščino profesorice Uhernikove postala vzorec za vse slovenske srednje šole. Učenci I K 7 (1. letnik, kovinarska usmeritev) pa so s pomočjo mentorja, Štefana Sapača, izdelali zanimivo napravo — malo hidroelektrarno, ki se vrti ob izlivu toplaga vrelca (pri hotelu Diana) v potok Ledava v Murski Soboti. Žal je medtem nekdo že ukradel reflektor. Kovinarji so v minulih letih izdelali tudi parni stroj ter precej učil in izdelkov.

Zadnja novica s Centra pa je šinila v javnost prejšnji petek, ko je neki anonimnež po telefonu sporočil, da je nastavljena bomba. Čeprav je bilo to v času, ko je bilo na šoli le še malo učencev, a večina profesorjev, je nastal preplah. Prišla je tudi policija in čez nekaj časa so ugotovili, da je bilo sporočilo lažno. Očitno se nekdo rad poigrava z nevarnimi stvarmi. To namreč ni bil prvi primer bombe grožnje na tej šoli.

Jože Graj

OB JASNI POTI NE MANJKA ZATIKANJ

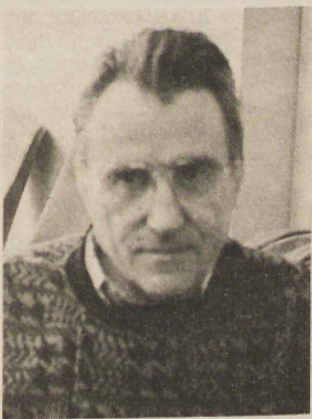
Pomurski Demos želi okrepiti svojo vlogo — Za večjo povezanost s parlamentom, vlado in javnostjo — Skupno delovanje Demosovih strank vsaj do naslednjih volitev

Koordinacijski odbor soboškega Demosa, ki je usklajevalec širših aktivnosti v Pomurju, je nedavno opredelil nekatere ključne naloge. Ugotavljajo namreč, da ob jasni poti ne manjka raznih zatikanj. Okrepiti želijo predvsem svojo vlogo v parlamentu, vladi in javnosti.

»Operacionalizacija predvolilnih obljub in nekaterih idej iz predvolilnega obdobja je izredno upočasnjena. Na tem področju Demos gotovo ni odigral svojega poslanstva, tako v republiškem kot občinskem merilu. Demos namreč obljube in hotenja lahko uresniči ob pomoči svojih vlad. Menim, da je slaba povezanost in preplitko sodelovanje med Demosom in vlado, mogoče tudi s parlamentom, prispevalo k takšnemu stanju. Zato bi se strinjali z nezadovoljnimi volilci,« poudarja predsednik koordinacijskega odbora Demosa Murska Sobotna in koordinator pomurskega Demosa, dr. Stefan Vučak.

Ob navedenih pomanjkljivostih je povsem umestno, da se je republiški Demos reorganiziral in v Svet Demosa vključil tudi predsednike poslanskih klubov vseh strank znotraj koalicije. Na ta način bo verjetno lažje sodeloval s parlamentom in tudi vlado. V Pomurju pa ne obstajajo poslanski klubi posameznih strank Demosa, kot je to na republiški ravni, ampak enoten poslanski klub, zato je to sodelovanje nekoliko boljše. Čeprav je treba v isti sapi ugotoviti, da poslanski klubi v pomurskih občinah vendarle niso povsem odigrali svoje vloge. »Verjetno bi bilo treba s člani poslanskega kluba oziroma odborniki občinskega parlamenta več delati, saj morajo biti deležni večje pomoči. Predvsem zato, ker se v njihovem delu kaže tudi neznanje in premajhna seznanjenost z dnevno problematiko, ki jo obravnava parlament,« pripominja dr. Vučak.

Čeravno določene poteze občinskih vlad niso vsakokrat uravnotežene z Demosovim hotenjem, ni bojazni, da le-ta ne bi podpiral usmeritve izvršnih svetov, saj v njih zavzemajo ključne položaje ravno pred-

»Slaba povezanost med Demosom in vlado, predvsem pa s parlamentom je poglavitni vzrok za trenutno stanje, s katerim so volilci upravičeno nezadovoljni,« meni koordinator pomurskega Demosa, dr. Stefan Vučak.

stavniki posameznih strank vladajoče koalicije. S tem imajo tudi večji vpliv na delovanje vlade in tudi občinskega parlamenta. O sodelovanju z drugimi strankami zunaj Demosa pa je skoraj nemogoče govoriti, saj je bilo to omejeno le na predplebiscitno obdobje.

Danes ugotavljajo, da se niso uresničile vse obljube, dane pred volitvami. Tudi s kadrovsko politiko ne morejo biti povsem zadovoljni. Določen del krivde pa pripisujejo tudi izredno počasnemu sprejemanju novih zakonov. Kot opozarja dr. Stefan Vučak, je nezdržljivo, da bi na podlagi starih zakonov vladal novi družbeni sistem. Po njegovem nas tudi razne balkanske zdruge z juga zavirajo, da se ne moremo učin-

Milan Jerše

Zdravil le za zdravilo

Skorajda vsaka podražitev (ali udarec po žepu) je spremljana z besedovanjem (robantenjem) nad državo ter sprejemanjem stvari v smislu preurejanja družinske porabe največkrat z delitvijo na tisto, kar mora biti, in drugo, kjer se da priškrniti ali si ne privoščiti. Podražitev zdravil, ki nas je pričakala v novem letu, pa le jemljemo povsem drugače, saj gre vendar za zdravila.

Ne moremo oporekati strokovnjakom in njihovim ugotovitvam, da uporabimo preveč zdravil in tako bolj škodujemo kot koristimo lastnemu zdravju. Da jih jemljemo zelo nestrokovno in nespametno. Pa da ne bomo kazali samo na bolnike, uporabnike belih, rumenih ali rdečih tabletk. Nestrokovnost je tudi to, da bolniku pri vsakem specialistu predpiše določena zdravila, ne da bi prav dobro vedeli za druge boleznijo ali že predpisana zdravila. Tako mora bolnik v lekarni večkrat zaprositi za vrečko, da pospravi vsa zdravila. Temu naj bi se uprli z novo razdelitvijo zdravil na pozitivno, negativno in vmesno listo, upoštevajoč koristnost zdravil, pa tudi denarni učinek, za manjšo porabo v zdravstvo. Toda, čeprav načelno odobravamo sprejeto, vendar ne moremo spregledati, da gre za zdravila, lek zoper bolezen in bolečine, ki so jih v smislu »pomaga ali ne« še najbolj ocenili bolniki sami.

In vse je bilo enostavno, saj so jih lahko dobili delavci in kmetje, direktorji in upokojeanci, sicer v zadnjem času s soudeležbo, pa vendar. Zdravila so bila dostopna vsem, saj je bilo obdobje podružbljanja (eni mu pravijo enoumaj) in tudi zdravstvo je bilo od ljudi. Zanj so bili pripravljene izglasovati samoprispevek in sploh prispevati za dobrotno enakopravnih ljudi. Zdravstvo pa s takimi ukrepi dobiva drugo mesto in pomen v družbi in pri

ljudih, vse manj je »od ljudi, predvsem tistih z bolj praznimi žepi. Morda bodo ob tem razmišljanju sledile pripombe: to smo si želeli in to delamo: novo družbo na drugačnih temeljih, pravica do brezplačnih zdravstvenih storitev, tudi zdravil, pa se vendar ni spremenila. Skupine bolnikov ali uporabnikov ki imajo zagotovljeno brezplačno zdravstvo se res niso spreminjale, vendar veljajo le za pozitivno listo. To pa se ne upošteva pri nakupu zdravil na vmesni ali negativni listi. Za taka zdravila morajo plačati polovico predpisane vrednosti ali celotno tako otroci kot bolniki z določeno boleznijo ali socialno ogroženi. Čeprav je na slednji listo uvrščeno najmanj zdravil, so med njimi, le taka, ki so jih ljudje sprejeli kot »dobra« in jih želijo uporabljati. Tako pa se že dogaja, da morajo v lekarni, preden prinesejo predpisana zdravila, nekaterim izračunati, koliko bo vse stalo. (Upoštevati moramo tudi to, da je bolnik precej prispeval že za pregled ali preiskave.) In kdo bo plačal zdravila varovancem v domovih, ki so v družbeni skrbi?

To z zdravili je res hladna prha za ljudi, ki ne bo nič prijetnejša, saj so že tu napovedi, da se bo pozitivna lista le še krčila.

Majda Horvat

(RAZ)PRODAJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Imeti morate le srečo, da je ostala v zalogi prava številka in ustrezna barva, pa boste dali za plašč polovico ali še manj kot pred novim letom. Zato je prve dni razprodaje v trgovinah v Avstriji ali Italiji (te so nam najbližje) velika gneča, drenjajo pa se tako dame v krznu in visokih petah kot manj premožni, saj kupovati na razprodajah ne pomeni kupovati blago slabše kakovosti, ampak kupovati po ugodnejših cenah.

In pri nas? Smisel in namen razprodaje sta izničena, najsi bo zaradi kakovosti, izbire ali cene.

Jelka Bartič, Sekretariat za tržišče in splošne gospodarske zadeve: »V sekretariatu pripravljamo novo zakonodajo s področja trgovine, ki jo lahko razvrstimo v tri sklope. Republiški zakon o trgovini naj bi opredelil trgovca, določil pogoje poslovanja trgovine in nadzor nad izvajanjem določil v tem zakonu. Drugi sklop je področje varstva kupec. Tu imamo zakon o varstvu le-teh, s katerim se želimo približati zahodnemu svetu. Tretji sklop pa je področje varovanja lojalne konkurence, preprečevanja špekulacij, neelojalne konkurence in monopolnega dogovarjanja. Januarja naj bi se začela razprava o teh zakonih, predvidevamo, da bo nared do konca junija.«

Če ste pričakovali, da se bodo police in obešalniki kar upogibali zaradi velikih količin blaga, ki ga lansko leto niso prodali (vemo, kakšna »gneča« je bila v trgovinah s konfekcijo), se motite. Razprodaje v naših trgovinah niso tako »razkošne« in cene ne tako nizke, da bi nas pritegnile, zato mnogi trdijo, da se je še vedno ceneje oblačiti v tujini.

In še na nekaj ne smemo pozabiti: ljudje nimajo denarja! Tisti, ki si ne morejo privoščiti nakupovanja v trgovinah čez mejo, imajo zelo majhne plače ali pa je že nekaj mesecev sploh niso dobili. Zato ni čudno, da se je 10. januarja letos, ko so vse trgovine začele z razprodaji, znašlo v večini prodajalnih le nekaj naključnih kupec.

Ali bo v prihodnje drugače? Trgovci upajo, da bo. Veliko si obetajo od novih republiških zakonov, ki naj bi veljali za vse vrste trgovin — družbene, zasebne in tuje. Prav tako naj bi bil v prihodnje bolj zaščiten potrošnik — kupec. Prvi korak je že storjen na področju t. i. dobrih poslovnih običajev. Letos so prvič vse trgovine začele z razprodaji 10. januarja in tako bo tudi v prihodnje. Znan je že tudi datum razprodaje poletne konfekcije, to je 20. julij in ne več konec avgusta. Trajale bodo dva tedna, nato pa se bodo lahko trgovine odločile še za teden dni dodatnega znižanja. Blago morajo v celoti prodati po znižani ceni, ne pa jo spet

Vojna in zdravnik

Danes aji jutri. Vojna v Zlatu. Strah nas je in groza, ki ju hočemo pregnati s samopreprečevanjem, da je Zlat daleč od nas, da se bo vse dogajalo tam daleč stran. Mi pa bomo le opazovali od daleč, zavarovani pred grozotami vojne, kot da bi gledali strašen film, ki bo enkrat minil. Pa vendar, dogajanje sploh ni tako daleč od nas, kot bi radi verjeli ali si dopovedujemo, če prislunemo predvidevanjem, kaj vojna lahko pomeni za človeštvo (na primer ekološka katastrofa in vpliv vojne na zdravje ljudi, gospodarske strese). Da je vojna tu, blizu nas, lahko sklepamo tudi po tem, da je slovenska vlada obljubila, če bo potrebno, zdravniško pomoč.

Vojna pomeni nasilno smrt nad ljudmi, pravica do življenja je v času vojne zanikana vsakemu iz nasprotnega tabora. Nasprotnik ni več človek, ampak nasprotnik, ki ga je zaradi resnice, namišljene ogroženosti, miru ali svobode treba uničiti. In kakšna je v vojni vloga zdravnika, zdravstvenega delavca (tudi naših, če bodo res poslani na bojišče)? Družbe postavljajo zakone, zaradi katerih veliko poklicev mora ubijati, če menijo, da je dovolj razlogov za to. Zdravnik pa je po naravi svojega dela tega sproščen.

Zdravniki naj bi bili nadnacionalni pripadniki svojega poklica. Njihova dolžnost je ohranjanje in spoštovanje življenja in človekovo dostojanstvo. Tam, kjer je človekovo življenje tako poceni (v vojni), ga mora narediti dragocenejšega.

mh

Bernarda B. Peček

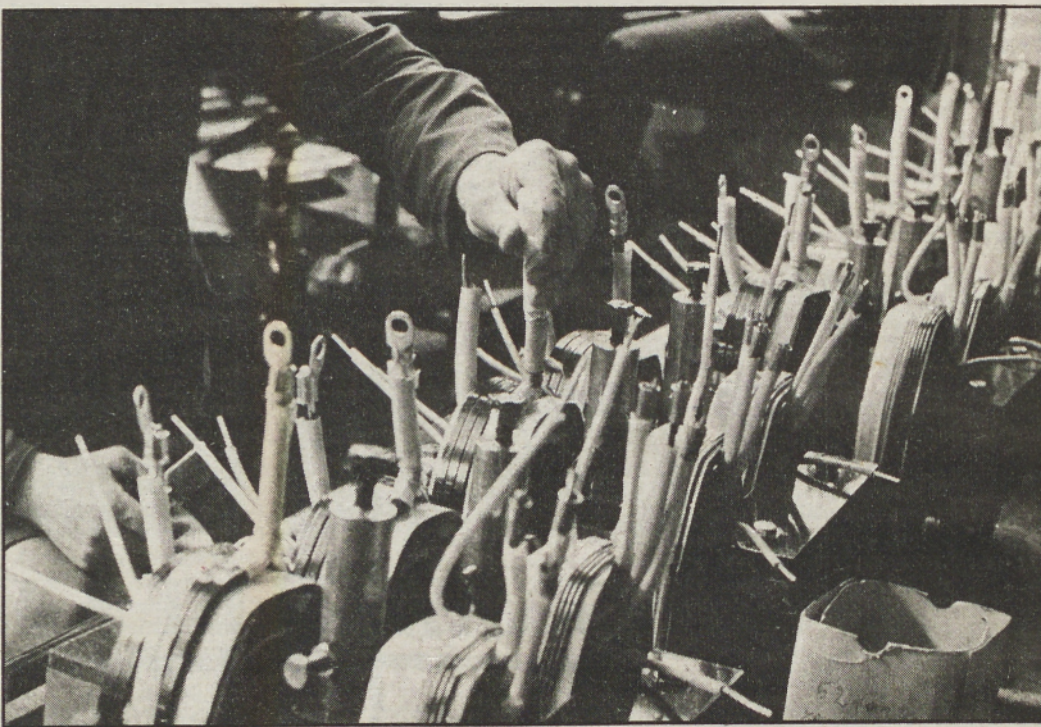

Butalski kioski

Sobota ima eno samo ulico, ki bi ji lahko rekli **mestna ulica**. Pa še ta je samo deloma mestna. Druga pomurska »prestolna« mesta so pravzaprav veliko bolj mestna. Vsaj, kar se mestnega videza tiče. Seveda, če odštejemo to nesrečno Radgono. Z Radgono pa je tako, da bi najbrž tudi ne bilo tako slabo, če bi na oni strani ne bilo avstrijske Radgone. Avstrijski del tega edinega mesta – Radgona je zgodovinsko gledano vendar eno samo mesto! – je namreč pred leti dobil evropsko nagrado za najboljše obarvan videz. Naša Radgona je ob tem severnem urejenem evropskem ozadju zares bedna. Avstrijskim Radgončanom pa navsezadnje niti ni bilo težko dobiti te nagrade. Skozi njihovo Radgono nikoli ni korakala socialistična arhitektura. Zato je naša Radgona videti prav kosovsko in škoda za tisto žalujočo vrbo, ki so jo posekali v mestnem središču. Ta vrba je s svojo povešenostjo posebej klavrnost mestnega gnezda na severni strani. Vedno, ko grem po glavni soboški ulici, mi v ušesih nenedoma butne. Tako kakor butne brod na Muri, ko pristaja ob »šamerlinu« – to je ob pomolu oziroma pristajalnem mostu. Znajdem se tako rekoč v navzkrižnem butanju: z druge strani, še vedno Titove ulice, butajo vame škafaste zgradbe. Tudi zaradi teh zgradb je glavna soboška ulica samo deloma »malomestna«. Pa nikar me narobe ne razumite: nič slabega ne mislim o malem mestu. Prav nasprotno. Kajti »malomestno« ni isto kakor malomeščansko. Malomeščanska je vsaka ulica v pomurskih prestolnih mestecih pač toliko, kolikor je na njej in ob njej zapletenosti. In potrebno je priznati, da dobre stare fasade (kar je isto kot dobro ohranjenost in vzdrževanje) prav dobro zakrivajo malomeščansko njihovih prebivalcev. Kjer pa ni več dobrih starih fasad, tam je ozkorskrbnost in zlaganost malega mesteca kar na ogle. Tam malo mesto ni več malo mesto, marveč sfižena vas. In nič hujšega se malemu mestu ne more primeriti, kakor to, da se iz svoje malomestnosti spremeni v pokvarjeno vas. Počakajte, tudi o vaseh ne mislim nič slabega! Kaj pa je lepšega med vasej, kot je prava dobra vas? Nič ni lepšega, kvečjemu je kaj enako lepo. Enako lepo pa je malo mesto z dobro obarvanimi srednjeevropskimi fasadami. Skratka: vas, ki je vas in malo mesto ki je malo mesto, sta enako lepa. Najbolj bedno pa je, če ne vas in ne malo mesto nočeta biti to, kar sta. Potem sta to, kar je med našimi pomurskimi mesti M. Sobota in kar so skorajda vse naše vasi. Nekaj hudo zgrešenega srednjega! Pustimo pa zdaj naše pomurske vasi. Naj dremljejo s svojimi butastimi fasadami pod visokim mlečnozimske nebo. Vrnimo se med butanje na soboški glavni ulici. Če ste se kdaj z brodom na Melinicih pripeljali z one strani Mure, potem veste, zakaj me pogled na te čudne kajute na Titovi ulici spominja na butanje pristajajočega broda. Tam, na levem bregu Mure ima melniški brodar čisto podoben ulnjak. Ah, da: ulnjak! Ali veste, od kod izraz ulica? Po ulici pa so Madžari skovali svojo »ut-co«, kar je seveda isto. Slovani so bili čebelarji in so svoje »ulje« postavljali v ravno vrsto: kakor stojijo hiše ob ulicah. Izraz ulica torej prihaja od dolge vrste uljev. In ulica potemtakem že spada v mesto, toda ulnjaki naj bodo kar na deželi! Da se še Branko Žunec ne spomni in si pod svojim novinarskim oknom ne namesti kakšnega štrkovega gnezda...

KOT VOŽNJA PO POLEDICI

Poslovni rezultati slovenskega gospodarstva v preteklem letu nespodbudni za začetek novega poslovnega leta. Težave pomurskega gospodarstva podobne slovenskim. Nelikvidnost in stečaj, vedno več delavcev pa brez dela. Brez novih naložb ne bo novih zaposlitev.

Veliko pripomb v gospodarstvu je na račun obremenitve za najrazličnejše prispevke in davke. O razbremenjevanju gospodarstva se je v zadnjem času veliko govorilo, vendar učinkov ni in praksa kaže povsem drugače. To najbolj zgovorno potrjuje podatek, da je pomursko gospodarstvo v novembu namenilo za osebne dohodke zaposlenih 174 milijonov dinarjev, ob tem pa je moralo za prispevke in davke plačati kar 167 milijonov dinarjev. To pa je obremenitev, ki ga ne prenese še tako učinkovito gospodarstvo, ker je potrebno ta strošek vgraditi v ceno proizvoda, pa postajajo seveda vse manj konkurenčni zlasti na tujem tržišču. Zato pa se na tem področju tudi v prihodnje ne obeta nič kaj spodbudnega in kot kaže, tudi v samostojni in neodvisni Sloveniji obremenitve gospodarstva ne bodo bistveno manjše.

Več kot 60 tisoč nezaposlenimi, številnimi izgubarji, saj je z rdečimi številkami končala poslovno leto 1990 kar polovica gospodarstva, v podjetjih z izgubo pa je zaposlenih tudi 50 odstotkov vseh delavcev. Vsem tem težavam so se v zadnjem času pridružili še stečaji, saj se je v stečajnih postopkih znašlo več kot 70 slovenskih firm, v katerih je zaposlenih okrog 20 tisoč delavcev. Ob tem pa še posebej skrbi podatek, da so se že tradicionalnim izgubarjem pridružili še novi, in to predvsem podjetja, ki so v veliki meri izvozno usmerjena.

Nelikvidnost in pomanjkanje dela

V enakih okoliščinah in v podobnih razmerah je v minulemu letu poslovalo tudi pomursko gospodarstvo, zato je stanje v njem podobno, razlika je le v tem, da so nekatere težnje bolj, druge pa manj izražene. Že nekajletno padanje obsega industrijske proizvodnje v pomurskih podjetjih se je nadaljevalo tudi lani, vendar nekoliko manj izrazito, kot je to značilno za republiško povprečje. Če je bila proizvodnja v republiki nižja kar za okrog 10 odstotkov, je bila, denimo, v soboški občini v enajstih mesecih nižja za slabe 3 odstotke, po posameznih občinah pa je to gibanje zelo različno. Se je pa v lanskem letu tudi v pomurskem gospodarstvu začela zmanjševati likvidnostna sposobnost posameznih podjetij in se je ob koncu leta tako zaostrišla, da so bili nekateri stečaji neizbežni.

Začetek novega poslovnega leta tako za mnoga pomurska podjetja ni prav nič obetaven, saj se problem likvidnosti zaostruje, proizvodnja je marsikje ogrožena, brez dela pa ostaja vedno več delavcev. Po deležu brezposelnih je tako Pomurje med vsemi slovenskimi območji v najslabšem položaju. Če je bilo še v devetih lanskih mesecih v družbenem in zasebnem sektorju zaposlenih 42.350 delavcev, se je ob koncu leta njihovo število zmanjšalo na 41.759, negativne težnje na področju zaposlovanja pa se še naprej stopnjujejo. Gospodarstvo z nadomestnimi zaposlitvami ne pokriva niti naravnega odličja delovne sile, nasprotno, zaradi stečajev in odpustanja delavcev se število zaposlenih zmanjšuje. Podatek, da je pri skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 4.300 delavcev, da je v podjetjih, ki so v stečaju, od 2.200 do 2.300 delavcev, in da je ob tem v podjetjih še okrog 2.000 presežkov delovne sile zato ne vlija nobenega upanja, predvsem pa ne možnosti mladih, da bi se letos lahko zaposlili v večjem številu. Generacijski priliv 1.600 novih delovnih moči bo pomenil tudi letos velik pritisk na nova delovna mesta, za odpiranje teh pa se ne kažejo tako rekoč nikakršne možnosti. Že doslej je poseben pro-

blem predstavljalo zaposlovanje pripravnikov, ki se je po tem, ko je stroške za plačevanje pripravništva prevzela skupnost za zaposlovanje, nekoliko izboljšalo, vendar so po končanem pripravništvu spet ostali brez zaposlitve.

Tudi od toliko obetajočega podjetništva v Pomurju ni kajšne večje koristi, predvsem ne pri zaposlovanju, saj so nova podjetja največkrat družbe z omejeno odgovornostjo in z enim zaposlenim, ki iščejo le svoj profit. Drugače si tudi ni možno razlagati podatka, da je v Pomurju registriranih kar 230 zasebnih podjetij, od katerih jih posluje le 86, med njimi pa je le malo takšnih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo. V vseh zasebnih podjetjih v Pomurju je zaposlenih okrog 200 delavcev, da se le-te ukvarjajo največkrat s trgovsko dejavnostjo, pa potrjuje podatek, da so bila ta zasebna podjetja udeležena v skupnem pomurskem uvozu s 4,1 odstotka, v izvozu pa le z 0,5 odstotka.

Stara praksa, da pomursko gospodarstvo kreditira druga območja, se je ponovila tudi v lanskem letu in s takšnim stanjem se je začelo tudi novo poslovno leto. Terjatve v višini 2,4 milijarde dinarjev za milijardo presejajo obveznosti do dobaviteljev, dolgovi kupcev pa so tudi v največji

meri vzrok za slab likvidnostni položaj. Plačilna sposobnost pomurskega gospodarstva je tudi v tem letu izredno slaba, kar potrjuje število blokiranih žiroračunov podjetij. Za potrditev navedimo le podatek, da je bilo sredi prejšnjega tedna v Pomurju blokiranih 29 podjetij, so pa bili tudi dnevi, ko je bilo blokiranih celo okrog 60 žiroračunov. Položaj je najtežji v dneh po izplačilu osebnih dohodkov, za katere podjetjem še nekako uspe zbrati sredstva, problem pa nastopi, ko je treba poravnati še davke in prispevke iz osebnih dohodkov.

Ob pomanjkanju likvidnostnih sredstev pa ne preseneča tudi dejstvo, da morajo delavci v nekaterih podjetjih čakati na že tako nizki osebni dohodek po mesec dni ali še več. Slaba plačilna sposobnost je v tem trenutku gotovo ena največjih težav pomurskega gospodarstva in z njo si dajejo največ opravka najodgovornejši v posameznih podjetjih. Skrb za dnevno premoščanje teh težav je zato večja kot skrb za samo proizvodnjo, strah pred stečajem pa tako iz dneva v dan večji. Da bo mera polna, so nelikvidne tudi banke, ki tako ne morejo zagotoviti potreb gospodarstva po kreditih.

Plaz stečajev

Številna pomurska podjetja so začela novo poslovno leto s kroničnim pomanjkanjem dela, na pristilnih dopustih ostaja vse več delavcev, mnogi od njih pa živijo v negotovosti, ali bodo še sploh lahko delali. Ob koncu minulega in v začetku tega leta je plaz stečajev zajel tudi pomurska podjetja, tako zasebna kot družbena.

Po Tovarni logistične opreme v Lendavi in Varstroju je služba družbenega knjigovodstva v začetku decembra prijavila v stečajni postopek še soboško Panonijo, v ljutomerskem Tehnostroju pa je stečajni postopek za podjetje predlagal delavski svet sam. V stečaju je tudi hranilno-posojilna služba obrtne zadruge 14. oktober iz Gornje Radgone, v začetku leta pa je služba družbenega knjigovodstva prijavila v stečaj še lendavski Indip. Stečaji so tako najbolj prizadeli lendavsko občino, saj podjetja, ki so v stečajih, zaposlujejo kar 22 odstotkov delavcev, njihov delež v ustvarjenem dohodku občine predstavlja 15,7 odstotka, ta podjetja so imela četrtino izgube lendavskega gospodarstva, v bančnih posojilih pa predstavljajo kar 35-odstotni delež. Tudi za Pomurje kot celoto podatki niso ugodni, saj je v podjetjih, ki so v stečajih, zaposlenih 5,8 odstotka vseh pomurskih delavcev, njihov delež v ustvarjenem dohodku pa predstavlja 3,8 odstotka pomur-

skega gospodarstva. Pregled trenutnega stanja v posameznih firmah sicer kaže, da v januarju ne bi smelo iti v stečaj kakšno večje podjetje, kar pa ne pomeni, da se stečaji ne bodo nadaljevali. Zadolženost gospodarstva je prevelika, prevladujejo kratkoročna posojila, ki jih banka več ne podaljšuje, zato se bo število blokiranih žiroračunov še povečevalo.

Nekoliko upanja sicer vlija možnost najemanja kreditov v tujini, vendar ostaja vprašanje, ali bodo v podjetjih uspeli najti tovrstna posojila.

S stečaji je seveda povezano tudi povečevanje števila brezposelnih, presežke delavcev pa ugotavljajo tudi v drugih podjetjih. Stečaji sicer ne pomenijo kompletne likvidacije podjetja, saj bodo najvitalnejše in perspektivne dele ohranili in v njih zaposlili delavce, vendar vsi na delo ne morejo računati in negotovost med delavci se tako samo stopnjuje. V soboški Panoniji, kjer so še pred predlaganjem stečaja pripravili seznam več kot 170 delavcev, ki naj bi jim prenehalo delovno razmerje, se je zdaj pridružil še toliko delavcev, ki bodo ostali brez dela, podobno pa je tudi v Avtoradgoni, Tehnostroju in še marsikje.

Štart v novo poslovno leto pa v mnogih podjetjih otežujejo tudi izgube, saj so skupne pomurske izgube daleč presegle akumulacijo, nizka akumulativna sposobnost gospodarstva pa je tudi eden od glavnih vzrokov, da je investicijska dejavnost slaba in skorajda ni naložb, ki bi zagotavljale preustroj proizvodnje in

Medtem ko je večina kazalcev gospodarjenja v pomurskem gospodarstvu neugodna, marsikje celo slabša od republiškega povprečja, so nekoliko spodbudnejši izvozni rezultati. Kljub težavam, ki so spremljale izvoz, so pomurska podjetja v lanskem letu izvozila za 10 odstotkov več blaga in storitev kot leto prej, istočasno pa so za 40 odstotkov povečala tudi uvoz. Je pa zunanjetrgovinska bilanca še vedno pozitivna, saj pomurska podjetja več izvažajo kot uvažajo. Kot rečeno, pa izvoz ni tekel brez težav, saj so se zaradi nerealnega tečaja dinarja posledice odražale v poslovnih rezultatih. Samo v soboški Muri, ki je največji pomurski izvoznik, saj je njen izvoz lani dosegel vrednost 110 milijonov nemških mark, beležijo zaradi tega precejšen izpad v prihodkih. To hodo deloma nadomestili z republiški izvozniki spodbudami, ki so jih dobili v obveznicah, medtem ko jim zveza še vedno dolguje 17,4 milijona zveznih premij. Bi pa ob realnejšem tečaju dinarja v lanskem letu bilo poslovanje donosi ugodnejše (za vsak odstotek višja vrednost marke bi predstavljala milijon nemških mark). Tudi za sedanji tečaj dinarja pravijo, da je še vedno precejšen, vendar v Muri izvoza ne mislijo zmanjševati. V primerjavi z letom 1989 je bil lani večji za 10 odstotkov.

nove zaposlitve. Med naložbami tako prevladujejo vlaganja v infrastrukturo, nekaj naložb je bilo v kmetijstvu, pa tudi v družbenih dejavnostih.

Po vsem tem lahko sklenemo, da je začetek novega poslovnega leta za dobršen del pomurskega gospodarstva težak, negotovost, kako bo v letu, ki je pred nami, pa velika. Skrb predvsem dejstvo, da so v negotovosti tudi takšna podjetja, ki v preteklosti posebnih pretresov v poslovanju niso imela, zdaj pa jih že skrbi za usodo. Težje je seveda tam, kjer še zdaj ne vedo, kako bo z zasedenostjo proizvodnih zmogljivosti, pa tudi tam, kjer imajo dovolj naročil do konca leta, ne morejo mirno spati. Razmere gospodarjenja so namreč takšne, da nihče ne ve napovedati, kaj se bo dogajalo na področju cen, v skrbah pa so tudi izvozniki, ki jim je nerealni tečaj dinarja že v preteklosti povzročal precej pregrev, ob koncu leta pa je neugodno vplival na rezultate poslovanja.

Ludvik Kovač
Foto arhiv Vestnika

Slovincu v zvezni vladi ni lahko!

»Da grem iz Beograda, sem se odločil iz več razlogov. Že takrat, ko sem šel v Mikuličev vladno, sem pristal le za krajše obdobje. Tako je nanoslo, da sem nadaljeval tudi v Markovičevi vladi. Začetno obdobje je bilo spodbudno, delo zanimivo, veliko sem lahko naredil za Slovenijo in Jugoslavijo v celoti, navezal stike s tujimi partnerji, posameznimi državami, vladami, z resorji za ekonomske odnose, ekonomskimi integracijami, predvsem Efto. Toda, ko so se v zadnjem obdobju stvari začele obračati na slabše, tako v odnosu Beograda do Slovenije kot pri izvajanju Markovičevega programa, sem vedno bolj spoznaval, da so možnosti za normalno in uspešno delo v Beogradu čedalje manjše. Ne bi pa rad čakal ravno konca!

Torej ste se zadnje mesece namerno umaknili iz javnosti, pred mediji?

»Ne bi rekel, da sem se izoliral. Jaz sem svoj posel, kolikor je bilo mogoče, korektno in profesionalno opravljal ter še naprej vzdrževal stike s tujimi partnerji. Veliko sem si prizadeval za to, da bi v okviru možnosti in pooblastil naredil za slovensko gospodarstvo, kar se da. Vendar pa so zaostritve, do katerih je čedalje pogostejše prihajalo, zoževale prostor za kreativno delo. To pa seveda človeka demotivira. Po drugi strani pa so bili močni osebni razlogi. Delo v Beogradu namreč zahteva veliko odpovedovanja, ponuja ti pa le malo. To je strahoten dril, ki traja od jutra do pozne noči. Delo je povezano z neprestanimi potovanji, nepravilno prehrano, tako da ti vse to navsezadnje že ogroža zdravje. Dolgo časa zdržati v takih razmerah je nemogoče.«

Kako je bilo Slovincu v zvezni vladi v letu 90, ko so se politični odnosi do skrajnosti zaostriili?

»Ne da bi jamral... ampak moram reči, da ni bilo lahko biti v tem letu Slovenec v zvezni vladi. Biti v vladi je v tem pogledu še težje kot biti v drugih zveznih ustanovah, vključno s predsedstvom Jugoslavije, kjer je predstavnik Slovenije izključno predstavnik Slovenije in lahko zavzema stališča samo v skladu s slovensko politiko. V vladi pa si v popolnoma drugem položaju; tu te izvoli skupščina za določeno področje, odgovarjaš za celotno Jugoslavijo in moraš biti, kolikor je mogoče, nepristranski. Tako da je bilo nam medtem, ko sta se politiki da je bilo nam medtem, ko sta se politiki da je bilo nam medtem, ko sta se politiki Slovenije in zvezne vlade čedalje bolj razhajali (predvsem zaradi ravnanja drugih republik, ki so Slovenijo silele v tako ravnanje), vse težje. Vendar moram reči, da sem kljub temu znotraj vlade uveljavljal slovenska stališča, ker smo menili, da so pravilna. Prav tako se skladajo z osnovnim konceptom Markovičeve vlade. Vendar žal tega programa, kot je znano, v posameznih republikah niso spoštovali (najmanj v Srbiji) in so ga rušili skoraj vse preteklo leto, pospešeno pa v zadnjem obdobju.«

Marković je čakal na izzid volitev

»Naj omenim le nekaj stvari, ki so zelo ogrožale zvezni program in kjer sta bili Srbija in Vojvodina vodilni: preseganje pri osebnih dohodkih in javni porabi, nespoštovanje skupnih dogovorov in končno najbolj drastični ukrepi, ki je Srbija radikalno posegla v zvezni finančni sistem — ni odvajala carin in drugih prispevkov, kar je seveda ogrozilo opravljanje funkcij federacije, posledica pa je bila, da so začele tako ravnanje tudi druge republike vključno s Slovenijo.«

»Zaman je sedaj ugibati, ali se je to moralo zgoditi; prepričan sem, da ni bilo nujno, da če bi bilo dovolj volje in pameti, bi lahko našli skupni jezik za drugačno sodobno obliko skupnega življenja s popolno samostojnostjo in suverenostjo republik na vseh področjih... Vendar so očitno razlike tako velike — ne le objektivne, materialne ali duhovne, ampak tudi razlike v pogledih, stališčih in interesih vodilnih struktur v posameznih republikah — da se mi zdi, da so možnosti za kakršenkoli pameten dogovor majhne, tako da je ravnanje Slovenije popolnoma razumljivo.«

Ce je Marković že prej vedel, da vse to ruši njegov program, zakaj ni ukrepal?

»Več je razlogov, zakaj Marković ni mogel bolj energično ukrepati, čeprav je videl, kaj se dogaja. Mogoče je v začetku nekoliko podcenjeval to ravnanje Srbije in tudi drugih republik in je predvsem veliko pričakoval od volitev. Po eni strani je pričakoval, da bo njegova stranka Zveza reformnih sil dosegla boljše rezultate v večini republik, da bi si na ta način politično utrdil položaj. Po drugi strani je računal, da bo v vseh republikah vključno s Srbijo prišlo do sprememb vodilnih struktur. Moram reči, da najbrž tudi v Srbiji ni pričakoval takega izpada volitev. Pričakoval je torej, da se bodo po volitvah zadeve spremenile ter da bodo hkrati ustvarjene možnosti za normalen dogovor o prihodnji podobi te skupnosti. Drugo, kar je treba reči, pa je, da ima zvezna vlada veliko manj pooblastil za izvajanje politike, ki jo začrta, kot si narod misli. Veliko odločitev je odvisnih od republik,

Iz Radenec v Ljubljano, iz Ljubljane v Beograd, od Mikuliča do Markoviča in nazadnje iz Beograda nazaj v Ljubljano. Tako bi lahko na kratko opisali pot, ki jo je v minulih letih prehodil (in preletel) Feri Horvat, zvezni sekretar za ekonomske odnose s tujino. Zdaj se poslavlja od Beograda, saj je že sprejet na delovno mesto podpredsednika Gospodarske zbornice Slovenije, vse kaže, da bo slovo nekoliko daljše, kot je pričakoval. Predsednik Zveznega izvršnega sveta Ante Marković noče, da bi zapustil pomembno funkcijo, prav tako pa tudi slovenska vlada želi, da ostanejo Slovenci še nekaj časa v zvezni vladi.

tako glede porabe, osebnih dohodkov, javne porabe v celoti, na področju naložb, davčnega sistema itd. Tako da je imel Marković velikokrat zavezane roke.«

Jović in Srbija ignorirala zis

Kako pa komentirate zadnje Markovičeve ukrepe in dogajanje?

»Zaradi objektivnosti je treba reči, da je ta Jugoslavija močno različna v material-

nem, duhovnem, kulturnem in sociološkem pogledu, tako da je nemogoče sprejemati ukrepe, ki bi vsem ustrezali. Mislim pa, da je sistem, ki ga je pripravljala in uvedla Markovičeva vlada — mislim predvsem na tržno gospodarstvo in odpiranje v svet — univerzalen, da bi lahko za dalj časa koristil vsem, če bi ga tudi seveda dosledno izvajali! Marković je pri zadnjih ukrepih izhajal iz dejstva, da je potrebno neko prehodno obdobje. Prehodno obdobje do trenutka, ko bi se jugoslovanske republike le dogovorile o odnosih in obliki sodelovanja. Njemu je veliko od tega, da bi se Jugoslavija ohranila. Gleda tega je tudi zelo fleksibilen in se nikoli ni opredelil, če naj bo to federacija ali konfederacija, da ne bi kogarkoli izzval. Rekel je: ni bistveno, kako se bo ta družba imenovala, ostati je treba skupaj tako zaradi odnosa do sveta kot zaradi uspešnejšega življenja v tej skupnosti. Morda je tu celo prevelik idealist in je pričakoval preveč, zato je pred novim letom republikam predlagal, da je treba doseči za to prehodno obdobje neki minimalni dogovor. Tudi Slovenija se je strinjala s šestmesečnim prehodnim obdobjem, to je tudi v skladu s plebiscitno odločitvijo, da se v tem času dogovorijo o prehodnih odnosih in funkcijah, ki naj bi ostale skupne. Marković je dovolj odprt in fleksibilen, vprašanje pa je, kakšen vpliv ima. In zadnji dogodki kažejo, da nima dovolj vpliva, tako zaradi ravnanja posameznih republik, predvsem Srbije, kot tudi zaradi ravnanja zveznega predsedstva in njegovega predsednika Jovića, ki vlade in njenega predsednika Markovića enostavno ne jemlje kot enakovrednega partnerja za iskanje rešitev iz te jugoslovanske krize.

Kaj drugega, kot je zvezna vlada predlagala v paketu, ki je bil sprejet pred novim letom, ni bilo niti možno. Devalvacijo je bilo potrebno izvesti, to je bilo že dejansko prepozno in po mojem osebnem mnenju je celo premajhna. Vendar so se bali, da bi se spet naglo povečala inflacija. Začasno je bil predlagan isti sistem financiranja zveznega proračuna kot v lanskem letu — dokler se ne bi drugače dogovorili. Po sestanku s predsedniki izvršnih svetov in po sprejetju teh ukrepov pred novim letom sem imel še nekaj upanja, da se bo dalo normalno pogovarjati in doseči dogovor, vendar pa zadnji dogodki kažejo, da je tega upanja vedno manj.«

Kaj poreče EFTA, kaj EGS...

In kako dalje? Ste vi, vlada in Marković še vedno za združeno Jugoslavijo?

»Kolikor poznam Markovića, je on še vedno za to in bo poskušal narediti vse, da bi rešil Jugoslavijo. Seveda ne takšno, kot je sedaj, ampak tako, da bi jo vse republike vključno s Slovenijo sprejele... Bojim pa se, da je tudi on sam dosti manjši optimist; v vladi je kljub želji, da bi se Jugoslavija ohranila, dvom, vsak dan je manj maneverskega prostora.

Kar se tiče mene osebno, moram reči, da sem manjši optimist, da ne rečem pesimist,

kot pred meseci, ko še nisem pričakoval, da bodo zadeve take, kot so. Zaman je sedaj ugibati, ali se je to moralo zgoditi; prepričan sem, da ni bilo nujno, da če bi bilo dovolj volje in pameti, bi lahko našli skupni jezik za drugačno sodobno obliko skupnega življenja s popolno samostojnostjo in suverenostjo republik na vseh področjih, predvsem na ekonomskem, s čistimi računi in odprtostjo v svet. Vendar so razlike očitno tako velike — ne le objektivne, materialne in duhovne, ampak tudi razlike v pogledih, stališčih in interesih vodilnih struktur v posameznih republikah — da se mi zdi, da so možnosti za kakršenkoli pameten dogovor majhne, tako da je ravnanje Slovenije popolnoma razumljivo.

Mene je srbsko rušenje enotnega trga in sistema svobodne trgovine še posebej prizadelo, ker sem neposredno sodeloval z EFTO; kljub vsem težavam smo v minulnem letu dosegli izredno velik napredek. Dosegli smo EFTO — razvojni sklad za podporo reformu, pa tudi to, da so se začeli pogovori o sporazumu za vključitev v cono svobodne trgovine. To je velika stvar. Bili smo na najboljši poti, da bi to letos uresničili. S tem bi se nam dejansko odprla pot ne le v EFTO, temveč tudi v Evropsko gospodarsko skupnost. Poteza, ki jo je storila Srbija, pa je nasprotna temu, kar želimo doseči in seveda potem tudi za Evropo nimamo možnosti.

In če tega ne moremo doseči skupaj z Jugoslavijo, je bolje, da gre vsak svojo pot, ker je škoda izgubljati energije, se pripraviti, in drug drugega ovirati.«

Enotna in ugledna Slovenija ima možnosti

Delati ste pri ekonomskih odnosih s tujino, kakšne možnosti vidite na tem področju za samostojno Slovenijo?

»Čeprav ne bo lahko, ne le da moramo, temveč tudi lahko s določenim optimizmom gledamo v prihodnji čas, tudi v bližjo prihodnost, ki bo v tem prehodnem obdobju pravzaprav najtežja. Pri tem moram reči, da ekonomski odnosi s tujino v odnosih med Ljubljano in Beogradom tudi doslej niso bili sporni, saj smo sprejeli veliko rešitev, ki jih je predlagala Slovenija. Tako je močno vplivala na zakon o zunanji trgovini, ki je zelo liberalen in v interesu vseh. Nadalje je zelo liberalno področje tujih vlaganj, kjer smo zadnje čase predlagali nekatere spremembe, ki bi Jugoslavijo še bolj odprle v svet. Inštitucionalne, zakonske možnosti so ustvarjene, sedaj bo potrebno še povečati aktivnost vlade, zbornice, podjetij, predvsem pa marketinga, in za Slovenijo iskati nova tržišča namesto tistih, ki jih je izgubila v Jugoslaviji. Za nekatere so bili to pomembni deleži prodaje in nekateri to včasih preveč podcenjujejo in zanemarijajo. Ne smemo pozabiti, da sedaj prodirajo v Zahodno Evropo zelo močno tudi drugi, da se konkurenca povečuje, na primer vzhodnoevropske države in dežele tretjega sveta

... mislim, da če dobro zastavimo sile in trošimo čim manj energije tudi znotraj Slovenije za vprašanja, ki niso bistvena (kar se žal v zadnjih mesecih dogaja, vključno z medsebojnimi obračunavanji), potem smo lahko zmerni optimisti. Vendar pravim: z maksimalnim angažiranjem, z izkoriščanjem vsega znanja, vseh potencialov od slehernega podjetja pa do vlade.«

si prav tako želijo priti na zahodnoevropsko tržišče. Tukaj nas čaka zelo trdo delo, vendar s sposobnostjo, ki jo Slovenija ima, s tradicijo, poslovnostjo... mislim, da če dobro zastavimo sile in trošimo čim manj energije tudi znotraj Slovenije za vprašanja, ki niso bistvena (kar se žal v zadnjih mesecih dogaja, vključno z medsebojnimi obračunavanji), potem smo lahko zmerni optimisti. Vendar pravim: z maksimalnim angažiranjem, z izkoriščanjem vsega znanja, vseh potencialov od slehernega podjetja pa do vlade.«

Dobro ime Slovenije bo zelo pomembno, imidž dežele, v katero se spleča vlagati in je z njo varno sodelovati?

»Gotovo ima Slovenija v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi republikami dober imidž. V svetu poznajo in razlikujejo, kaj je Slovenija v odnosu do jugoslovanskega povprečja. Tako da ta osnovni imidž že imamo. Zdaj si je dejansko treba zagotoviti še priznanje, navezavo z odgovornimi državami in drugimi institucijami v posameznih državah, z mednarodnimi organizacijami, z evropskimi integracijami in seveda potem zelo trdo in zelo profesionalno delati... potem, mislim, ni razloga za velik pesimizem.

Čeprav je po teh srbskih ukrepih vsa zadeva videti zelo slabo, pa je potrebno uporabiti vso energijo in modrost, da bi se s posameznimi republikami le poskusili pogovoriti. Dogovoriti pa bi se morali zelo hitro in konkretno. Popolnoma podirati mostove ne bi bilo pametno, kajti prav imajo tisti, ki pravijo, da bomo zemljepisno ostali še naprej skupaj in živeli tukaj v takšni ali drugačni obliki. Kot tržišče nam niso nezanimivi — vsaj tisti ne, ki so normalni in bodo normalno delali in ki bodo tudi plačevali blago, ki ga bodo kupovali. To pa je osnovno.«

Bernarda B. Peček

RAJE MIR V HIŠI
KOT PORAČUN!

Venomer vroča tema: plače funkcionarjev — Neupravičene govorice o visokih zneskih — Nimajo kaj vračati, ker so bila izplačila v skladu s predpisi — Kolikšne so decembrske plače?

Pripombe, kritike in govorice, ki jih je sprožilo izplačilo poračuna osebnih dohodkov za obdobje od izvolitve občinskih vladnih funkcionarjev do lanskega novembra, so močno razburile širšo slovensko javnost. Voljeni funkcionarji občinskih vlad naj bi prejeli precejšen znesek, o katerem bi se nekaterim menda le sanjalo. Od 64 slovenskih občin so le v 18 svoje osebne dohodke izplačevali v možnih okvirjih, povsod drugje pa naj bi te možnosti presegli. Takšen poračun osebnih dohodkov občinskih funkcionarjev je sprožil val upravičenih kritik, saj so si mnogi, kljub slabemu gospodarskemu položaju, pred novim letom razdelili debelejšje kuverte. Drugje pa so se odločili za bolj prefinjen način in k decembrski plači enostavno prišteli tudi do 50-odstotne dodatke. Izgovor, da gre le za neizplačan gibljivi del plač, ki so jih po zadnjem poletnem zvišanju zamrzili, je na trlih nogah. Čeprav tam zatrjujejo, da ni potrebno vračati t. i. 13. plače.

POVSOD OMEJENE PRORAČUNSKÉ MOŽNOSTI

In kako je v Pomurju? V vseh štirih pomurskih občinah so nam odgovorni predstavniki zatrjevali, da o kakšnem poračunu sploh ni so razmišljali. Ob omejenih proračunskih možnostih ne bi zmogli izplačati vsjega zneska ne pri funkcionarjih ne pri delavcih v upravi. Po njihovih besedah so namreč strogo upoštevali, da se lahko za osebne dohodke iz proračuna uporabljajo le tista sredstva, ki so načrtovana za izplačevanje osebnih dohodkov funkcionarjev in delavcev. Če bi vse občine to upoštevale, potem ne bi prišlo do kakršnih koli visokih poračunov in marsikateri slovenski občini, ko so nekateri prejemniki previsokih zneskov morali denar nepreklicno vrniti v občinsko blagajno.

Sicer pa se osebni dohodki funkcionarjev določajo na osnovi družbenega dogovora. Republiška komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve, ki deluje pri republiški skupščini, je lanskega oktobra razvrstila občine v posamezne skupine. Razmerje med najvišje vrednotenimi funkcijami in povprečnim osebnim dohodkom je 5,6. Če bi upoštevali to določilo, pomeni, da bi plačo predsednika izvršnega sveta izračunali tako, da bi povprečni osebni dohodek preteklega meseca v gospodarstvu republike Slovenije pomnožili s 5,6. Vendar zakon tudi omejuje takšne dvige in izplačila osebnih dohodkov, saj pravi, da določi osnovno Izvršni svet Slovenije glede na proračunske možnosti. Tiste občine, ki so v zadnjih mesecih minulega leta izplačevale tako visoke poračune, so najbrž kršile določbe o tej višini izplačanih osebnih dohodkov. Pri izplačevanju osebnih dohodkov delavcev v državni upravi pa še vedno velja stara metodologija. Ko bo sprejet nov zakon o sistemu državne uprave, pa bodo vsi upravni organi morali sprejeti in določiti nove akte o delitvi osebnih dohodkov in o delovnih razmerjih.

LE 65 ODSOTKOV MOŽNEGA IZPLAČILA OD

Vsi po vrsti: načelnica oddelka za občo upravo Skupščine občine Gornja Radgona, Darinka Bodanec, vodja proračuna pri Skupščini občine Lendava, Milan Zadravec, sekretar sekretariata za upravne in gospodarske zadeve Skupščine občine Ljutomer, Slavko Modlic, in pomočnik sekretarja za občo upravo Skupščine občine Murska Sobota, Franc Cipot, so nam zagotavljali, da so govorice o izplačilu visokega poračuna osebnih dohodkov občinskih funkcionarjev neupravičene. Tako so bila odveč vprašanja o upoštevanju možnih okvirjev in predpisov pri rezzdelitvi debelejših kuvert ter morebitnem vračanju preveč izplačanega poračuna, kar se je zgodilo v občini Slovenska Bistrica. Ob upoštevanju političnih in socialnih razmer so bila torej omenjena izplačila osebnih dohodkov občinskih funkcionarjev v Pomurju zakonita.

Seveda pa nas je zanimalo, kakšni so decembrski osebni dohodki občinskih funkcionarjev, zlasti še najvišji, kdo jih prejema in kolikšen znesek je namenjen članom občinskih vlad. V občini Gornja Radgona znaša osnovna plača predsednika izvršnega sveta (predsednik skupščine občine je nepoklicni) 18.300 dinarjev, člani izvršnega sveta pa so dobili po 16.100 dinarjev. V lendavski občini, kjer imajo prav tako nepoklicnega občinskega predsednika, je predsednik vlade zaslužil 17.427 dinarjev, člani njegove vlade pa po 15.661 dinarjev. V ljutomerski občini je bil najvišji izplačani znesek 17.174,50 dinarja, kolikor sta prejela predsednika skupščine občine in izvršnega sveta, najnižja funkcionarska plača pa je bila 14.426,40 dinarja, pri čemer je treba omeniti, da je večina članov občinskega izvršnega sveta nepoklicnih. In še pogled v soboško občino, kjer sta predsednika skupščine občine in izvršnega sveta prejela po 21.082 dinarjev osnovne plače, člani občinske vlade pa po 18.650 dinarjev. In zakaj so v soboški občini višje plače v primerjavi z drugimi občinami v Pomurju? Preprosto zato, ker je občina Murska Sobota uvrščena v skupino s koeficientom 5,4, druge pomurske občine pa imajo nižji koeficient, ki se pomnoži s povprečnim osebnim dohodkom v republiki. Ob tem je zanimivo, da so glede na omejena proračunska sredstva dosegli le 65-odstotno možno izplačilo po zakonu o funkcionarjih. Ob upoštevanju kriterijev so se osebni dohodki občinskih funkcionarjev v Pomurju gibali v skladu z rastjo osebnih dohodkov v gospodarstvu.

Pomurski funkcionarji so torej dobili plače v okvirju proračunskih možnosti. Pripomnili bi, da so bili dovolj pametni, da jih niso presegli, sicer bi jih morali zdaj vračati, kot se to dogaja »neposlušnim« občinam pri nas.

Milan JERŠE

**gostilna
BOBNJAR
Veržej
F. Kozarja 26
Tel. 069/87-394**

squash

SQUASH JE ŠPORTNA IGRA,
V KATERI ŽOGO Z LOPARJEM ODBIJAMO V STENO.
OD KODER SE ODBIJE IN PADE V IGRALNO POLJE.

Slovenska vlada nas je pred iztekom minulega leta obdarila z zajetnim paketom davčnih zakonov. Pravijo, da so mu poslanci nasprotovali, vendar se ve, kdo ima glavno besedo in morali so popustiti. In če vlada ni hotela poslušati poslancev, kako bi potem nas, davkoplačevalce, ki nas bodo zakoni udarili po žepu. To naj bi bila sodobna davčna zakonodaja, kot jo imajo v razvitih zahodnih sistemih. toda tam ni nastala čez noč. Gradili in dopolnjevali so jo na izkušnjah, saj so se zavedali, da bi vsaka zgrešena poteza pomenila tudi padec vlade. Naša vlada pa je zelo samozavestna in prepričana, da ne greši.

Ko listam po zakonih in prebiram posamezne člene, me vse bolj stiska in pritiska. Pa saj ne more biti res, ali pa si vsega ne vemi prav razlagati! Vendar, kakorkoli obračam, vedno pridem do istega sklepa. Dve meni, eno državi. Da, dve plači meni, eno državi in potem odneham. saj me začne boleti glava.

Davki imajo svoj smisel in cilj. Niso priljubljeni, saj udarijo po žepu, vendar po pravilu tiste, ki jim je kaj vzeti. Naši davki so drugačni. Res, da so grajeni na progresivni lestvici, vendar ne obidejo skorajda nikogar. Tudi tistih z nizkimi dohodki, ki se bodo morda komajda pretolčki iz meseca v mesec, ne. Kot vsaka sodobna davčna zakonodaja pozna tudi naša olajšave, če tistemu, kar priznava, lahko sploh rečemo olajšave. Za 10 odstotkov zmanjšana osnova osebnega dohodka, če vzdržuje zavezanec enega, in za 15 odstotkov zmanjšana osnova, če vzdržuje več družinskih članov, gotovo

Glavobol za državo

ne pomeni kakšne posebne olajšave. Pomislimo samo na stroške varstva v vrčih ali pa na šolo, ki že dolgo ni več zastoj, otroke pa je treba tudi hraniti in oblačiti.

Pa smo pripravljeni plačati tudi vse te davke, prav vsi, le da nam ho potem boljše. Da ho šola za naše otroke zastoj, da ho zagotovljena socialna varnost vsem materam na porodniških dopustih, da nam ne bo treba plačevati obiskov pri zdravniku, dragih zdravil... Za vse to smo pripravljeni žrtvovati še veliko več. Ne dovolimo pa, da bi se naš denar odli-val v še bolj razbohotoeno državno upravo, pa tudi če gre za neodvisno, samostojno ali kakršno koli državo že. Ne potrebujemo orožja in vojakov, pač pa nova delovna mesta, saj so prav ta naše najmočnejše orožje, zaposleni delavci pa najboljši vojaki.

Z grenkobo se mi obudi spomin na prisego pri vojaki, ko smo se zborni, v en glas, zaklinjali, da smo za domovino pripravljeni dati vse, tudi svoje življenje. Pa bi mi bilo zdaj prekleto žal, če bi takrat dal življenje za takšno domovino, kjer dela vsak po svoje, me ro-pa in peha v vse večjo revščino. Zato sem se na plebiscitu odločil za drugačno domovino, tudi za takšno, ki naj bo cenejša. Prepričan sem, da se je za to odločila tudi večina Slovencev in naša vlada bo o tem morala razmišljati. Težko si je namreč ponovno pridobiti vsako izgubljeno zaupanje. Zato ravnajmo modro in previdno, da nas v naši novi državi ne bo vseh bolela glava.

Ludvik Kovač

Zaradi bolniških dopustov izgubljeni delovni dnevi

K slikli gospodarskega stanja in gibanj v Pomurju (poznalci govorijo o katastrofi) sodi tudi ta o zdravstveno upravičeni odsotnosti z dela. Med njima je namreč medsebojno vplivanje, pozitivna odvisnost oziroma povezanost.

Sliko zdravstveno upravičene odsotnosti z dela predstavljajo ugotovitve:

— da je v lanskih devetih mesecih Pomurje zaradi izostankov z dela izgubilo 575.560 delovnih dni (v letu 1989 547.608 dni) in da je povprečni izostanek trajal 15 delovnih dni;

— da predstavljajo nesreče zunaj dela 86,7 odstotka vseh izgubljenih dni, nega bolnega družinskega člana pa 6,4 odstotka;

— da se je zaradi nesreče pri delu izgubilo v lanskem devetmesečju 34 651 delovnih dni (leta 1989 36 760), povprečna odsotnost z dela pa je trajala 25,6 delovnega dneva;

— da je na svojem delovnem mestu vsak delovni dan manjkalo v Pomurju (v povprečju) 5,36 odstotka vseh zaposlenih delav-

cev ali 2455 (leta 1989 5,04 odstotka zaposlenih), v radgonski občini 5,17 odstotka (leto prej 4,63), Lendava 4,64 (4,49), Ljutomer 4,67 (4,57) in Murska Sobota 5,88 (lani 5,5);

— da je bil v lanskem devetmesečju največji delež odsotnosti z dela v industriji in rudarstvu, 61,81 odstotka, na drugem mestu je izdelava gotovih tekstilnih izdelkov (20,99 odstotkov), sledi izdelava električnih strojev z 8,75-odstotnim deležem in kmetijstvo, 5,52 odstotka.

Po zbranjem (podatki Zavoda za socialno medicino in higieno) lahko povemo, da se le potrjuje znana ugotovitev, da se s slabšanjem stanja v gospodarstvu slabša tudi slika zdravstveno upravičene odsotnosti z dela. Narasča delež odsotnosti z dela zaradi ne-

ge družinskega člana, povečuje se tudi delež odsotnosti kmetijskih zavarovancev.

Čeprav zbranih podatkov še ni mogoče primerjati z republiški-mi, (ker jih še nimajo zbranih), pa je vendar upravičeno pričakovati, da Pomurje s temi podatki ne bo več na repu v republiki, temveč se bo gotovo približalo republiškemu povprečju.

Ali je povečana zdravstveno upravičena odsotnost z dela predvsem odsev večje obolenosti zaposlenih? To bi lahko potrdili, če bi imeli tudi podrobnejšo razčlenitev zdravstvenega stanja ljudi, vendar strokovnjaki pravijo, da zaenkrat tu še ni zaznati večjih sprememb.

Majda Horvat

Bojkot stanarin, ki to je

Za Sobočane oziroma stanovalce v družbenih stanovanjih se je staro leto končalo, ne da bi bila rešena tudi sporna zadeva okoli stanarin. Če se spomnimo, je soboški izvršni svet za zadnja dva meseca povišal stanarine, ker je upošteval izračunano ekonomsko ceno, pa tudi druge okoliščine ter nujnost ohranjanja stanovanjskega fonda. Temu je močno nasprotoval občinski svet Svobodnih sindikatov, ker je dokazoval, da je nova cena stanovanjske najemnine za kvadratni meter najvišja v Pomurju in med najvišjimi v Sloveniji. Zaradi neupoštevanja njegovih pripomb je le-ta na svoji seji enajstega decembra razglasil začetek postopka za bojkot stanarin. O problematiki stanarin je nato pod točko razno na seji 26. decembra razpravljajl zbor združenega dela ter sprejel sklep, da jo ponovno proučijo vsi zbori skupščine v januarju, ko bodo znane višine stanarin za december v drugih občinah v Sloveniji. Ta sklep je tudi pomenil, da se bojkot stanarin mora prekiniti. O tem je občinski svet (7. januarja) obvestil vse osnovne organizacije, hkrati pa jim je svetoval, da delavci, ko bodo prešli plačo za december, plačajo tudi decembrski stanarino, kar pomeni, da bi tako kot plače tudi stanarine poravnali za nazaj. Njihove nadaljnje akcije pa bodo seveda odvisne od sklepov skupščine.

Na sklepe skupščine bo počakala tudi vlada, čeprav, kot pravijo, poti nazaj skorajda ni, saj bi to pomenilo ogrožitev ohranjanja standarda stanovanj. Še toliko bolj, ker za prva dva meseca tega leta ne načrtujejo nobenih povišanj in potem soboška občina s stanarinami zagotovo ne bo več na vrhu lestvice.

Da so stanovalci vzeli bojkot resno, pove podatek, da je bilo do sedmega januarja plačane le 34,41 odstotka terjane stanarine. Ta odstotek pa je tak tudi zato, ker banke stanovalcem, ki plačujejo stanarino prek tekočega računa, le-te niso odtegnile. Z upravne službe jim namreč niso poslali seznama le-teh, ker niso vedeli, kdo je in kdo ni za bojkot. Zato so tudi njim poslali položnice, ki pa bi jih morali plačati do 26. decembra. Sicer pa bodo rok plačila stanarine premaknili s petnajstega na dvajsetega v mesecu, zamudnih obresti pa ne bodo zaračunavali vsem tistim, ki račun poravnajo v istem mesecu

O posledicah bojkota, ki je, čeprav so ga uradno preklicali, sedaj vsega še ni mogoče povedati. Gotovo pa je, da je od zbranega denarja odvisno, kdaj bodo začeli z načrtovanimi deli.

Majda Horvat

INDIP LENDAVA

ZAMENJAVA NA STOLČKU

Delavski svet razrešil direktorico Marijo Gaborjevo in za vršilca dolžnosti direktorja imenoval Ernesta Horvata

V 120-članskem kolektivu Indipa Lendava, kjer prevladujejo ženske, je že dlje časa vrelo. Zašel je v težave, ki spremljajo mnoga podjetja: motnje pri prodaji in plačevanju računov. Zlasti slabo so šli v promet dežniki, med drugim (ali pa predvsem) zato, ker se je zaprlo tržišče v Srbiji, poleg tega pa se jih je na jugoslovanskem tržišču pojavilo veliko iz uvoza, ki so sicer manj kakovostni, a cenejši. Vemo pa, kako je s kupci s tankimi denarnicami. Direktorica Gaborjeva je začela uvajati dopolnilne programe, čemur pa naj bi močno nasprotoval vodja komercialne Ernest Horvat. Le-ta naj bi tudi

vnašal med delavce nemir, zato mu je izrekla suspenz. Neurejeni odnosi med vodilnimi, neprodani izdelki in kot posledica tega prazna blagajna, zaradi česar so za mesec dni v zaostanku s plačevanjem osebnih dohodkov, je priložil ognja na žerjavico: delavci so začeli stavkati. Po treh dneh so nekako uspeli izbrskati denar za drugi del oktobrske plače. Zdi pa se, da direktorica s tem delavcev ni pomirila, saj so na zboru, zahtevali njeno razrešitev. Delavski svet je to upošteval, za vršilca dolžnosti pa imenoval Ernesta Horvata, za katerega je še prej razveljavil odločbo, ki jo je izdala direktorica. Le-ta ni več v Indipu.

Se bodo zdaj razmere v tem kolektivu, ki se ponaša z več kot 700-letno dežnikarsko tradicijo, uredile? Če bi bilo vse odvisno od enega človeka, potem bi bilo moralno sprejeti žrtev (odhod Gaborjeve) in pove-ličevati rešitelja. Žal pa se razmere ne bodo uredile zgolj z zamenjavo direktorjev. Treba bo spremeniti in to bi že morali, izdelavni program, od tradicionalnega pa ohraniti le donosni del. Gaborjeva je v tej smeri resnično delala in te dni bi morali začeti z izdelavo novih izdelkov. Lepo bo, če delavci svoje odločitve ne bodo obžalovali!

Š. Sobočan

GORNJA RADGONA

Novi direktor, novo ime in nove dejavnosti

Po dolgoletnem vodenju komunalcev v občini Gornja Radgona bo moral Jure Vodenik to dolžnost prepustiti (predvidoma s 1. febr.) Miroslavu Prajudlu, čeprav se je tudi sam prijavil na javni razpis za direktorja javnega Komunalnega podjetja. Najbrž je takšna odločitev radgonske občinske vlade na zadnji seji, ki se je med tremi kandidati odločala o direktorju, nekoliko prese-netljiva. Doslej se je namreč le malokdaj zgodilo, da bi v takšnih primerih »pogorel« direktor z

dolgoletno prakso. Pri opredeljevanju za enega, drugega ali tretjega kandidata pa je prevladalo mnenje, da je potrebna Komunalnemu podjetju nova moč in da si lahko obetajo od Prajudla boljše sodelovanje. Za kandidata s Ptujja, ki se sicer namerava preseliti v okolico Ljutomera, pa so menili, da ima prav tako vse pogoje, vendar ta služba zahteva človeka, ki živi med prebivalci občine.

Še preden so člani radgonskega izvršnega sveta glasovali o no-

vem direktorju javnega Komunalnega podjetja, so sprejeli odlok o nekaterih spremembah v organizaciji tega podjetja, ki se bo preimenovalo v Komunalno-stanovanjsko podjetje Gornja Radgona. Poleg dosedanje dejavnosti bo pristojno tudi za vzdrževanje stanovanjskega sklada, organiziranje gradenj, finančno službo za skupnosti stanovalcev, organiziranje naložb za stanovanjsko, cestno in komunalno dejavnost ter za zimsko službo.

Jože Graj

ljubljska banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

PIT PONOVO OPRAVLJA STORITVE ZA POMURSKO BANKO, d.d.

Cenjene stranke obveščamo, da je bil ponovno sklenjen dogovor med LB — Pomursko banko, d.d., in PTT Murska Sobota, na osnovi katerega je možno tudi v prihodnje na vseh poštah v Pomurju dvigovati in polagati denar na hranišno knjižico ali tekoči račun.

ZAPOSLOVANJE IN BREZPOSELNOST

Žrtveni oltar delavstvu

Čeprav so bile na osnutek zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti številne pripombe in tudi domneve, da bo zaradi rezanja pravic delavcev bistveno spremenjen, je vendar pred nami že predlog zakona. Ostaja, milo rečeno, oster do pravic delavcev, saj jih pošteno krči. Pa tudi jasno da vedeti, da vlada ni usmiljena in da taki zakonski predlogi ne pomenijo nič drugega kot tisto »obljubljanje«,... četudi na račun zniževanja standarda ljudi.

ostanejo brez zaposlitve ter skrajšuje čas trajanja te pravice.

Hkrati s predlogom zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti predlaga republiška vlada tudi spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih. Osnovna značilnost (tudi) tega je, da je za delavce manj ugoden od veljavne zakonodaje. Po novem bo delavec, ki šest mesecev v podjetju ne bo imel dela, ostal brez zaposlitve, oziroma bo prenehalo njegovo delovno razmerje. S tem naj bi

Za osnovo odmere denarnega nadomestila delavca se vzame povprečni osebni dohodek za zadnje ali (če je za delavca ugodnejše) predzadnje tri mesece dela, povečan za rast povprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih v Sloveniji.

Delavec pa dobi denarno nadomestilo, ki znaša 60 odstotkov od izračunane osnove. Denarno nadomestilo ne sme biti nižje od 80 odstotkov zajamčenega osebnega dohodka.

Čas prejemanja denarnega nadomestila je odvisen od časa zaposlitve (zavarovanja) delavca. Tri mesece ga bo prejemal delavec, ki je delal devet mesecev ali 12 s presledki, šest delavec s 30-mesečnim zavarovanjem, dvanašt z deset ali več let dela, osemnajst od petnajst do 20 let dela, dve leti pa bo denarno nadomestilo prejemal delavec, ki ima več kot dvajset let delovne dobe. Delavci podjetij, ki gredo v stečaj, po novem nimajo več nobene prednosti ali ugodnosti pred drugimi.

Predlog zakona vsekakor moramo postaviti v naš prostor in čas, ko na enoti Zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti komajda uspevajo vpisovati nove stečajnike — sedaj že delavce Tehnostroja in Panonije — in se armada brezposelnih v Pomurju grozljivo hitro veča. Predlog Pomurje živo prizadeva, tudi zato, ker je v njem jasno zapisano, da brezposelna oseba ni lastnik, zakupnik, najemnik ali drug uporabnik kmetijskih ali gozdnih zemljišč, od katerih se lahko preživlja.

Predlog zakona znižuje denarno nadomestila delavcem, ki

razbremenili delodajalce presežka delovne sile. V bran delavcu pa naj stopi sindikat.

Po obeh predlaganih zakonskih spremembah, od katerih pričakujejo gospodarsko rast (kaj potem, če je še vedno ne bo in bodo to vprašanje vladi postavili delavci, ki jih sedaj žrtvujejo za stvar?), delavcu ne ostane drugega, kot da dela, dokler je potreben, in odide, ko je spoznan za nepotrebnega. Sindikatu pa, da se pripravi na boj.

Majda Horvat

OPRAVIČILO ZA NEPODJETNOST?

Po vsem tem, kar smo te dni slišali o gospodarstvu lendavske občine, se vsiljuje ugotovitev: tako težko, kot je zdaj, najbrž še nikoli ni bilo, saj menda ni podjetja, kjer ne bi vladala zaskrbljenost za jutrišnji dan.

Zdaj, ko gre za nohte, bijejo boj za kratkoročne rešitve, torej za golo preživetje iz dneva v dan, kar je v tem hipu nujna, vendar marsikje s tem le povečujejo negotovost in živčnost. Še vedno so namreč podjetja, kjer so zaverovani v svoje izdelavne programe, čeprav jih trg ne sprejema, ker da so nekakovostni, predragi... ali pa izdelke prodajajo kupcem, ki nimajo denarja in jih zato ne plačajo.

V utvarah so dolgo živeli v Tovarni logistične opreme, potem pa so se le odločili za stečaj, hkrati pa za ustanavljanje nove firme Logo, imenovali so tudi vršilca dolžnosti direktorja. Pa iz te moke (še) ni kruha, kajti vodstvo je klonilo (odstopilo), ker so mu očitali, da je zaposlilo predvsem Medjimurce. Neka uspešna zasebna firma menda zdaj komaj čaka, da bo cena bivšega TLO-ja čimbolj padla, da bo potem poceni prišla do osnovnih sredstev in zaposlila le nekaj delavcev.

V Nafti, ki ni več v sestavu zagrebške INE, so že lani grizili, da bo moralo nekaj sto delavcev na prisilni dopust, kar so mnogi razumeli kot odpust, zato so dosegli, da se breme razdeli na vse. Ker pa ugotavljajo, da brez rafinerije podjetje ne more (najbrž zaradi prelivanja denarja), so oš uprte v republiko oziroma njene organe, ki menda uradno še niso povedali, ali bodo finančno pomagali pri gradnji nove prečiševalnice nafte. Spodbudno je, da sedanja rafinerija ni ostala brez surovine — plinskega kondenzata — ki jo dobiva s Hrvaškega.

Hude pretrese doživlja lendavski Varstroj, ki se zdaj še »kiti« s firmo koncerna Gorenje, vendar, kot je povedal predsednik občinskega izvršnega sveta Alojz Jerčič, »Gorenje noče imeti v svoji sestavi izgubarja, ker to krni njegov imidž, zato bo poslovni plan za 1991. leto preverjen na ustre-

Eden od vzrokov za težave lendavskega gospodarstva je dejavnost kovinskopredelovalne industrije, ki izdeluje investicijsko opremo, ki jo je težko prodati. Pa drugi vzroki? Nešteto bi jih lahko nanizali, vendar z njimi ne bi upravičili nepodjetnosti.

Š. Sobočan

Oškodovano kmetijstvo — ogrožena divjad

Gornjeradgonski vinogradniki zahtevajo povečan odstrel srnjadi — Pri preprečevanju škode bodo morali sodelovati vsi: gozdarji, kmetijci in lovci — Kje dobiti odvrtačna sredstva?

V Gornji Radgoni so se sestali predstavniki lovcev, kmetijcev in gozdarjev, tema pogovora pa je bila škoda, ki jo v kmetijstvu (predvsem v vinogradih) povzroča srnjad. Tako so se na pobudo Branka Kaučiča (član izvršnega sveta) srečali Alojz Černe in Blaž Krže iz Lovske zveze Slovenije, Franc Škrobar (podjetje Radgonske gorice), Janko Kralj (Zveza lovskih družin Prekije), Peter Cvetkovič (SO), Alojz Tovornik (KK Radgonsko gozdarstvo), Janez Kramberger (KZ Radgona), Franc Verberič (LD Negova) in Franc Šcap (LD Apače). Žal so manjkali predstavniki lovcev prav s tistih območij, kjer je div-

jad povzročila največ škodo in je direktor Radgonskih goric zahteval, da povečajo odstrel. Po njegovem mnenju je to edina rešitev, kajti srnjad je zelo prilagodljiva na razna odvrtačna sredstva. Tako jo določen vonj prvi dan odžene, drugi dan pa je več ne moti. Vseh vinogradov in nasadov ne morejo ograditi, tako da jim srnjad od trideset hektarjev obnovljenih nasadov uniči kakih deset. Zanimivo je, da so tudi srne izbirne in jih najbolj pritegne sorte muškata, traminca in podobno. Radgonskim goricam je smjadel letos povzročila za 4 milijone dinarjev škodo, to pa je denar, ki bi ga potrebo-

vali za trimesečno plačo zaposlenih.

Janko Kralj je opozoril, da so lovci odstrelili toliko divjadi, kot je bilo načrtovano, zato ne morejo nositi vse krivde. Videti morajo tudi drugo plat — zakaj je divjad tako pogosto v vinogradih, kakšno škodo so povzročili napadno gospodarjenje z gozdovi in veliki posegi v kmetijske površine. Tudi Blaž Krže je dejal, da življenjsko okolje divjadi ni več tako, kot bi ga le-ta potrebovala. Gozdovi so preveč očističeni, ni več zarasti, s katero bi se divjad hranila ali se vanjo skrila. Alojz Černe pa je dejal, da se divjad obnaša po načelu dosegljivosti — če nima primerne hrane v gozdu, jo bo šla iskat drugam, če ni pri tleh primerne hrane, bo smukala trto, v vinograd pa bo šla zato, ker na tistem območju ni drugega ali pa preveč izstopa iz okolja.

Franc Škrobar se s tem ni strinjal, kajti škoda, ki jim jo je povzročila divjad, je bila prevelika.

Dejal je še: »So kmetijci sami dolžni dati denar za zaščito in odplačevanje škode, lovci pa si bodo gradili domove? Če bomo naredili ograjo okrog enega vinograda, bo škoda na sosednji njivi. Tudi z odvrtačili imamo precej izkušenj — srnjad je zelo prilagodljiva. Rešitev je samo odstrel. Nekaj moramo narediti, mi od tega živimo, ves kolektiv, lovstvo pa je konjček. Tudi pri štetju ste se ušeli, sm je desetkrat več!«

Ob koncu so bili enotnega mnenja, da bodo lahko zmanjšali škodo, ki jo povzroča divjad, le s skupnimi močmi. Tako bo potrebno divjadi vrniti njeno življenjski prostor v gozdu, kmetijci bodo morali poskrbeti za odvrtačna sredstva, lovci pa povečati odstrel. Samo slednje ni prava rešitev. Branko Kaučič je obljubil, da bo izvršni svet pripravil vse potrebno za povečanje odstrela (do 15. januarja), priskrbeli bodo karto vinogradov, izboljšali življenjske razmere v gozdovih, Lovska zveza Slovenije pa bo strokovno pomagala pri iskanju najučinkovitejših odvrtačnih sredstev. Bernarda B. Peček

Priprta vrata za kmetijstvo

V zadnjem času se na področju kmetijstva ni zgodilo nič posebnega in ta gospodarska panoga se še vedno otepa z mnogimi težavami. Na zadnjem zasedanju ob koncu lanskega leta so zbori republiške skupščine sicer sprejemali zakon o finančnih intervencijah v kmetijstvu, proizvodnji in ponudbi hrane, vendar dokončna odločitev o tem še ni padla. Vsi trije zbori so zakon sicer sprejeli, vendar v različnih besedilih in ker je zmanjkalo časa za usklajevanje, bo zakon sprejet najverjetneje na prihodnjem zasedanju.

Poznavalci sicer pravijo, da ni še nič zamujeno, saj tudi obseg republiškega proračuna ni znan, od tega pa je v največji meri odvisno, koliko sredstev bo namenjenih za kmetijski intervencijski program. Pa takšno mnenje v celoti vendarle ne bo držalo, saj se življenje ne zmenja za zakonodajo in vsako pripravljeno prilogo in takorekoč ne bo moč več popraviti. Razmere na nekaterih področjih kmetijstva so se namreč že do zdaj tako zaostrele, da se posledice že neugodno odražajo v sami proizvodnji. Najtežje je gotovo v živinoreji, kjer cene ne pokrivajo stroškov pijače in vsako novo vhlavljanje je postaja vprašljivo.

Poleg neurejenih cenovnih razmerij je v tem trenutku gotovo največji problem slab likvidnostni položaj kmetijskih in živilsko-predelovalnih organizacij. Zaradi pomanjkanja sredstev o normalnih plačilnih rokih ni moč več govoriti, kmetje pa morajo

na plačilo nekaterim pravičnikom čakati tudi poltrajni mesec ali še več. Vse to seveda povzroča negotovost, saj kmetove obveznosti naraščajo, plačila pa mu nihče ne odloži. Najbolj zgovoren dokaz takšnega stanja je gotovo primer, da kmet v zadruzi ne more dobiti denarja za prodano živino, hkrati pa mu v tej isti zadruzi zaračunavajo obresti za neplačane obveznosti.

Kmetijci zahtevajo slovenski nacionalni kmetijski program, o njem se govori že dalj časa, vendar kaže, da dlje od razmišljanja ne pridemo. Takšne programe imajo v vseh sodobnih razvitih državah in morali ga bomo imeli tudi pri nas, še posebej, če se želimo enakopravno vključevati v Evropo. Kmetijstvo ne more ostati prepuščeno samo sebi in lastni iznajdljivosti posameznikov, pa tudi delovanju tržišča ga ne moremo prepustiti v celoti. Kmetijstvo ima svoje specifičnosti, zato je potrebno posredovanje na najbolj občutljivih področjih.

Zakon o spodbujanju hitrejšega razvoja demografsko ogroženih območij, ki ga je slovenski parlament sprejel konec lanskega leta, delno sicer posega tudi na področje kmetijstva, saj so žal nerazvita območja največkrat tudi kmetijska, vendar samo ta zakon problemov v kmetijstvu ne bo razrešil. In tega se bo morala prej ko slej zavedati tudi slovenska vlada, saj je prav kmetijstvo eden od pomembnih temeljev hitrejšega skupnega gospodarskega razvoja. L. Kovac

Drugi pretok vina

Prazniki so za nami, kar se verjetno pozna tudi v sodih, v nekaterih bolj v drugih manj, zato je sedaj prvi kletarski ukrep dolivanje istega oziroma podobnega zdravega vina. Dolivamo tam, kjer je bil prvi pretok opravljen šele pred kratkim, drugače pa se odločimo za drugi pretok vina. Drugi pretok naj je 4 do 8 tednov po prvem, ponavadi je to v drugi polovici januarja oziroma v začetku februarja, in sicer v toplih in »neprimernih« kletih

na dno oziroma stene sode. Če smo svetlovali, da prvi pretok opravimo zračno zaradi boljšega učinka čiščenja vina, naj je drugi pretok po možnosti brezračen, razen v primerih boekserja, vlečljivosti in drugih slabše izraženih priokusih vina, kjer še ni potrebno čiščenje z aktivnim ogljem. Žveplamo z eno ali eno in pol žveplenco na hl vina. Drugi pretok lahko kombiniramo z dokončnim čiščenjem vina s čistili, posebej tisti vinogradniki, ki name-

Društvo vinogradnikov prekmurskih gorik Goričko začena s strokovnimi izobraževanji za svoje člane, in sicer bo prvo zimsko predavanje o problematiki podlag in sortimentu vinske trte v nedeljo, 20. 1. 1991, ob 9. uri v kavarni hotela Diana. Predavatelj bo mag. Boris Beloglavec s Kmetijskega zavoda Maribor. Vinogradniki, izkoristite zimski čas za izpopolnjevanje znanja!

prej kot v hladnih. Če smo prvič pretočili še motno vino, bomo drugič pretočili takoj, ko se vino očisti, da ločimo od vina še tiste grobe delce, ki so ostali ob prvem pretoku, kajti ta usedlina droži je lahko krivec, da se nam pojavi posebej še v toplih kletih drožni boekser, začne oziroma nadaljuje pa se lahko biološki razkaj, kar moramo pri letniku vina 1990 zaradi normalnih oziroma nižjih kislin posebej paziti. Z drugim pretokom odstranimo iz vina tudi del beljakovin in vinskega kamna, ki se seseda

ravajo svoja vina ustekleničiti. S čistili vina stabiliziramo, izločevanje vinskega kamna pa pospešimo z odpiranjem lin, oken, vrat v kleti, posebej še v hladnih jutrih, dnevi oziroma nočeh. O uporabi čistil v vinih se posvetujete s strokovnimi službami pri zavodih, zadrugah, kletah ali z vinogradniki, ki imajo že nekaj izkušenj z uporabo čistil. Drugi pretok lahko prav tako kombiniramo z grobo filtracijo vina, posebej tisti vinogradniki, ki namestavajo svoja vina ustekleničiti. Ernest Novak, dipl. inž. agr.

Zakonska praznina

Konec minulega leta je v Sloveniji prenehal veljati zakon o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih, kar naj bi v bistvu pomenilo, da moratorija za sečnjo za gozdna gospodarstva ni več. Pa v praksi ni tako, saj je republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poslal vsem gozdarskim organizacijam priporočilo, da se pri načrtovanju del v družbenih gozdovih držijo navodil, ki jih je predpisoval zakon o začasnih prepovedi sečnje.

Zdaj je pravzaprav nastala določena zakonska praznina, saj so v republiškem sekretariatu predvidevali, da naj bi z novim letom že veljal spremenjen in dopolnjen zakon o gozdovih, ki naj bi reševal tudi vprašanja gozdarjenja v prejšnjih družbenih gozdovih in tudi v tistih, ki jih bodo v procesu lastninjenja vrnili bivšim lastnikom. Žal tega zakona še ni, saj se je zataknilo pri nekaterih vsebinskih vprašanjih in bo v najboljšem primeru sprejet šele marca. Rok za sprejetje novega zakona se lahko seveda še podaljša, od gozdarskih organizacij pa je zdaj v največji meri odvisno, kako bodo v tej zakonski praznini upoštevali priporočila

republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Sicer pa je to še en dokaz, kako nenačrtno in slabo pripravljene so letovamo urejanja nekaterih vprašanj v kmetijstvu. V tem primeru ravnanje posega sicer na področje gozdarstva, vendar tudi v kmetijstvu položaj ni nič drugačen. Tudi tu imamo v Sloveniji določeno zakonsko praznino, saj zvezni zakon o zadrugah v Sloveniji ne velja, republiški pa je šele v pripravi. Prav iz teh razlogov pa so tudi nastale že začete aktivnosti o prihodnji organiziranosti slovenskega združništva.

L. Kovac

Dražji prašiči

Od 10. januarja veljajo v soboški Mesni industriji višje odkupne cene za prašiče, ki jih plačujejo po 23 dinarjev za kilogram žive teže. Do tega časa so jih odkupovali po 20 dinarjev, vendar do teže 150 kilogramov, poslej pa ne smejo biti težji od 130 kilogramov. Tiste, ki presegajo to težo, plačajo le po 21 dinarjev, izločene plemenske svinje so po 17, izločeni plemenski merjasci pa po 10 dinarjev kilogram.

Odkupne cene govedi ostajajo zaenkrat nespremenjene, republiška premija v višini 3 dinarjev za kilogram žive teže, katere veljavnost se je iztekla 10. januarja, pa bo, kot kaže, podaljšana še do konca januarja, ko naj bi jo dokončno ukinili. L. K.

INTEGRALNA PRIDELAVA IN OKOLJE

Zaradi pospeševanja pridelave hrane in varstva človekovega okolja so v različnih okoljih vedno pogostejše razprave. Moj namen ni ugotovljati, kaj vse onesnažuje človekovo okolje, pač pa na dveh področjih rastlinske pridelave prikazati dejansko problematiko. Opozorila zaradi prizadetosti, problemov in varstva okolja dobivamo iz različnih koncev, pogosto nekvificirana in neosnovana. Ponujajo se odseščitelji, ki bi, ne glede na strokovno usposobljenost, vse »zelo hitro« rešili, vendar iz naših in tujih izkušenj lahko ugotovimo, da so ti procesi počasni, zahtevni in kompleksni. Zahtevajo veliko znanja, družbenega reda in pogosto denarja.

Ker obravnavamo kmetijstvo, moramo ugotoviti, da so nekatere področja dejansko postala tako nevarna, da jih je potrebno reševati. Kdo jih lahko rešuje? V svetu je tako, da tiste službe, ki so po strokovni usposobljenosti najbližje obravnavanemu področju, v našem primeru biotehnika z različnimi usmeritvami. To so verjetno agronomija, biologija, kemija, živinoreja, veterina itd. Potrebna je seveda pomoč drugih dejavnosti in vsega tistega, kar daje pozitivne rezultate.

Ko smo si poleti ogledali značilnosti švicarskega kmetijstva, je nekatere začudila informacija predstavnika zvezne vlade, da je med tistimi, ki največ prispevajo za varstvo človekovega okolja, kemična industrija Ciba Geigy. Znano je, da je to industrija, ki izdeluje sredstva za varstvo rastlin, zdravil, umetnih snovi, elektronike ipd. Kako? Pozneje, ko smo si ogledali to industrijo in njen razvoj, smo lahko ugotovili, da je vse res. Program razvoja je usmerjen v nove načine pridobivanja hrane, v varstvu rastlin,

npr. izključno integralno oziroma tako, da bo človekovo okolje čimmanj obremenjeno. Razmere pri nas so nekoliko drugačne, saj ima naša domača industrija (16 izdelovalcev) zelo malo snovi za varstvo rastlin. Običajno so to mešanice (izraz ni povsem pravilen), iz katerih na osnovi uvoženih snovi pripravijo sredstva, jih pakirajo, pošljejo na trg, kjer jih potem različno, pogosto tudi nekontrolirano porabimo.

Živimo v času intenzivne preobrazbe družbe, ko je spremljanje dogajanj usmerjeno na ta področja. Manj zasledujemo dogodke na bolj ali manj strokovnih področjih, tudi takšnih, ki jih omenjam. Tisti, ki hočemo ali moramo prelistati tudi nekaj strokovne literature, lahko ugotovimo, da je okolju posvečeno več prostora kot kdaj prej. Tako je npr. zvezno posvetovanje o varstvu rastlin v Opatiji potekalo pod geslom: »Za več hrane in boljše življenjsko okolje!« Veliki referatov je obravnavalo nove načine varstva rastlin, predvsem takšne, da obvarujejo človekovo

okolje. Tudi razni drugi posveti imajo podobno tematiko. Naloga vseh, ki se ukvarjamo s proizvodnjo hrane, je, da te in podobne ugotovitve uporabimo tudi pri nas.

Povečanje proizvodnje hrane je uvedlo v kmetijstvo obilno tehniko in agrokemijo v smislu večje gospodarnosti in konkurence na tržišču. Ker pa je v veliki primerov zašlo v pretiravanje, je izzvalo nezaželjene posledice.

Pri rastlinski pridelavi tačas najbolj izstopata nenadzorovana in nestrokovna uporaba sredstev za varstvo rastlin in pretirana uporaba mineralnih ali organskih gnojil, ki povečujeta vsebnost nitratov in težkih kovin v tleh.

V nerazvitih deželah se trudijo pridelati čim več kakršne koli hrane, v razvitih deželah, kjer je hrane preveč, pa se že postavljajo stroga merila za pridelavo vsestransko kakovostne hrane. Naj takoj omenim, da je pridelava bio živeža še zmeraj posebno področje, ki ga ne moremo vključiti v okvirje tega sestavka. Najbolj vprašljivi primeri so v tako imenovanem industrijskem načinu pridelave hrane, kjer si je takšen način podredil zemljišča, tehniko in kemijo (npr. Amerika). Naše ožje razmere še zdalec niso takšne, smo pa družba, kjer vlada strokovni nered ob pomanjkljivem znanju (zadnja anketa dr. Mačka, profesorja biotehnične fakultete)

Kemična sredstva za varstvo rastlin so v nekem smislu dejansko strupi, zato je do neke mere razumljiv odpor določenega dela prebivalstva. Zaradi strupenosti so ta sredstva pod strogo zakonsko kontrolo, da bi se izognili škodljivemu delovanju. Koliko nam uspeva omenjene predpise izvajati, je omenjeno v prejšnjem odstavku! O strupenosti in vnašanju strupov v okolje so miselnja različna: znano je, da so nekatere rastline (in sorte) bolj odporne proti škodljivim organizmom kot druge. To pomeni, da tudi vsebujejo določene strupene snovi, včasih celo več, kot jih vnesemo s pripravki. Pripravke bi morali pravilno uporabiti ob pojavu škodljivih organizmov (delno integralno varstvo), odporne vrste pa zmeraj vsebujejo strupene snovi. Tako so lahko konzumirane količine strupov iz odpornih vrst tudi do 10-krat večje. Za nekaj snovi je, ne glede na to, ali so naravnega ali industrijskega izvora, dokazano, da so povzročitelji nevarnih obolenj ali da so možni povzročitelji nevarnih obolenj. Različni avtorji omenjajo različno število.

Žal pa moramo ugotoviti, da sta med zadnjimi na seznamu pri nas zelo uporabljata atrazin (atrapin, radazin ipd.) in alaktor (lasso, bravo ipd.). V svetu so že velike omejitve teh pripravkov, neke so tudi že pri nas, ki se bodo v interesu vseh nas prav gotovo manjšale. Za zgled naj navedem, da imamo pri nas že zakonsko omejitev za atrazin (1 kg/ha aktivne snovi = 2 kg/ha rada-

zin-a 50). Iz prakse pa poznamo neshetno primerov, ko ga uporabljamo 2- ali 3-krat več, tudi na območjih s podtalnico. Cilj omejitve je prav gotovo zavarovati uporabnike, podtalnico in površinsko vodo, skratka obvarovati zdravo okolje. Lista omejevanja pripravkov za varstvo rastlin se v svetu močno povečuje. Natančni predpisi omejitve in ostankov v pridelkih omejujejo porabo potencialno nevarnih snovi na visoko strokovnih osnovah. Najpomembnejše pa je spoštovanje teh predpisov.

Podobni so primeri pri čezmerni in nenadzorovani uporabi gnojil, to je mineralnih in nekaterih organskih. V tem primeru se kažejo škodljivi pojavi na različne načine, največ takrat, ko se posamezni elementi ali njihove spojine pojavljajo v prevelikih količinah. Najpogostejši so zadnje čase pojavi prevelikih količin nitratov, posebno če pridejo ti nitriti v prevelikih količinah prek hrane v človeški organizem. V krvi povzročajo tako imenovano methemoglobinemijo, ki je posebno izrazita pri dojenčkih do 6 mesecev starosti (Blue baby sindrom).

V normalnih razmerah žledena kislina razkrajata nitrate, razen če so v izjemnih količinah in pri dojenčkih, ki te kisline nimajo. Posebno nevarni so nitriti v organizmu z določeno vrsto zdravil proti glavobolu (aminofenozon), ko lahko nastopijo težka obolenja. Tudi pitna voda, ki vsebuje več kot 30 mg nitratov, je nevarna.

Poreklo nitratov ni samo mineralno gnojilo. Enako ali bolj nevarno so septične jame, gnojšča, smetišča, odlagališča rastlinskih ostankov ipd. Vsi viri onesnaževanja so seveda posebej nevarni blizu vodnih zajetij in tekočih voda.

Da moji povzetki ne bi povzročili nepotrebne panike, bom poskušal probleme osvetliti z nekaj zgledi.

Pri nas je največ nitratnega dušika v gnojilu KAN ali nitromonkal. Ker je to lahko točna oblika hranila, ki je hidrostop-

na, ga uporabljamo ob vegetaciji in v več odmerkih. Na lažjih prepuštnih tleh naj bo število odmerkov še večje (pri pšenici 3, pri koruzi 2, na travnikih 3-4 itd.) in odmerki manjši. Nesmiselno je uporabljati nitratni dušik jeseni ob zoračanju organskih ostankov (koruznica, slama, zeleni podor), ker se ga večina ob prvih večjih padavinah izpere. Sodobni načini pridelave hrane uporabljajo metode, kako npr. pri pšenici spomladi ugotovijo točne potrebe po dušiku, ne da bi ga uporabili preveč ali da bi onesnažili podtalnico. Dušik do nedavnega v tleh nismo mogli kontrolirati, danes ga lahko, vendar ob fizičnih omejitvah.

Podoben je pri gnojevki in gnojnicah. Ob intenzifikaciji kmetijstva, enako kot v svetu, smo uvedli hleve s sistemom gnojevke. Ker ravnanje z njo zahteva poseben red, je postala pri nas poseben problem. V svetu imajo poseben red in zakonodajo, ki omejuje uporabo gnojevke na travnikih, na nagnjenih površinah, po snegu, na zmrazjenih tleh, ki določa redčenje, število dni pred setvijo ipd.

Če se omenjeni normativi spoštujejo, je pri gnojevki zelo malo ekoloških strokovnih, političnih ipd. problemov, oziroma jih je veliko v nasprotnih primerih. Monokultura koruza ali dvopolje živo-koruzi sta kolobarja, ki sta pri gnojevki lahko velik ekološki problem, ki je tudi pri nas. V kolobarju nam manjka pomemben člen, ki ga različno imenujemo. Sem spadajo ugodnice, ki so pri nas križnice (repice, ohrovti), trave, detelje in druge stročnice. V svetu jih imenujejo tudi alternativne poljščine. Če imamo vključene omenjene vrste, lahko porabo dušika pomembno znižamo, uporaba gnojevke in drugih gnojil je manj nevarna in manj vprašljiva.

Nakazani problemi so le del tistih, s katerimi se bomo morali srečati, jih seveda veliko bolj podrobno obdelati, spoštovati in s tem prispevati k boljšemu, tudi svojemu okolju.

Geza Džuban, dipl. inž. kmet.

NOVA DEMOKRACIJA NA POMURSKIH TLEH

Slovenski javnosti je pametneje povedati resnico, kot pa novico s propagandnim vložkom. Novo demokracijo ter novo kakovost življenja je možno graditi samo na temeljih resnice in zaupanja, gradijo pa jo lahko samo tisti ljudje, ki imajo znanje, sposobnost in delovne navade.

tudi nova demokracija BRČO V RIT V PANONKI, kot je to sporočil g. Vratarič, brca v rit tistim, ki so se za to novo demokracijo odločili.

Murskosoboške policije ni nihče miniral. Nova demokracija zahteva ljudi, ki imajo vsaj eno od omenjenih sposobnosti, tako

vo, veroizpoved ali narodnostno pripadnost.

Izgleda, da ta pripoved o Muri nekemu služi kot propagandni projekt za uresničitev političnih in drugih ciljev. Iz sporočila, ki ga je izdalo vodstvo Mure, je mogoče ugotoviti, da je bilo njihovo poslovanje v preteklem letu uspešno. Imajo tudi perspektivne razvojne programe. Če bi ljudje, ki predstavljajo novo demokracijo v Pomurju, hoteli rušiti tako vodstvo, bi delali proti svoji volji.

Namen lansiranja takih dezinformacij in groženj v javnost je dobro znan. To je preizkušen način, da se v teh težkih časih prestrašijo delavci in prepreči pohod nove demokracije v tiste institucije, ki so bile do sedaj nedotakljive. To je način, s katerim se hoče preprečiti pretrganje verige, s katero je bila povezana lažna demokracija. S tem načinom se na vsak način hočejo obdržati na nekaterih delovnih mestih ljudje, ki tja ne sodijo. To je tudi preizkušen način, s katerim se hoče negirati sleherni uspeh no-

ve demokracije slovenske vlade, kakor tudi občinskih vlad v Pomurju.

Zavoro, ki zavira voz nove demokracije, smo si zategnili s spomladanskimi volitvami. Tedaj smo (in na žalost še danes) verjeli človeku, ki ob razglasitvi samostojne Slovenske države bere govor, ki sodi v obdobje pred desetimi leti. Temu človeku se pripenja medalja za zasluge za to, da je Slovenija postala samostojna. Na drugi strani pa človeku, ki govori resnico in je praktično najzaslužnejši za slovensko samostojnost, pripenjamo značko najbolj nepriljubljenega politika na slovenskih tleh. Tu mislim na g. dr. Jožeta Pučnika.

V trenutku, ko si vsi želimo čimprejšnjega izhoda iz težav in vključitve v Evropo, ko nas čas preganja, potrebujemo ljudi, ki nemalokrat silijo v nemogoče. Lastnost takih ljudi je tudi, da znajo hitro razmišljati ter govoriti odločno in resnično. Ljudje z dolgozeznimi govori nas nikoli ne bodo pripeljali čez Karavanke, ampak nas bodo kisali v združbi in v stanju, v katerega so nas pahnil pred leti. Če bomo še naprej po eni strani hrepeli po samostojni in neodvisni državi, po drugi strani pa se zaklinjali in verjeli govornem z dolgozeznimi govori, ne smemo biti presenečeni nad izjavami predstavnikov zahodnih demokracijskih držav. Naša plebiscitarna odločitev za samostojno Slovenijo bo dobila svojo težo v mednarodnem merilu le tedaj, če bomo končno rekli: »Zbogom preteklost in zbogom dolgozeznosti.«

Da bi slovenska demokracijska vlada — kakor tudi vlade pomurskih občin — čimprej uresničila voljo v Sloveniji živečega prebivalstva, se bo morala delno oddaljati od načel demokracije. Zavedati se mora, da preobrazba neke družbe iz totalitarizma v demokracijo ni samodelujoči stroj, ampak ga je potrebno usmerjati. Potrebno se bo naslanjati na ljudi, ki do sedaj niso vladali oziroma zasedali določenih pozicij ob pomoči politike boljšeizuma, oziroma zaupati ljudem, ki se v preteklosti niso uspeli uveljaviti. To so ljudje, ki niso imeli rodbinskih vezi oziroma niso spadali v vladajoči politični krog.

Vlada občine Murska Sobota je v svojem mandatsnem obdobju naredila marsikaj. Ustanovljeno je bilo nekoliko mešanih podjetij, projekt Goričko, povišane so bile stanarine, priprava referendumskega programa itn. V prihodnje se bodo člani občinske vlade morali znebiti kabinetskega načina pisanja razvojnih programov. Pritegniti bodo morali širši krog ljudi oziroma strokovnjakov, ki so pripravljeni svoje znanje, sposobnost in delo vložiti v razvoj občine. Tiste ljudi, ki pa za ceno svojega stolčka zavirajo takšen način dela, je potrebno postaviti tja, kumori sodijo.

Če ne bo postopala tako, potem tudi dviga stanarin na ekonomsko ceno ne bo uspela uresničiti, saj ne bo dostojnih plač oziroma se bo nezaposlenost delavolnih ljudi večala, ostajali pa bodo delomrzniki. Ne sme pa se pri vsem tem pozabiti tudi na kapital, sposobnost in znanje zdomcev. Zdomci pa bodo vložili omenjeno v čisti prostor, nikakor pa ne bodo dali svojega bogastva v roke tistim, ki so vse skupaj zavozili. Občinska vlada si ne sme nikakor privoščiti takšnega spodrsiljaja, da bi sedanja podjetja prišla že v prvi fazi in tudi pozneje ne v last tistih, ki so ta podjetja (namerno ali ne) spravili na boben. S še tako visoko plačo si noben človek ni uspel pridobiti tolikšnega kapitala, da bi sedaj lahko odkupil katero od propadajočih podjetij. To je lahko samo črni fond oziroma denar propadlega podjetja.

inž. Karel KOZIC,
Ivaniševci

Delavno
novo vodstvo

Na Janževem Vrhu so bili naposled izvoljeni delavoljni krajevni funkcionarji. V kratkem času so obnovili vaško-gasilski dom, ki je 17 let propadal in se zanj nihče ni zanimal. Vaščani se zato zahvaljujejo vsem, ki so pri tem kakor koli pomagali. Posebna zahvala pa gre predsedniku KS Janžev vrh Feliksiju Lipiču, predsedniku GD Franciju Bratkoviču, Dragu Pelcu in Karlu Kaučiču.

A. Fridau

PRVE
MEDICINSKE SESTRE
V PREKMURJU

Po prvi svetovni vojni so bile zdravstvene in higienske razmere v naši šele nastali državi zelo težke. Razsajale so nalezljive bolezni, ki so imele značaj socialnih bolezni, umrljivost dojenčkov in splošna umrljivost sta krepko presegali evropsko povprečje. Vzrok za tako stanje je bila nizka prosvetljenost, zato je tedaj ustanovljeno posebno Ministrstvo za narodno zdravje skrbelo predvsem za raziskovanje in zatiranje nalezljivih bolezni in za zdravstveno prosveto. Toda zdravstvenih zavodov in zdravnikov je bilo zelo malo, primanjkovalo je tudi drugega izobraženega zdravstvenega kadra in materialnih sredstev. S finančno pomočjo higienske sekcije Lige narodov in Rockefellerjeve fundacije so najprej odprli Šolo narodnega zdravlja v Zagrebu in Centralni higienski zavod v Beogradu. Iz teh fondov so tudi štipendirali naše specialiste za preventivno medicino v medicinskih centrih Evrope.

Leta 1923 je bil ustanovljen Higienski zavod v Ljubljani. Šola za medicinske sestre je bila najprej odprta v Zagrebu, leta 1926 pa tudi v Ljubljani. Leta 1927 je bila organizirana enotna higienska služba za vso državo, leta 1930 pa ustanovljena tako imenovana higienska organizacija zdravnikov pod vodstvom dr. Andrije Štamparja.

Medicinska sestra Lucija Šebok, ki je prišla v zdravstveno službo v Prekmurje že leta 1933, takole opisuje tedanje zdravstvene in socialne razmere v Prekmurju:

»Pokrajina ob Muri je bila močvarna, saj jo je Mura s svojimi pritoki in rokavi večkrat poplavljal. V vsaki vasi je bilo tudi več manjših ali večjih mlak, ki so se z leti izgubljale ali pa so jih zasipavali. Verjetno so nastale pri gradnji hiš, saj so bile tedaj vse stare hiše zgrajene iz blata in lesa, le najnovejše so že zidali iz opeke. Hiše so stale tesno skupaj, družine so imele veliko otrok; šteje se po deset in tudi petnajst ljudi, ki so stanovali v eni, največ dveh sobah s kuhinjo. Tla v hišah so bila prstena, okna majhna in še ta zastrta z lončnicami. Vodnjaki so bili plitvi in odkriti, preblizu neurejenih gnojšč in stranišč, gnojica je pogosto tekla kar prek dvorišča, poleti pa je bilo v hišah in okrog njih ogromno muh. Precej boljši je bil goriški predel, že zaradi svoje lege, tudi hiše niso bile tako strnjene. Ker je bilo prebivalstvo na Goriškem v precejšnji meri evangeličanske in kalvinške vere, so tod imeli običajno le po enega, največ tri otroke, in večje kmetije. Ob Muri pa so bila posestva razdrobljena, bila je revščina, zato so odrasli poleti hodili na sezonska dela v Slavonijo. Delali so le nekaj mesecev, zaslužek je bil slab, večinoma so pripeljali le zrnje za kruh.«

V takih socialnoekonomskih in higienskih razmerah so se seveda pojavljale epidemije nalezljivih bolezni, trahom in tuberkuloza pa sta bila v Prekmurju endemična. Na tem področju je bil tedaj od vseh socialno-medicinskih problemov najbolj pereč trahom, zato so začeli s sistematičnim odkrivanjem in zdravljenjem trahomskih bolnikov. Sprva sta to delo opravljala zdravnik in trahomska sestra iz trahomske bolnišnice Prelog v Medžimurju, ki sta ob določenih dnevih prihajala v Mursko Soboto. Okoli leta 1930 pa je bila odprta Protitrahomska postaja v Murski Soboti. Za zdravnika le-te je bil imenovan mladi okulist dr. Jože Pečan, Štamparjev učenec, ki se je specializiral za zdravljenje in zatiranje trahoma v trahomski bolnišnici v Prelogu.

Bil je prvi zdravnik preventivec v Prekmurju in je zelo cenil poklic in delo medicinskih sester. V pomoč mu je bila dodeljena, razen trahomske sestre Genovefe Pitamice, še medicinska sestra Antonija Arko, ki je delala v preventivni zdravstveni službi.

Dr. Pečan je v Prekmurju začel sistematično pregledovati vse prebivalstvo in obbolele za trahomom takoj zdraviti vsaj dva do trikrat tedensko. Bil je podjeten zdravstveni delavec in dober organizator. V vseh večjih, močno okuženih krajih je ustanovil ambulate za zdravljenje trahoma, da bi imeli bolniki pomoč pri roki in s tem večjo možnost za ozdravitev.

Takrat so v Sloveniji začeli zidati zdravstvene domove, ki naj bi skrbeli predvsem za preventivno dejavnost. Prvi zdravstveni dom je bil ustanovljen v Lukovici leta 1926. Na pobudo dr. Pečana je Higienski zavod v Ljubljani leta 1932 v Murski Soboti zgradil in opremil za tedanje razmere lep zdravstveni dom, ki je bil eden izmed prvih štirih v Sloveniji. V njem je bil protitrahomski oddelek z bolniškimi posteljami, šolska poliklinika, stanovanje dr. Pečana in soba za medicinske sestre. Prva medicinska sestra v njem, Antonija Arko, je po enem letu odšla, na njeno mesto pa je prišla medicinska sestra Helena Mastnak. Ta je v zdravstvenem domu ostala kakor tri leta, nato pa odšla v Ljubljano. Za medicinsko sestro Arkovo je prišla leta 1932 za nekaj mesecev v službo v Zdravstveni dom v Murski Soboti tudi medicinska sestra Draga Krlhank-Bidovec, ki je umrla prve dni po osvoboditvi za posledicami mučenja in izčrpanosti.

Ko je leta 1929 naša država razdeljena na sedem banovin, je vsa javna zdravstvena služba delovala v okviru združenih zdravstvenih občin, ki so jih vodili banovinski zdravniki. Te so bile v Prekmurju v Murski Soboti, na Cankovi, pri Gradu, v Križevcih, Beltinci, Dobrovniku in Lendavi. Banovinski zdravniki so opravljali preventivno zdravstveno dejavnost na svojih področjih, in sicer cepiljenje, sistematične in kontrolne preglede šolarjev ter zdravljenje siromašnih. V zdravstvene postaje na širših območjih združenih zdravstvenih občin so bile tem zdravnikom dodeljene tudi medicinske sestre, ki so poleg svojega rednega dela, v času, ko ni bilo cepiljenj in sistematičnih pregledov, tudi zdravile trahomske bolnike. Za to jih je usposobil dr. Pečan, tedanji šef Zdravstvenega doma v Murski Soboti.

Na Zdravstveni postaji Grad, pri dr. Lukmanu, je bila od leta 1933 pa verjetno vse do okupacije medicinska sestra Marija Špalir. V Murski Soboti je bila pri združenju zdravstveni občini v službi medicinska sestra Zinka Šemrl, ki pa je kmalu odšla in je po osvoboditvi službovala v Novi Gorici.

Na njeno mesto je 1. decembra 1933 prišla medicinska sestra Lucija Košica-Šebok. Zdravnik Združene zdravstvene občine Murska Sobota je bil tedaj dr. Štefan Vučak. Sestro Šebokovo sta pregledovala šolarje tudi v Šolski polikliniki Zdravstvenega doma v Murski Soboti, večinoma pa sta delala v terenskih šolah soboške občine. Šolsko polikliniko v Murski Soboti je tedaj vodil okrajni zdravnik dr. Albin Gregorc.

Medicinske sestre v stari Jugoslaviji niso rade ostajale v Prekmurju, zato se njih število ni večalo, je menjavale so se in največkrat jih je morala medicinska sestra Šebokova v Zdravstvenem domu nadomestiti. V prvih letih je morala večkrat dalj časa sama delati na vseh oddelkih Zdravstvenega doma, se pravi v Šolski polikliniki, Otroški posvetovalnici, Ambulanti za siromašne in v Protitrahomskem centru. Poleg tega je še pomagala pri kopanju otrok v javnem kopališču v kletnih prostorih Zdravstvenega doma in pri zdravljenju trahoma v protitrahomskih postajah na terenu. Tedaj je bila v protitrahomski službi Zdravstvenega doma tudi trahomska sestra Pitamiceva.

Za sestro Šebokovo sta leta 1934 prišli v Zdravstveni dom medicinski sestri Marica Močnik in Tončka Dovič, ki pa sta tu ostali le kratak čas. Po letu 1934 je prišla v Zdravstveni dom medicinska sestra Anica Volčič, ki je delala na vseh oddelkih, razen na trahomskem, vse do okupacije. Medicinska sestra Lučka Šebok se je potem lahko bolj posvetila delu v Protitrahomskem dispanzerju, delala pa je še pri banovinskem zdravniku dr. Vučaku na terenu soboške občine. Patronažno službo so medicinske sestre v Prekmurju pred okupacijo opravljale samo v nujnih primerih.

(Nadaljevanje prihodnjič)

NEKAJ KOT OPRAVIČILO

Sem nekdanji glavni urednik nekdanjega glasila N. Km Kulturbund-bum, katerega prva in zadnja številka je izšla februarja 1990. leta, ko je prekmurska nezainteresiranost za vse, razen za panem et circenses, začela dobivati krila in smo bili prisiljeni, ker pač poezija, literatura nasploh, nikogar več ni zanimala (časne izjeme: oprostite!), posegati tudi na druga področja življenja, če smo želeli, da sploh kdo ve za nas. Posegli smo na področje zgodovine in kot nevesti tega smo zagrešili nekaj nenamernih napak in ... — da ne bi tvežili, bom povedal kar vse »lepo po vrsti, kot so hiše v Trstii«.

1. Februarja 1990 je izšla 1—2 številka glasila N. Km Kulturbund-bum. Na strani 6 je bil v rubriki LOV ZA ZAKLADOM objavljen tekst: Novinar Felix v zgodovinskih arhivih. KDO JE KRIV ZA SMRT TOVARNARJA JOSIPA BENKA, v katerem je bilo objavljeno tudi naslednje:

a) Petnajstega junija 1945 sta bila oba usmrčena, petega avgusta pa časopis že navaja ukaz o pomilostitvi.

b) Metka Fujs je navedla tudi tole verzijo, katere avtor je zgodovinar Orešnik. Takole pravi omenjeni: »Vrhovno sodišče za Slovenijo mi je predalo ukaz o pomilostitvi, ki bi ga moral prenesti v Mursko Soboto. V Radgoni se mi je pokvarilo kolo in sem torej prišel prepozno.«

— Morda je res pokvarjeno kolo pospešilo kolo zgodovine?

Zgoraj omenjeni stavki so vzeti iz konteksta.

2. Kmalu po začetku prodajanja glasila sem prejel pismo Metke Fujs, v katerem zanika, da bi mi ona posredovala zgoraj omenjene neresnice, kar se ne da razumeti kot: avtor tega teksta je lažnivec, in zahtevala, da v naslednji številki revije te neresnice demantiram, ker spravljajo pod slabo luč njo in Iva Orešnika. Zavedel sem, da ta stavek v resnici vali krivdo na Iva Orešnika, priznal sem si, da sem zagrešil napako in se odločil v naslednji številki opravičiti. Zadeve pa ni mogoče razčistiti, ker sem stenografske zapiske uničil. Priznavam torej, da sem zagrešil napako, čeprav še sam ne vem, kako, ampak ne priznam, da sem želel razširjati neresnice. Lažnivec nisem! To pismo sem tudi uničil, kdaj, bom navedel spodaj.

3. Postalo je jasno, da zaradi finančnega poluma Kulturbund-bum ne bo več izhajal, torej opravičilo v naslednji številki te revije ni bilo

mogoče. Torej sem v uvodni besedi prve številke Renaissance de Inspiration zapisal: ... naj torej to priložnost izkoristim še za nekaj drugega. V tekstu Kdo je kriv za smrt tovarnarja Josipa Benka? (glej Kulturbund-bum, 1—2) sem naredil dve neljubni napaki, ki sta vplivali na vsebino teksta na ta način, da sta spravili pod slabo luč gospoda Iva Orešnika in gospo Metko Fujs. Zapisal sem, da bi moral pomilostitev v Mursko Soboto pripeljati gospod Ivo Orešnik, iz česar bi se dalo sklepati, da je cenjeni gospod kriv za Benkovo smrt, kar pa seveda ni res. Moral bi zapisati, da je cenjeni gospod bil samo posrednik navedene zgodbe, ki mu jo je pripovedoval nekdo drug, katerega imena pa ni pripravil izdati. Zapisal sem tudi, da avgusta 1945 Slovenski poročevalec navaja ukaz o pomilostitvi, iz česar se je dalo sklepati, da je to Benkova pomilostitev. Ker o domnevi Benkovi pomilostitvi ni še nič znanega, to seveda ne more biti res. S tem sem mislil ukaz o splošni amnestiji vojakov in pripadnikov, ki so se borili na napadni strani. Opravičujem se torej, ker sem zaradi neljubih napak spravil pod slabo luč njuni osebnosti!

Navedena popravka sta bila oblikovana po pogovoru z Metko Fujs.

4. Zaradi premajhne medijske odmevnosti gospod Ivo Orešnik tega teksta verjetno ni dobil v roke in je 25. novembra 1990 ponovno poslal zahtevo za opravičilo, in to meni ter odgovornemu uredniku Kulturbund-buma Edvardu Mihaliču ml. Zahteval je: Torej vaju oba pozivam (vas in Titana), da v enem mesecu (najpozneje do konca decembra 1990) na nedvoumno jasen, korekten in dostojen način v Vestniku objavite kot popolnoma neresnične zgoraj citirane vaše »ugotovitve«. V kolikor do konca decembra tega ne bosta storila, vaju bom tožil za kazensko in materialno odgovornost za neresnične izjave z množimi hujšimi posledicami. Toliko v vrednost in lepo pozdravljeni.

5. To je torej to. Ne morem sicer predvideti, če se vam to, kar sem napisal, zdi jasno, korektno in dostojno, toda bolj jasnega, korektnega in dostojnega načina kot povedati resnico ne poznam. Oprostite torej, za vse nevedčnosti, ki ste jih imeli zaradi mojega pisanja! Naj na koncu izrečem samo še upanje, da bo ta primer enkrat že šel v arhiv.

Robert Titan-Felix

Odgovor na članek

Delo je, dela ni

Zadnje čase je v vseh medijih objavljenih precej informacij o podjetju Avtoradgona, nekaj resničnih, precej pa tudi neresničnih. Res je, da imamo v podjetju precej težav, ki pa niso le »našes«, ampak se s podobnimi srečujejo oziroma le-te pestijo tudi druga podjetja v gospodarstvu, predvsem pa v kovinsko-predelovalni industriji. Zato želimo, da bi bile informacije, kjer se pojavlja ime Avtoradgona, predvsem resnične.

V članku, objavljenem v zadnji številki Vestnika, (10. 1. 1991),

napisala ga je novinarka Lidija Kosi — pod naslovom Delo je, dela ni — je objavljen podatek, da je nekoliko dvoumen. Takoj na začetku namreč piše, da je Avtoradgona v oktobru poslala na čakanje 112 delavcev, v minulih dneh pa še 84 delavcev. To pa je mogoče razumeti tako, da je v Avtoradgoni trenutno 196 čakajočih na delo, kar pa seveda ni res.

Danes, 10. 1. 1991, je na čakanju na delo 74 delavcev (ARBUS 58 delavcev, ARCONT 12 delavcev, krovno podjetje 4 delavci).

Prosimo vas, da ta podatek objavite, saj želimo, verjetno pa tudi vi, da so vaši bralci pravilno obveščeni o vsem, kar se dogaja v Pomurju.

Hvala!

Referent za informiranje:
Verica JAUŠOVEC

PRIPIS:

Seveda želimo javnost pravilno obveščati in s tem namenom tudi pripravljamo naše prispevke. Tudi v primeru Avtoradgone je bilo tako, zato smo uporabili podatke, ki smo jih pač dobili na zboru delavcev v podjetju, izrekli pa so jih pristojni ljudje.

L. Kosi

POPRAVEK

V prejšnji številki Vestnika je prišlo v prispevku z naslovom Podjetni Prekmurec v Zagorju na strani 21 do napake, saj je bila zapisana namesto besede različje beseda razlikuješ. Pravilni zapis je takšen: »Zdaj pa se mi pojavlja že nekaj drugega: ko pridem domov v Prekmurje, mi nekaj manjka. Vse je ravno. Tu vse razgibano, tam pa se dobesedno razlikuje,« je pripovedoval Prekmurec v Zagorju, Vladimir Porođ.

ACTA, Markišavci, d.o.o.
Markišavci 36
MURSKA SOBOTA

HITRO IN POCENI OPRAVLJAMO:

— vse storitve pri registraciji zasebnih podjetij
— spremembe in dopolnitve dejavnosti in druge statusne spremembe (ime, sedež, ustanovitelji itn.)
— izdelava statuta
Informacije vsak dan po tel. št. (069) 22 915

● ekspresna izdelava vseh vrst očal
● kontrola vida ● sodobni okvirji
SONJA JUREŠ, Glavni trg 7, LJUTOMER, telefon: 82-445

MATJAŽ FARIČ NA ODRU SLOVENSKE METROPOLE

Prejšnji teden so v Cankarjevem domu v Ljubljani potekali Dnevi plesa 1991. Tam je bila tudi premiera predstave Emotional v koreografiji Matjaža Fariča. Nastala je v koprodukciji štirih kulturnih centrov: HNK Varaždin, CIDM, Ljubljana, OKC Zagreb in Cankarjevega doma, ki so prispevali svoj delež pri postavitvi tega plesnega dogodka.

Predstava, ki je nastala na glasbo skupine Borgia, je postavila v ospredje temo nevarnega razmerja ljubezni, sovraštva in maščevanja. To je zgodba o poniževanju, zatiranju in rešitvi, ki je lahko le umor.

Foto: Matej Fišer

Bogdan Novak

LIPA ZELENELA JE

V senci dvoglavega orla (odlomek)

Ura na cerkvenem zvoniku je odbila polnoč. Hkrati so se s tihim cvljenjem odprla vrata v Ferenčovo sobo. Sunkoma se je obrnil in segel pod blazino, kjer je imel samokres. Potem je umaknil roko in se zastrmel proti vratom, ki so se tiho zaprla.

Pred njim je stala Ilonka, bosa in v spalni srajci. Kito si je razpustila in ves hrbet so ji prekrivali črni, rahlo skodrani lasje.

»Počakala sem, da so zagotovo vsi zaspali,« je šepnila.

Ničesar ni rekel. Odložil je pipo na predalnik poleg lojenke in segel po njej. Potegnil je Ilonko k sebi na posteljo in jo poljubil. Potem jo je izpustil in strmel v njene črne oči, v katerih se je odbijal trepetajoči lesket lojenke. Ko se mu je Ilonka nasmehnila, so ji oči postale še bolj iskrive.

»Po tobaku dišiš,« mu je rekla.

On pa je še vedno strmel vanjo kot v čudež in se ni zganil. Vdano je ležala na postelji in ga čakala. Zdrnil se je, ko je steno v lojenki tiho zaprasketal in je začel plamen poplesavati kot ponorel.

V naglici je strgal obleko s sebe in ji pomagal, da se je znebila spalne srajce. Znova je strmel nad njenim golim telesom. Doslej si ni znal predstavljati takšne lepote, saj je v svojem življenju imel opraviti le s priložnostnimi deklinami.

»Lepa si kot Marija,« je zastokal. Vse ga je bolelo od pozejenja.

Položila si je prst na usta.

»Ne govori tako, to je bogoskrunstvo.«

»Res, ne znam povedati drugače,« se je branil očitka. »Samo Marija na sliki v cerkvi je tako lepa. Tam pri stranskem oltarju, ko stoji z detetom v naročju na polmeseču sredi zvezdnega neba.«

Godile so ji njegove besede. Stegnila je roke in ga povlekla nase. Grobo se je zadrhl vanjo, tako da skoraj ni začutil rahlega odpora v njej, ko je jo predrl. Ilonka je zastokala in se zvila.

»Bodi bolj nežen,« ga je prosila. »Bojim se. Nikoli še nisem bila z moškim. Boli me, če si divjaški. Bodi nežen.«

Umrl se je in potem si jo je jemal počasi, umirjeno, v enakomernem ritmu. Ilonka ni več čutila bolečine, če pa jo je kdaj pa kdaj zabolelo, je bolečino prevpilo žgoče pozejenje, ki jo je žgalo v trebuhu že ves dan.

Prilagodila se je njegovim gibom in ga spodbujala. Na koncu se ni mogel več zadržati in je podivil, ona pa ga ni nič več prosila, naj bo nežen, ampak se je ob vsakem njegovem sunku napela, da ga je prestregla in čutila še bolj.

Nenadoma je otrpnil na njej, medtem ko je v njej divje utripal in se je od njega razširila prijetna toplota, ki je povzročila nemirno utripanje v njej. Širilo se ji je od trebuha čez prsi v možgane, glavo ji je hotelo raznesti, drhtela je po vsem telesu in nezavedno je stokala od strasti.

Umrl se je in se zvalil z nje. Objela ga je, ko je tako ležal poleg nje na hrstu, močan, mišičast in tiho hropeč. V njej je še dolgo trepetalo v vedno bolj redkih in sunkovitih valovih.

Prvič v življenju je čutila resnično slast in strast, čeprav si je že dolgo znala pomagati sama, toda tokrat je bilo vse burnejše, globlje, trajalo je dalj časa in bilo je pristnejše, bolj doživeto z vsakim vlaknom telesa.

Ne bo več ostala pri bratu, je premišljevala, zdaj je Ferenčeva za zmeraj. Šla bo za njim, kamor bo hotel.

Zagodla je od ugodja in se še bolj stisnila k njemu. Pobožala ga je po širokih dlakavih prsih in poljubljala na uho. Ko ga je nekaj časa tako ljubkovala, se je nenadoma obrnila in spel je začutila njegovo pokončnost, kako se je zadrhl vanjo.

Noč je bila prekratka. Kakor mu je prej, ko jo je nestrpno čakal, čas mineval prepočasi, je zdaj vsak hip bilo četrta in pol in tri četrta in polno uro, kot da bi se vrag paigraval s ponorelo cerkveno uro in sam z vso naglico vrtel kazalce hitreje kakor navadno.

Lojenka na predalniku je že davno dogorela in ugasnila, pa tega sploh nista opazila, saj so jima roke nadomestile oči in pravzaprav sta videla z vsakim koščkom telesa.

Ob prvem svitu se je Ilonka dvignila iz postelje. Za njo je na rjuhi ostal rjast mader posušene krvi. Naglo se je oblekla v spalno srajco iz lanenega platna in šepnila: »V svojo sobo moram, kajti brat in njegova žena se bosta kmalu zbudila in bosta poslala pome staro dekle Treziko. Ne sme najti prazne sobe, je preveč čvekava.«

Vzpela se je na prste in ga naglo poljubila v slovo, potem je tiho odprla cvileča vrata in se odhitotapila v svojo sobo.

Ferenč je padel nazaj v posteljo in zaspal kot ubit. Preden ga je zmanjkalo, je še v meglici pomislil, da mora biti ona mati njegovih otrok. Še v globokem snu brez sanj se je zadovoljno nasmihal.

Odprto pismo

ZAVODU ZA NARAVNO IN KULTURNO DEDIŠČINO MARIBOR

Kulturni delavci Pomurja smo na svojem prvem zboru pretresali najakutnejše probleme, ki ta hip zadevajo pomurski kulturni prostor. Pobude in opozorila, ki jih dajemo, so dobronamerni in želijo prispevati k izboljšanju trenutnega stanja.

Na vaš Zavod se obračamo z zahtevo, da čimprej predate občinam REGISTRE spomenikov, oz. popise vse dediščine, ki jo je potrebno varovati in zaščititi. Podatki, ki so dosegljivi, so pomanjkljivi. Z zaščito smo marsikje že v zamudi.

Vse objekte, nepremičnine in ohmočja, ki so zaščitena, je nujno potrebno OZNAČITI. Predlagamo, da v tej smeri že to leto dopolnite program vašega dela.

ZA KULTURNI ZBOR POMURJA
Rajko STUPAR

SLOVENSKI KOLEDAR 91

Pri Rodni grudi je že osemindesetletni izšel Slovenski koledar. Knjiga v še kar reprezentančni vezavi je namenjena predvsem Slovincem po svetu; čez vsa 91. leto naj bi jih po slovensko spominjala na odtokajoče se dneve, opozarjala na praznike, godove in druge pomembne dneve.

Na začetku knjige je večbarvno opremljen koledarski del. Pisan je in pregleden, pa kljub temu, bi rekli, pomanjkljiv. Sodobni človek-stehniziran in oropan pristnega stika za naravo se vse bolj ozira v nebo in vrača k zemlji; zato bi bil koledar bogatejši z dodatkom luninih men in drugimi astrološkimi opredelitvami leta. Za vsak mesec je na tisti strani večbarvna fotografija — dvanaest mesecev — dvanaest slovenskih podob v barvica! Lepo, a kaj ko je ta Slovenija omejena na širšo ljubljansko okolico. To pa je košček Slovenije, iz katerega je najmanj Slovencev po svetu.

Za prehod k bralnemu delu koledarja je uvodnik 40 let Slovenske izseljenske matice. Med drugim beremo, da je: ... Kot osrednja republiška ustanova za Slovence po svetu (SIM) spremljala družbeno, kulturno-prosvetno in druga dogajanja naših ljudi po svetu. V okviru svojih zmognosti jim pomaga spodbujati zavest o pripadnosti slovenstvu. Matica si prizadeva, da bi njeni predstavniki obiskali vse večje slovenske naselbine. Zato uporabljamo različne prilike, kot so: otvoritve večjih društvenih domov, proslavitev pomembnejših obletic, prisostvovanje konvencijam in podobno.

Sedaj je že nastopil čas, ko je treba s formalnopravnimi akti izpeljati proces narodne sprave. V ta namen je SIM v lanskem letu Predsedstvu R Slovenije predlagal, da seznani tako imenovanih nezaželenih oseb v SFRJ oziroma v R Sloveniji pravno utemelji. Imena ljudi, ki imajo status vojnih zločincev (teh je živčih verjetno še zelo malo) naj se objavi javno. Za vse druge, katerim se vojni zločini ne morejo dokazati pa smo predlagali abolicijo.

Za uvodnikom ob jubileju je božično voščilo ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja, ki ga je sicer podnaslovil kot Nekaj namesto božičnega voščila Slovincem po svetu. Takoj za škofovim pisanjem kar nekako ne sodi zapis Kolonialna Lipica in turizem, še posebno ne, ker je za tem bogat članek Dorice Makuc o Čedermacih nekoč in danes, ki ni le pregled delovanja zavednih slovenskih duhovnikov na Primorskem, ampak zanimiv zapis o posameznih osebnostih. Morda gre le za redaktor-

ski spodrseljaj. V koledarskem delu knjige naj omenimo še zanimivo pisanje Valta Jurečiča Heraldika na Slovenskem in Janeza Švajncerja mlajšega Slovenska vojska 1918—1919. To sta za čas nastajanja suverene Slovenije aktualna zapisa, če pa bosta prispevala kaj k večji zavesti o pripadnosti izseljencev Sloveniji, pa tudi ne bo odveč. Menimo, da slovensko zavest mnogo bolj dvigajo strani od 97 do 126, ki jih je uredništvo poimenovalo Literarni almanah. Zajema prozo in poezijo osemnajstih avtorjev — živčih doma in na tujem.

Kronološko poročevalski del knjige je najboljše in gotovo tisti, v katerega bodo Slovenci po svetu (tako je naslovljen) najprej in z največjim zanimanjem pokukali, ali je tudi o njih ali njihovem kulturnem društvu kak zapis.

In če na koncu dodamo še oddelek v angleščini, potem smo na hitro in površno preleteli najnovejši Slovenski koledar in morda uspeli zbuditi zanimanje zanj.

BOJAN RAUTER KOSIČ

MODROST UKROČENIH SANJ

UNIPAR

V samozaložbi je v Kopru izšla prej drobna kot obsežna knjiga z naslovom Modrost ukročenih sanj. Njen avtor, Bojan Rauter Kosič, vleče korenine iz naše Prlekije, a to ni edini razlog za omembo knjige izdaje v Vestniku. Poglavitna je vsebina, ki je zapisana kot učbenik, bere pa se kot literatura.

Evald Flisar, pisatelj, publicist in svetovni popotnik, pravi, da smo Slovenci s to knjigo dobili sanjske bukve, kakršnih doslej nismo imeli. Čeprav se knjiga ne spogleduje z množičnim bralstvom, je vendarle pisana tako zanimivo, da bo pritegnila vse, ki sanjajo in skušamo razumeti probleme. Njegovo osvajanje sanjskega sveta, ki poteka v tesni povezavi z razvojem uma (tako namreč imenuje svojo izvirno samorazvojno metodo), napreduje prek krotjenja sanjskih sil do sanjske avtoritativnosti, na koncu pa Kosič poseže z močjo ukročenih sanj celo v realnost običajnega sveta.

-an

Izšla je brošura:

DAVKI PO NOVEM

Davki, komentarji, preglednice, navodila in konkretni primeri za delavca, upokojenca, kmeta, zasebnika. Naročila sprejema ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon: (061) 321 255, 310 033, 311 956, 313 942. Cena brošure 150,00 din.

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PIREDITVE

BELTINCI: V petek, 18. januarja, bo ob 18.00 uri na OŠ 17. oktober v Beltincih predstavitev knjige Bogdana Novaka LIPA ZELENELA JE. Na pogovorih z avtorjem, ki ga bo vodil ravnatelj PISK-a, Jože Vugrinec, bodo obiskovalci knjigo lahko tudi kupili in jo dali v podpis avtorju. Pogovor organizira KUD Beltinci, nastopili pa bodo MPZ in mladi godbeniki, člani društva.

MURSKA SOBOTA: V petek, 18. januarja, ob 19. uri bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec predavanje Arheološke najdbe potrjujejo zanesljivost Svetega pisma. Predaval bo mag. Drago Obradović.

MURSKA SOBOTA: V soboto, 19. januarja, adventistična dobrodelna akcija organizirana pod pokroviteljstvom izvršnega sveta soboške občine dobrodelni koncert duhovne glasbe. Bo ob 19. uri v galeriji Kulturnega

centra Miško Kranjec. Pela bo skupina advent, mladi adventistične cerkve pod vodstvom Renate Bauer. Prostovoljne prispevke občinstva bodo namenili otrokom s cerebralno paralizo oziroma za pripomočke v razvojno-nevrološki ambulanti pediatričnega oddelka soboške bolnišnice.

RAZSTAVE

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je na ogled razstava slikarskih in kiparskih del 18. mednarodne likovne kolonije. Odprta bo do konca januarja.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo 24. januarja odprta razstava akademskega slikarja Laszla Bartka iz Sombatela.

LJUTOMER: V galeriji Antea Trstenjaka

je na ogled razstava del slikarja Sandija Červeka.

GORNJA RADGONA: V prostorih Delavske univerze Gornja Radgona so razstavljena dela radgonskega rojaka, akademika dr. Antona Trstenjaka. Razstavo je pripravila matična knjižnica ob njegovi 85-letnici.

Obvestilo

Pokrajinska in študijska knjižnica v M. Soboti obvešča obiskovalce, da so od 1. januarja 1991 vsi oddelki knjižnice odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

USPEŠNICE TEDNA

Družinski zdravstveni vodnik — domači svetovalec, izdala DZS Pavle Gregorc in Zdravko Milovanović: Vse o skrivanki Naravoslovni atlas — Botanika, Mladinska knjiga.

LOBANJA V VESOLJU

Na krovu vesoljskega vozila Discovery, ki je aprila letos v vesolje ponel vesoljski teleskop Hubble, je bila tudi lobanja, napolnjena s plastično maso in opremljena s 600 drobčnimi merilci sevanja. Z lobanjo, ki jo je njen lastnik zapustil znanosti, bodo znanstveniki vesoljske agencije NASA skušali dognati vrsto in moč kozmičnih žarkov, ki pri vesoljskih izletih prodira skozi lobanjski svod vesoljcev v možgane. Na Discoveryju je NASA že tretjič v vesolje poslala lobanjo, dvakrat poprej ob tajnih vojaških misijah. Od prihodnjega leta dalje naj bi vesoljce pri poletih Shuttle spremljalo tudi človeško truplo. Tudi to bo opremljeno s senzorji, ki bodo merili sevanje. Ob pomoči mrtvaškega tovara bi pomagali dognati, kolikšno sevanje vesoljci na načrtovanih vesoljskih postajah lahko prenesejo.

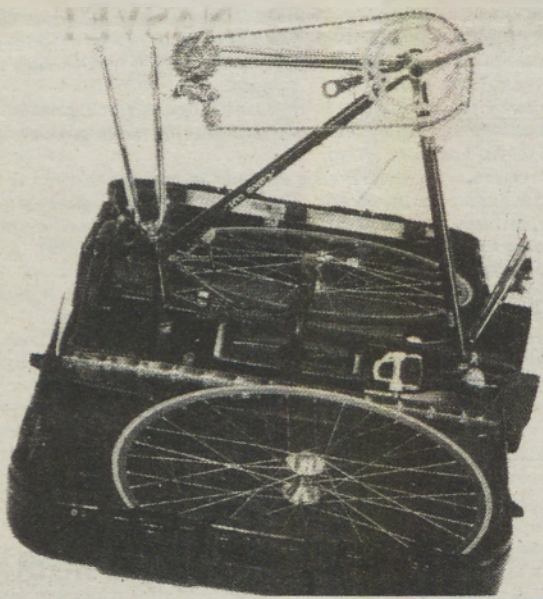
Šifrer jih ima za ušesi

Radi pravimo: Kdor zna, pač zna. To velja tudi za Andreja Šifrerja. Hkrati z izjemno dobro prodajano kaseto se je na slovenskem vinskem trgu pojavila tudi buteljka cenjenega vina ljutomerčan, kmetijskega kombinata iz Slovenske Bistrice, ki je bil pokrovitelj kasete in se obilno predstavlja v videospotu na televiziji. Andrej pravi, da je buteljka tako rekoč unikatna, menda naj bi jih napolnili le petsto.

Stari viski za težke denarce — Doslej najstarejšo steklenico viskija, ki ima 64 let in so jo napolnili v destileriji Dalias Dhu v Poresu, so na dražbi v Edinburgu prodali za 4400 funtov neznane japonskemu zbiralcu iz Tokia.

Kolo za vas

Končno kolo vaših sanj! Zložiš ga v razmeroma majhno škatlo in ko ga po delih vzameš iz nje, je sestavljeno v petih minutah. Le dve manjši lastnosti ima: ponj je treba v Nemčijo, stane pa 4500 mark.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Če bi v Dankovcih na Goriškem na domačiji številka 26 postavili tole škodo nekje na dvorišču in jo zavarovali pred vremenskimi nepravilnostmi, potem bi lastnika morali pohvaliti. Zapisali bi, da ima avto muzejske vrednosti. Očitno pa je, da mu do ohranitve avtomobila ni, sicer ne bi dovoljeval, da bi ga razkrajala rja — v občestnem jarku. Slika ni nič kaj lepa za zeleno goričko pokrajino!

Foto: S. S.

Carstvo zlatih jajc

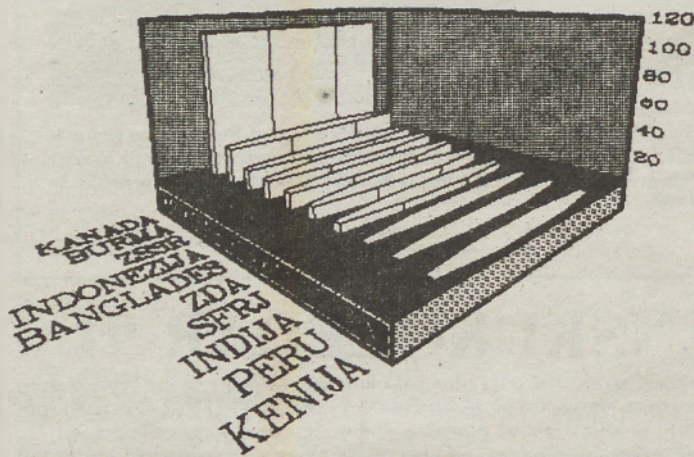
Bilo je leta 1884 in bližali so se velikonočni prazniki. Car Aleksander III. je premišljeval, kako bi razveselil carico Marijo Fjodorovno. Zato je nekemu petrograjskemu zlatarju ukazal, naj mu naredi primerno darilo. Ta

zlatar je bil Peter Carl Febergé, ki je imel že od leta 1842 v Petrogradu svojo obrtniško delavnico. Febergé se je odločil, da se bo nekoliko poigral z ruskim tradicionalnim načinom obdarovanja: velikonočnim pirhom, simbolom Kristusovega vstajenja. In tako so zlata jajca, zlata kokoška in miniaturna krona z vdelanim rubinom postali legenda.

Danes lahko to legendo ponovno vidimo v Milanu na razstavi 83 jajc iz okrašenega porcelana, ki so bila narejena med 18. in 20. stoletjem. Predmeti so bili do sedaj skrbno spravljani v skladiščih moskovskega državnega muzeja: tja so jih potisnili boljševiki, češ da gre za religiozne predmete. Tokrat so prvič predstavljeni javnosti, pa še to zunaj meja Sovjetske zveze. Zbirka nima nikakršne tržne, ima pa veliko umetniško vrednost.

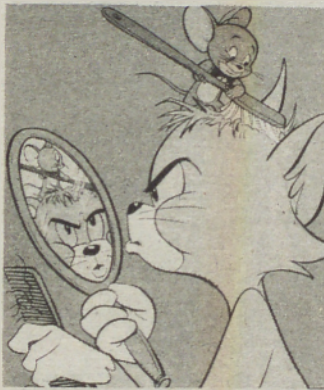
SVET V ŠTEVILKAH

Voda v svetu postaja problem številka ena. Kot vsa druga bogastva tudi voda ni enakomerno razdeljena, ponekod jo imajo v obilju, drugod je zanjo huda stiska. Skoraj povsod pa z njo ravnajo slabo, zato se problem oskrbe s pitno vodo še dodatno zaostre. Graf tega tedna prikazuje, koliko tisoč kubičnih metrov vode je letno na voljo na glavo prebivalca v nekaterih državah. Naša država ni med najbolj sušnimi, prav z obiljem pa se v povprečni oskrbljenosti tudi ne more pohvaliti, kar bi nas moralo prisiliti k skrbnemu ravnanju z njo.

Tom in Jerry sta srečala Abrahama

Pol stoletja je minilo od takrat, ko je nastala prva risanka o Tomu in Jerryju. Odtlej prigrade nagajivega miška Jerryja in strašnega mačka Toma, večnih tekmecev, razvseljujejo rodove otrok po vsem svetu. Njuna prva filmana pustolovščina je imela

naslov Muc dobi brco. Na ameriških filmskih platnih so risanko prvič zavrteli poleti 1940. Uspeh je bil velikanski, risanka je bila nominirana za oskarja.

Joseph Barbera — danes ima 80 let — je kot deček jezil očeta s tem, da je kar naprej »tratil čas« z risanjem, namesto da bi se bil učil. Fant je očetovo opozorjanje »Ali misliš biti vse življenje brivec kot jaz...« vzel zares in diplomiral iz ekonomije. Zaposlil se je v banki, na tistem pa skozi vsa trideseta leta sanjaril o tem, da bi delal risane filme. Walt Disney je v tistem času že podiral lastne rekorde in njegov mišek Miki je bil najmanj tako slaven kakor božanska Greta Garbo. Joseph Barbera je pošiljal svoje vinjete in osnutke likov vsem mogočim časnikom in revijam, ki so objavljale stripe. Waltu Disneyju je celo ponudil, da bi bil zanj pripravljen delati brez plačila. Velikemu Disneyju se ni zdelo vredno niti odgovoriti.

Lepega dne pa je prišlo pismo revije Collier's. Uredniku so bile Barberove risbe všeč, pa mu je ponudil zaposlitev. Barbera je sprva zaslužil tako malo, da si je lahko privoščil hrano samo enkrat na dan, a je bil presrečen,

ker je lahko dajal duška svoji domišljiji.

Čez noč se je njegovo življenje spremenilo. V začetku leta 1937 so ga poklicali iz družbe Metro Goldwyn Mayer, z oddelka, v katerem so snemali animirane filme. Producentoma Hughu Harmanu in Rudolphu Isingu so na moč ugajale risbe, raztrese ne po številnih časnikih, zato sta ga povabila, naj pride delat v risarski studio. Tam je spoznal Williama Hanna, z njim sta postala prijatelja in nato sodelovala vse življenje. Hanna je zdaj star 74 let.

Prava prilika se jima je ponudila čez leto dni. Pri MGM jim je šlo v nos, ker se njihovi animirani filmi niso mogli kosati s filmi Walta Disneya. Svojim risarjem so naročili predloge in osnutke. Barbera in Hanna sta skupaj vdihnili življenje strašnemu paru — mačku in miški. »Preprosto je bilo,« se spominja Barbera, »živali sta tekmiči že po naravi, midva sva jima samo malo predrugčila naravi in poskrbelo, da so njune vragolije zabavne za otroke in odrasle. Maček Tom zmerom potegne krajši konec.«

Harman in Ising s predlogom nista bila zadovoljna. »Živa duša se jima ne bo smejala,« sta dvomila. Risarja sta si izprosil, naj jima omogočita vsaj poskus. »Če risanka gledalcem ne bo všeč, bova odnehala.« V nekaj mesecih je bil film nared. Maček Tom poskuša pregnati miška Jerryja iz gospodaričine hiše. V hiši je strašansko razdejano in besna gospodinja nazadnje brne iz hiše Toma, medtem ko se ji Jerry priljubi.

Risanka je imela pri gledalcih velik uspeh. Tom in Jerry sta zaslovela in nato uganjala svoje norčije še v nešteto risankah. Ljudje se jih še sedaj niso naveličali. Po vojni jih je družba MGM prodajala na vse vetrove.

Leta 1957 sta risarja ustanovila svojo produkcijsko hišo Hanna in Barbera Productions in si odtlej lahko izmišljala »osebno« po svojem okusu. Vse so se gledalcem zelo priljubile, a nobena tako zelo kot Tom in Jerry.

Ena japonskih televizijskih mrež si je v tekmi za dobiček in prestiž omislila zelo nenavadno oddajo. V njej predstavljajo neverjetne ljudi z vsega sveta. Pred kamere so tako povabili že dva največja in dva najmanjša Zemljana (prva merita dva metra štirideset, najmanjši šestdeset centimetrov, tehta pa 10 kilogramov).

Res, princesa Diana ima kaj obleči!

Nemara bi vas zanimalo, koliko lady Di, največkrat fotografirana ženska na svetu, zapravi za svoje obleke.

Andrew Morton, ki že dolgo spremlja usodo ljudi z dvora, je spisal knjigo z naslovom Dianin dnevnik, s pripisom Intimen portret princeze Waleske. Izračunal je, da je Diana od svoje zaroke s prestolonaslednikom princem Charlesom izdala za garderobo nič manj kakor 1,9 milijona dolarjev. Ocenjuje, da princesa porabi za oblačila kakih 211.216 dolarjev na leto. Posamezne vsote je Andrew Morton izračunal na podlagi analize Margaret Holder, urednice revije Royalty. V knjigi je dodatek in v njem natanko opisana in ocenjena princesina garderoba. »Oblečila z modnimi dodatki vred so bila fotografirana ali pa so javnosti natanko opisali navedenosti o njih,« opozarja pisec.

Diana je pridno nakupovala: 95 večernih toalet, 176 oblek, 54 plaščev, 178 kostimov, 141 klobukov in ogrinjal, 71 bluz, 29 kril, 25 parov hlač, 28 puloverjev, 29 jopičev, 350 parov čevljev, 200 torbic.

Za nameček je nakupila za 22.950 dolarjev spodnjega perila, za 34.000 dolarjev nočnega perila in za 11.475 dolarjev nogavic.

Murska Sobota, Cini-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefaks: (069) 21 136
Za prvo osamičko — proti kanaku

Kidričeva 33 a, MURSKA SOBOTA

Mamice, BIM misli na vas!

● v obeh naših trgovinah in preko veleprodaje prodajamo
kakovostne
plenice iz uvoza
SOUND ULTRA

Razen oblačil in drugih tekstilnih izdelkov prodajamo:

● šampone, lake, deodorante, mehčalce, spreje za prostore, za prijetno počutje vsake ženske pa pripomočke za intimno nego

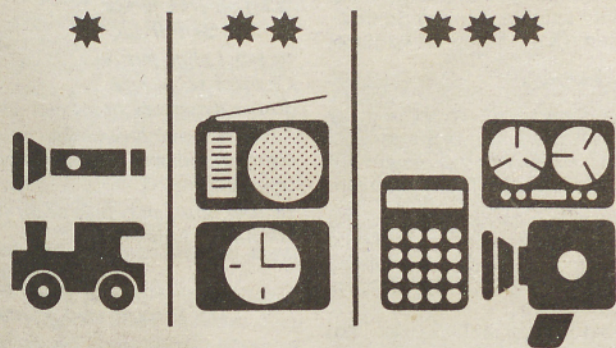
DOBRO JE VEDETI

Katere baterije za kateri aparat?

Velikost baterije narekuje naprava, v kateri bo baterija uporabljena. Če dvomite o pravilni izbiri, kaže pregledati prostor za baterijo ali prebrati navodilo za uporabo naprave, ker so tam

navedene črkovne in številčne oznake baterij. Baterije delimo na take, ki se ne polnijo — primarne baterije, in baterije, ki jih polnimo — sekundarne baterije. Da bi izbrali pravilne baterije in si zagotovili najvišji možni energetski učinek, se označuje uporabnost baterij s pikto-

grami uporabnikov oziroma z določenim številom zvezdic. Ena zvezdica — dobra uporabnost, dve zvezdici — zelo dobra uporabnost, tri zvezdice — odlična uporabnost. Najgospodarnejša je tista izbira, ki ima za določeno skupino uporabnikov več zvezdic.

Praznične frizure

Za slovestne priložnosti se še posebej skrbno oblečemo, naličimo in počesimo. Kakšno pričesko izberemo? Če so lasje dolgi ali kratki, brez kodrov zvečer skoraj ne gre.

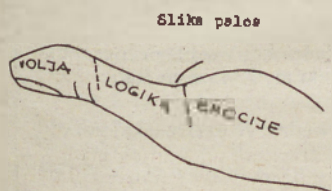
Lase pogladimo in utrdimo z želejem, da ležijo tik ob glavi. Na čelo povlečemo pramen, ga nakodramo in utrdimo. Kratke lase skodramo s krtačo, nato jih uredimo s prsti. V lase zavežemo trak, ki ima pri strani pentljo. Lase na vrhu glave natupiramo, konice navijemo s toplo krtačo. Lase na temenu spnemo in okrasimo s pentljo. Posamezne pramene las navijemo s toplo krtačo v dolge kodre — krtačo povlečemo nazdol, ko jo odstranjujemo iz las. Pričeska je bogatejša, če lase najprej natupiramo, nato pa navijemo na tople navijalke, kodrov nato ne razčesamo; temveč jih samo uredimo s konicami prstov.

Skrivnosti vaših dlani

PALEC

Palec je zgodba zase. Prsti imajo celo svoja imena: Jupitrov, Saturnov, Apolonov in Merkurjev, le on ga nima. Pač pa vsa so-

Slika palca

dobna hiromantija namenja odkrivanju njegovega položaja in obliki zelo veliko pozornost.

Palec je najbolj inteligenten, najbolj gibljiv in najbolj neodvisen od vseh prstov. Že dojenček svoj prvi kontakt s svetom vzpostavlja ravno s palcem. Ljudje, ki so težko bolni, in tisti na smrtni postelji imajo spuščene palce. Nekateri pravijo, da se da po palcu ugotoviti, ali bo otrok zdrav ali bolan. Stisnjene palce imajo mladi ljudje pred kakšno pomembno odločitvijo; takšni nehoti odkrivajo njihovo negotovost in strah.

Za analizo je treba upoštevati njegov položaj (oddaljenost od dlani v ožjem smislu), velikost in obliko.

Visok — odkriva neprilagodljivo osebnost.

Nizek — imajo ga plemeniti in inteligentni ljudje.

Preblizu prstom — škrtost.

Daleč stran — razsipanost.

Velik palec — imajo trmeži; pa tudi tisti, ki trdno stojijo na svojih nogah.

Lasje za gore. Tako so poimenovali v Münchnu frizersko revijo. S škarjami, sušilnikom in glavnikom je bil okras na glavi kmalu spet takšen kot po navadi, dve izmed manekenk pa sta se kar odločili in obdržali svoji avantgardni frizuri in ekstravaganten stil. S. E.

MATIS
PARIS

Studio
VENUS vam nudi:

STUDIO ZA NEGO TELESA
M Cipot, M Sobola, Kajuhova 17
Tel. 21 887, blizu interneta

Ohranite svojo lepoto
in postanite
še lepši!

● nega telesa in obraza ● masaža celaga telesa ● solarij ● sauna ● limfna drenaža ● odprava gub z myoliftom ● manikura ● umetni nohti ● pedikura z masažo ● vstavljanje uhanov ● aromatična terapija ● frizerski studio ● akupunktura ● zdravnik dermatolog

Težave v meni

Nova ugotovitev: ženske v meni se bodo počutile toliko boljše, kolikor več krvi bodo izgubile. Težave v tem obdobju ženskega življenja so splošno znane: navali krvi v glavo, glavoboli, nespečnost. Zdravniki jih skušajo odpravljati s hormoni, vendar nekatere ženske te terapije ne prenašajo, druge pa jo odklanjajo.

Zdravnik dr. Tauber iz bolnišnice v Neubrandenburgu je prišel na idejo, da bi uporabil star recept s puščanjem krvi. Rezultat je bil presenetljivo dober in tem boljši, čim več so pacientke izgubile krvi. Povprečno so jim vzeli po 400 mililitrov krvi, približno toliko, kolikor je odvzamejo pri krvodajalskih akcijah. V primerjavi z drugo skupino žensk, ki so jemale običajna zdravila zoper težave v meni, je bil rezultat s puščanjem krvi neprijemljivo boljši. Najboljši pa pri tistih štirih pacientkah, ki so jim po dveh do treh mesecih ponovno vzeli nekaj krvi.

Nespečnost je skorajda izginila, nekatere pacientke so spale tako zdravo, da zjutraj sploh niso slišale budilke. Tudi glavoboli so izginili, zvišan krvni tlak pa se je znižal.

S tem v zvezi je pomembno opozoriti, da se začne pri ženskah pogosto težave s srcem, ko prenehajo periode in s tem izločanje spolnih hormonov v krvi. Po meni so infarkti pri ženskah prav tako pogosti kot pri moških. Puščanje krvi pomaga, da je bolj tekoča: po žilah teče spet kot mleko in ne kot med. Tudi vegetativni centri v možganih so bolj prekravljeni in opravljajo svoje delo bolj normalno.

Zato svetujejo zdravniki ženskam v meni: vključite se med krvodajalce (če je sicer z zdravjem vse v redu) in bolj se boste počutile!

Rdeča pesa v prehrani

Iz enega kilograma gomoljev pese dobimo od pol do tri četrtilitra soka, ki ga lahko osladkamo z medom, dodamo pa mu limonin, jabolčni, pomarančni ali kakšen drug zelenjavni sok. S pesnim sokom lahko obarvamo govejo juho.

Kuhano rdečo peso pripravljamo v solati, samo ali ji dodamo jabolka, hren, zeleno, kislo kumarico, kolerabico, skuto, kuhana jajca. Zelo pa je okusna zdravilna juha boršč, ki jo pripravimo z rdečo peso in korenčkom, peteršiljem, zeleno, s krompirjem, zeljem, paradižnikom ter mesom. Rdečo peso pozimi večkrat ponudimo, saj vsebuje veliko rumenega barvila betaksantina in rdečega betacianina. Ta barvila preprečujejo razvoj tumorjev in levkemije.

Kuhajte z nami

Januar je mesec enolončnic. Kuhamo jih iz uzimljene zelenjave in krompirja, iz svežega zelja ali ohrovtu ali cvetače z dodatkom krompirja, iz kislega zelja z dodatkom fižola, iz zamrznjene zelenjave (grah, stročji fižol) z dodatkom testenin. Vsako kombinacijo izboljšamo z majhno količino mesa. H kislemu zelju se poda košček prekajene svinine, k svežemu zelju ali ohrovtu in cvetači malo sveže svinine, v dietni prehrani pa raje uporabimo rezino govejega mesa. Pri enolončnicah iz jušne zelenjave, zamrznjenega graha ter stročjega fižola zadošča 1 kurje bedro za 4 izdatne porcije. Če pa imamo v zalogi še nekaj lističev suhih jurčkov, toliko boljše.

Pripravimo torej okusno enolončnico, za katero imamo večji del sestavin doma, dokup manjkajočih živil nam bo vzel malo časa in denarja. Priprava je preprosta. Kosilo dopolnimo s preprostim pecivom npr. buhtljici, sirovimi palačinkami, ajdovimi ali pšeničnimi zlevankami, jabolno čežano, kompotom ipd.

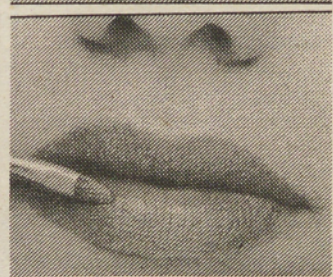
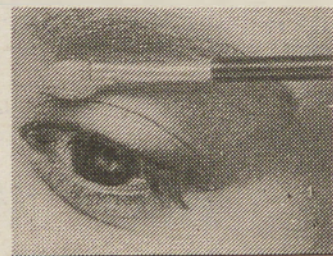
Za enolončnico potrebujemo: 1 čebulo, za manjšo pest listov špinacije ali blitve, ki so še ostali na vrtni, žlico suhih jurčkov. Začnimo s poprom, muškataim oreščkom, soljo. Na koncu dodamo žlico ali dve kisle smetane.

Jušno zelenjavo, čebulo, kurje bedro in nakockan krompir kuhamo približno eno uro v 1,5 litra vode. Suhe jurčke namakamo v skodelici vode, zmehčane sesekljamo. Špinato ali blitvo blanširamo v vreli vodi, odcedimo in zrežemo na rezance. Ko je meso mehko, ga vzamemo iz juhe, ločimo od kosti in narežemo na manjše kocke. Enolončnici dodamo špinatne rezance in jo skupaj s krompirjem in jušno zelenjavo ter čebulo pretlačimo. Solimo in začnimo. Dodamo sesekljane jurčke in narezano meso. Počasi vremo še 10 minut. Odstavimo in umešamo žlico ali dve kisle smetane.

Enolončnice v januarju

Močno ali malo naličene?

Koliko ličila prenese naš obraz? Ličimo se tako, kot

nam pristoji, v skladu z obleko, leti in načinom življenja. Enega samega recepta za ličenje ni, vsaka pa lahko zase ugotovi, kaj je zanj najbolj primerno. Na splošno velja, da je za dan primernejše lahko, mehko ličenje, za zvečer pa poudarjeno, močnejše ličenje. Le-to naj odkrije osebnost, jo poudari in iz nje naredi tip. Pričakovanje praznika v družbi seveda zahteva več časa za ličenje. Vzemite si ga, toda nikar ne pretiravajte, saj se vam lahko, če ste preveč naličeni, ličilo raztopi in razmaže, v veseli razigrani družbi pa to ni prijetno.

NASVET

Za zimo še nihče ne ve, kakšna bo. Morebiti bo snega spet le za vzorec in bo uničeval živce smučarskih zanesenjakov, hkrati pa veselil voznike. Ali pa bo ravno nasprotno in se bomo hočeš-nočeš drsali tudi po cestah. Za takšne dni kaže avtomobil dobro opremiti, pa tudi pravočasno spoznati, kako se zimski opremiti streže. Dobre zimske gume in — za zahtevnejše okoliščine — snežne verige so vozniku edina količina uporabna pomoč.

SESTAVIL MARKO NAPAST	KIP STAROGRŠKEGA KIPARJA MIRONA	STARO-BOLGARSKI KRALJ	FRANCOSKI SLIKAR (MAURICE, 1833—1955)	FILMSKA IGRALKA GARBO	ORIENTALSKO GOSTIŠČE	ZLEZNA BULA, ZLEZNJAK	IGLAVEC
ANGLEŠKI PISATELJ (CLOVEŠKE VEZI)							
GOVORNIŠKI ODER							
TERENSKI DELAVEC							
SOKRATOV TOŽILEC					NEON	LUKA NA SEV. NOVE ZELANDIJE	
LITER			GL. MESTO NIGERIJE				
			VELETOK V SIRIJU				
GRŠKI BOG VETROV				VZOVEK, NAZIV			
				SARAJEVO			
FRANCOSKI SLIKAR DELACROIX						NORVEŠKA	
						JUŽNA RASTLINA	
SOLMIZACIJSKI ZLOG			ORIENTALSKA RASEVINA				PRIPADNIK JUDOVSKO LOČINE IZ 1. IN 2. ST.
			MRTVOUD				
PRIPADNIK DAVNIH INKOV				NORDIJSKO M. IME			
				POJAV NA MORJU			
GRŠKI LADJAR NIARCHOS							
OTROŠKA IGRA S SNEGOM							
IGRALNA KARTA			ANGLEŠKI FILMSKI REŽISER (DAVID)				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: traktat, repri-za, eklogit, trava, jun, nož, Itačani, Čita, IV, L, Soča, Oland, variete, Epiktet, kej, ska.

V pričakovanju novega leta

Ljudje imamo navado, da prihod novega leta praznujemo zelo veselo. Novo leto sem pričakala doma. Že dan pred silvestrovanjem sem pripravljala pecivo. Mama je zadnji dan decembra bila še v službi. Ko se je vrnila, sva skupaj pripravili večerjo. Potem smo vsi člani družine gledali TV program. Bile so zanimive oddaje. Ko je odbilo polnoč, smo si nazdravili. Prišli so tudi sosedom. Nenadoma je zazvonil telefon. Bila je sošolka Katja, ki mi je voščila. Do treh sem še gledala televizijo, potem pa sem šla spat. Preživela sem lep silvestrski večer.

Jasmina Fekonja, 6. r. OŠ Kapela

Tudi starost je lepa

V nedeljo je bilo srečanje starejših občanov. Naše mamice so spekle pecivo in pripravile še druge dobrote. Moja bica je spekla tudi meso v krušni peči.

Babice in dedki so bili srečanja zelo veseli. Imeli so majhno pojedino, učenci naše šole pa smo jim pripravili kulturni program. Najstarejšemu smo podarili skromno darilo. Tiste, ki zaradi bolezni niso mogli priti na srečanje, pa smo obiskali na domu. Dosti smo se pogovarjali med seboj in peli. To je bilo lepo doživetje.

Karmen Sinko, Podružnična OŠ Spodnja Ščavnica

Kdaj smo najbolj srečni?

- ko lahko babici ocvrem jajce, se igram s sestrično in ko me nihče ne ježi. (Mateja Sep, 3.b)
 - ko potujem k očetu v Nemčijo. (Sandi Balažic, 4.r.)
 - ko ima koza spet mladiče. (Branka Zver, 3.b)
 - ko smo vsi v družini skupaj. (Andreja Zver, 4.r.)
 - ko dobim dobro oceno in ko dobimo obisk iz tujine. (Klavdija Zver, 4.r.)
 - ko imam rojstni dan in dobim veliko daril. (Monika Marič, 3.b)
- Učenci OŠ Odranci

Malo za šalo — malo za res

Bilo je v četrtek. Zadnjo uro smo imeli na urniku zgodovino. Učitelj je vpisal snov v dnevnik, nato pa začel razlagati. Oh, ta zgodovina!

Med razlago je šel mimo mene in čisto slučajno sem na njegovih

hlačah opazila prilepljen žvečilni gumi. Prasnila sem v smeh, za mano pa tudi ves razred.

Ker je bil tovarš radoveden, zakaj se smejimo, smo mu povedali. Mislili smo, da bo ta neljubi spodrsrljaj pozabil, pa ni bilo tako. Hotel je vedeti, kdo mu ga je nastavil.

Iz našega razreda seveda nihče. To so bili gotovo mulci iz 5. b! Ampak — tovariš nam ni verjel.

Tudi naslednje ure bi rad zvedel, kdo mu je to nastavil. In neki dan je moj sošolec Robi ugotovil, da sem bila to jaz, saj sem v prvi klopi. Skoraj pozelela sem od jeze in mu zabrusila, naj se briga zase in raje doma dela domače naloge, sicer... Sploh pa jaz ne žvečim zelenih žvečilnih, kakršen je bil ta, ker imajo vsi okus po pepermintu, ki ga ne maram, pa še alergična sem na zeleno barvo. No, vse to ni čisto res, ampak tako nesramnemu sošolcu se tako odgovarja.

Drugič naj me raje pusti pri miru, sicer se bo opek!

Zadeva okrog žvečilnega pa še vedno ni končana. Tovariš bo verjetno moral ugotoviti, da je to le otroška krivost, ki ni nujno, da ima krivca.

ANGELA JUD, 6. r. OŠ Kuzma

MOJ OČE

Očeta bom predstavila kot novinarja, trenerja, avtomehanika in kot očeta.

Moj oče — novinar

Moj oče je po poklicu novinar RTV Slovenije. Kot vsi novinarji je tudi on dosti na terenu, zato ga velikokrat ni doma. Njegov dan je naporen. Vstane ob sedmih in gre ob vsakršnem vremenu na teren. Ko vse posname, odhiti v Maribor montirat. Če mu prispevek dajo v tretji dnevnik, mora čakati vse do konca, šele tedaj se odpravi domov.

Domov prihiti včasih, ko že vsi spimo. Očeta vidim vsako jutro, včasih pa tudi popoldan in zvečer.

Moj oče — trener

Svoj prosti čas žrtvuje odbojki. Opravlja mnogo stvari: trenira, uči, organizira... Na treningu ga velikokrat vidim sproščenega, veslega, jeznega, nervoznega... Včasih je tako razburjen, da si še govori ti ne upam z njim. Verjemite mi, da brez odbojke ne bi mogel živeti.

Moj oče — avtomehanik

Zvedeli ste, da je moj oče po poklicu novinar, vendar se je pred letom dni zaljubil v spačka. Kupil je avto, ki je bil že čisto na koncu, ga razmontiral, seveda s pomočjo avtomehanika, popravil motor, zadelal luknje v ohišju...

Ves svoj ostali prosti čas porabi za avto, ki bo sestavljen na moj osemnajsti rojstni dan, ko bom že imela šoferski izpit.

Moj oče — oče

Vidi se, kot da je moj oče že porabil ves svoj prosti čas, ga ni. Tu nekje je delček, ki je precej velik, ki nam veliko pomeni, in ta delček porabi za nas: mamo, sestro in mene.

Čeprav je moj oče malo doma, ga imam vseeno rada, saj je moj oče.

Maja Cipot, 6.a, OŠ Dane Šumenjak, Murska Sobota

Kako zelena je (bila) moja dolina?

Nekdaj moja dolina zelena je bila, sedaj pa črna je vsa.

Po cesti avti drvijo, za seboj pline pustijo.

Če ozreš se na hiše, dim se dviga više in više.

Tovarne vse so brez skrbi.

Čeprav iz njihovih dimnikov močno se kadi.

In zato, fant, stori tudi nekaj ti, kar naravi prav prišlo bi.

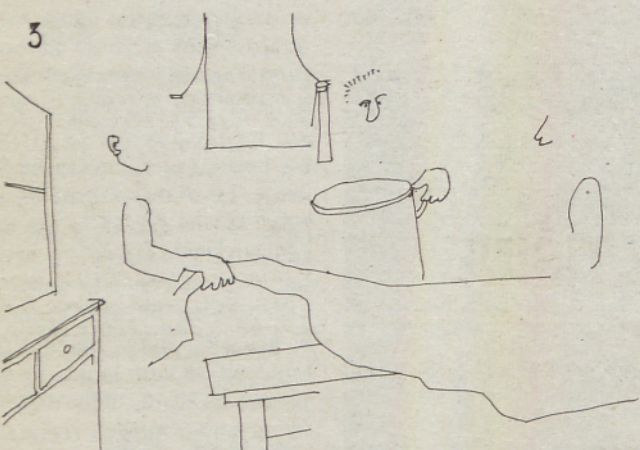
Gregor Hojnik, 6. b, OŠ Križevci pri Ljutomeru

Kje si, Čarli?

V novem letu si najbolj želim, da bi se vrnil moj muc Čarli. Odšel je septembra lani in ga še ni domov. Medtem imamo že novo mucko Sany, ki pa mi ni tako všeč kot Čarli. Upam, da je našel dobre ljudi in da se bo morda nekega dne vrnil. V novem letu si želim tudi novo sobo, dvokasetnik in bonsai.

Sonja Lepoša, OŠ Šalovci

SKRITA RISBA

Dopolnite jo, izrežite in jo v kuverti ali nalepljeno na dopisnici pošljite na naš naslov (VESTNIK, Titova 29, M. Sobota), s pripisom »Skrta risba«.

EDOO INTERNATIONAL, Mešano podjetje, Nemčavci 1 d, Murska Sobota

razpisuje prosto delovno mesto računovodje.

Pogoji:

- srednja ekonomska šola,
 - 3 leta delovnih izkušenj, lahko tudi brez njih ali
 - višja ekonomska,
 - eno leto delovnih izkušenj, lahko tudi brez njih.
- Poskusno delo 3 mesece, sicer pa se delovno razmerje sklepa za nedoločen čas.

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: EDOO INTERNATIONAL, Mešano podjetje, Nemčavci 1 d, Murska Sobota. Iščemo tudi pripravnika z ekonomsko ali drugo srednjo šolo za delo pri AOP, za katero naj se kandidati prav tako oglašijo na ta naslov.

Kandidata bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

KOMPAS

- S KOMPASOM NA VELIKA POTOVANJA Z LETALOM V:
 - Egipt, Sri Lanka, Maldive, Brazilijo, Amazonijo...
 - NOVO! DARILLO V OVOJNICI!
 - Podarite svojim najdražjim Kompasovo potovanje, izlet, počitnice...
 - Takšnega darila bodo gotovo veseli.
 - POČITNICE PO DOMOVINI IN TUJINI
 - Rovinj, Novigrad, Poreč, M. Lošinj
 - Kanarski otoki vsak ponedeljek — 6.700 din
 - Ciper vsako sredo — 4.500 din
 - Lisbna, posebno letalo — posebno ugodno!
 - Irska, Škotska, London — posebni programi in ugodne cene
 - ZIMA 90/91 — PESTER KATALOG S CENAMI
 - PREVOZI OB ODHODU IZ G. RADGONE
 - NOVO: RENT-A-CAR TUDI V G. RADGONI
 - OBROČNO ODPLAČILO
 - INFORMACIJE: KOMPAS, G. RADGONA
- telefon: 74 741, 74 265

SVET JE LEP

POTUJTE Z NAMI!

slovenske brazde

VSE MORA VEN!

Baby Center

Otroška oprema in mednarodna moda za najmlajše Avstrijska Radgona — Hauptplatz 20 (nasproti pošte) — tel. 9943/03476/3374

RAZPRODAJA 1. in 2. FEBRUARJA 91

v Avstrijski Radgoni

OB NAKUPU SOK IN SLAD. CEVLJI 698.— ATS

NEVERJETNO znižanje do 80%
HLAČE po zadnji modi, št. 74—104, pravična cena 100.— ATS

POSTELJICE 120 x 60 cm že od 798.— ATS

LEZALNIK za dojenčke z regulacijo, pralno prevleko, 598.— ATS

AVTOSEDEŽ ZA OTROKE, pralna prevleka, dodatki in regulacija, v različnih barvah, 1.290.— ATS

OTROŠKI SEDEŽ s posebno regulacijo, namesto 1590.— le 990.— ATS

OTROŠKI VOZIČEK, pralni materiali v barvnih kombinacijah, 1.590.— ATS

zložljiv BUGGY VOZIČEK 598.— ATS

OTROŠKI VOZIČEK S TORBO 91 le 1.990.— ATS

le 569.— ATS

OBLAČILA 50.— 80.— po kosih 150.— ATS 100.—

ZABICE z motivi, št. 1 in 2, le 39.— ATS

ZOLTAN AMBRUS — TRENER NOGOMETNAŠEV NAFTE

OSTALI BOMO SLOVENSKI LIGAŠI

V novi tekmovalni sezoni v slovenski nogometni ligi je trenerske posle novince Nafte iz Lendave prevzel nekdanji igralec madžarskega prvotigaša ZTE iz Zalaegerszega Zoltan Ambrus. To je prvi primer, da pomursko moštvo vodi tuji trener. Povprašali smo ga o dosedanjem delu in počutju v Lendavi.

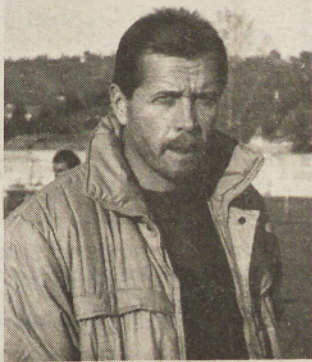
— Kako to, da ste se odločili in prevzeli posle trenerja nogometnašev Nafte?

»Ponudbo, da bi prevzel posle trenerja pri Nafti, sem po krajšem razmišljanju sprejel, saj to zame pomeni priznanje, hkrati pa izziv, da se dokažem v stroki, ki je v mojem življenju pustila trajne sledove.«

— Kakšno razliko pa vidite med našim in madžarskim nogometom?

»Težko je to oceniti med dvema nogometnima šolama. Dejstvo je, da je madžarski nogomet še vedno v krizi. Moram pa ugotoviti, da pri vas igralci pristopajo k igri bolj zavzeto in odgovorno kot pri nas.«

— Treniranje Nafte ste prevze-

li pred samim začetkom prvenstva v slovenski ligi. Gotovo ste se pri delu srečali s težavami?

»Res začetek ni bil lahek, saj nisem poznal sposobnosti igralcev, težave pa so bile tudi s sporazumevanjem. Zato smo morali na tekmah igrati oprežneje, kot bi sicer, in tako je minilo nekaj kol. Zamujeno pa je težko nadoknaditi. Sedaj je že drugače.«

— Prvi del tekmovalnega leta za nami. Uvrstitev Nafte ni najboljše. Kakšne pa so želje oziroma možnosti v drugem delu prvenstva?

»Ena so želje, drugo pa možnosti. Uspešni bomo, če bomo znali oboje uskladiti. Naš cilj je ostati v slovenski ligi. Mislim, da je ekipa toliko kakovostna in izkušena, da ta cilj lahko dosežemo.«

F. Bobovec

BD MURA IZ KROGA

Organizacijsko odlično — tekmovalno uspešno

Brodarsko društvo Mura iz Kroga je eno najboljših v Sloveniji. Čeprav deluje v težkih razmerah, so bili lanskoletni tekmovalni rezultati uspešni, organizacijsko pa odlični. Zaradi bolezni in operacije so bili tekmovalni dosežki enega najboljših pomurskih športnikov v zadnjih letih, Štefana Varge, ki pa se je že poslovil, skromnejši, kot je bilo pričakovati. Kljub temu pa je na članskem državnem prvenstvu zasedel sedmo mesto, v moštveni kombinaciji pa peto. Na tekmovalnem v Tacnu je zasedel prvo, na reki Dolinki pa drugo mesto. Na mednarodnem tekmovalnem za svetovno zasedbo v Enzi pa je bil petnajsti. Sedaj se je Štefan Varga posvetil uspešnemu trenerskemu delu v matičnem društvu. Najuspešnejši v moštveni vožnji na državnem članskem prvenstvu je bil Simon Kuzmič, ki je zasedel peto mesto, v posamični konkurenci pa je bil osemnajsti. Na domači prireditvi Mura 90 pa je zasedel tretje mesto. v mladinski konkurenci je največ dosegel Roman Kovačič, vendar manj, kot je bilo pričakovati. Na republiškem in državnem prvenstvu je bil peti. Enako uvrstitev je dosegel tudi v moštveni vožnji 3 x K 1 na državnem prvenstvu. Na republiškem članskem prvenstvu je bil deseti. Sicer pa je bil uspešen tudi na nekaterih drugih tekmah. Tako je v Ljubljani in Gradcu v Avstriji zasedel drugo mesto, na domačem tekmovalnem v Krogu pa je bil prvi. Uspešna sta bila tudi Gujman-Serec, saj sta zmagala na republiškem članskem prvenstvu v C 2. Prva sta bila tudi v Ljubljani, v Gradcu in Krogu tretja, v Zagrebu pa četrta. Med kanuisti se je izkazal Iztok Horvat, saj je kot mlajši mladinec zmagal v Enzi, v Krogu in Bistrici, tretji je bil v Ljubljani in na mladinskem pokalu ter peti na državnem mladinskem prvenstvu in v Gradcu. Sicer pa je pri BD Mura Krog opaziti delo s pionirji, kar kažejo lanskoletni rezultati. Tako je bil Borut Borovič prvi na Bistrici, drugi v Ljubljani in tretji na pionirskem pokalu. Borut Horvat je bil tretji v Korugi in peti na pionirskem pokalu. Anton Škraban je bil prvi na Bistrici, tretji v Krogu in sedmi na pionirskem pokalu. Andrej Cipot je bil tretji na Bistrici, četrty v Krogu in sedmi na pionirskem pokalu. Tudi po končani sezoni kajakaši in kanuisti Kroga nadaljujejo načrtno delo. Krožani pa se lahko pohvalijo z odlično organizacijo v klubu. Poleg izvrstne organizacije tekmovalnega na reki Muri so poskrbeli za potrebna sredstva, da lahko izvajajo obsežen tekmovalni program, hkrati pa za posodobitev svojega rekreacijskega centra ob reki Muri. Kupili pa so si tudi kombi, ki ga potrebujejo za prevoz tekmovalcev.

L. Zelko

JUDO

Štirje turnirji

V Lendavi so se predstavniki judo klubov iz Pomurja in Avstrije dogovorili o letošnjem tekmovalnem. Zmenili so se, da bodo letos štirje turnirji. Prvi bo 3. marca v Lipnici, drugi 24. marca v Lendavi, tretji 15. septembra na Dunaju in četrty 24. novembra v Murski Soboti.

KEGLJANJE

Felšö klubski prvak

Kegljaški klub Nafta iz Lendave je pripravil klubsko prvenstvo. Med 19 kegljajev je zmagal Felšö z 848 podrtimi keglji pred Radakovičem, 844, in Horvatom, 831 podrtih kegljev.

Na prvenstvo varaždinske kegljaške zveze je Marica Varga iz Lendave zasedla tretje mesto z 811 podrtimi keglji.

M. Ž.

NAMIZNI TENIS

OBČINSKO PRVENSTVO

ZTKO Ljutomer bo tudi letos organizirala prvenstvo občine Ljutomer v namiznem tenisu. Sestanek udeležencev bo v petek, 18. januarja 1991, v prostorih Partizana v Ljutomeru.

STRELSTVO

Planika in Draškovič

V občinski strelski ligi Lendave je bilo 5. kolo. Vodi Planika Turnišče z 10 točkami (7165) pred Varstvom II, 8 (5224), in Dobrovnikom, 6 točk (6337). Pri posameznikih je bil najuspešnejši Draškovič (Planika) s 1814 krogi pred Režonjo (Dobrovnik), 1800, in Maučecem (Planika), 1788 krogov.

A. Ž.

ŠAH

Tesen poraz Lendave

V prijateljskem mednarodnem dvoboju šahistov Zavalolana iz Zalaegerszega iz Madžarske in Lendave so zmagali Madžari z 10:9. Zmage za Lendavo so dosegli: Ligeti, Hajoš, Copek, Huzjak, Iztok in Danijel Pukl. Remizirali pa so: Gaber, Toplak, Vida, Varga, Brezovič in Simon Pukl.

J. G.

MALI NOGOMET

Turnišče prvo v Avstriji

V Heiligenkreutzu v Avstriji je bil mednarodni turnir v malem nogometu. Med 20 ekipami so sodelovali tudi nogometni Turnišča in dosegli lep uspeh. Osvojili so namreč prvo mesto.

Direktor Mesne industrije ABC Pomurke iz Murske Sobotice Dragan Salavec in predsednik RK Pomurka Bakovci Dušan Bencak podpisujeta pogodbo o sodelovanju.

Foto: F. Maučec

ODBOJKA

Ljutomer zmagal v ZRN

Odbojkarji Emone Commerca Ljutomer so gostovali v nemškem mestu Neutraubling na mednarodnem odbojarskem turnirju in dosegli izreden uspeh. Sodelovalo je 16 ekip iz ČSFR, ZRN in Jugoslavije. V predtekmovalni skupini so brez poraza osvojili prvo mesto, prav tako v polfinalni skupini ter se uvrstili v finale. V tekmi za prvo mesto so premagali lanskoletnega zmagovalca tovrstnega turnirja in drugoligaša Graffingona iz Münchna z 2:1 ter postali zmagovalci turnirja, kar je velik uspeh. Čeprav so za zmago zaslužni vsi igralci, kaže še posebej pohvaliti Drvariča in Krajcarja.

F. M.

KOŠARKA

PREPRIČLJIVA ZMAGA SOBOČANK

V tekmovalni drugi republiške košarkarske lige je ekipa Pomurja v Murski Soboti prepričljivo premagala Hrastnik z rezultatom 71:35. Strelke za Pomurje: Kolarjeva 23, Drožinova in Borčeva po 12, Forštaričeva 6, Ivančičeva 5, Brežičeva in Harijeva po 4, Žitkova 3 in Cerova 2. V prihodnjem kolu gostujejo Sobočanke v Mariboru in Celju.

V tekmovalni drugi republiške moške košarkarske lige je Miklavž v Mariboru premagal Pomurje s 93:79. V prihodnjem kolu igrajo Sobočani doma z Rušami.

TK GORNJA RADGONA

SKRBIJO ZA NARAŠČAJ

Teniški klub Gornja Radgona, ki je zelo aktiven, nenehno skrbi za naraščaj. V poletnem času so dvakrat tedensko organizirali selekcijske turnirje šoloobveznih otrok. Po širšem izboru so v jesenskem času dvakrat tedensko organizirali tekmovalno šolo tenisa pod strokovnim vodstvom teniškega učitelja. Po ožjem izboru pa sedaj z osmimi otroki nadaljujejo strokovno delo enkrat tedensko v telovadnici radgonske osnovne šole, enkrat tedensko pa na dveh pokritih teniških igriščih v sosednji avstrijski Radgoni. Stroške krijejo starši otrok. Namen tovrstnega strokovnega dela z mladimi je, da bi se dobro pripravili za novo tekmovalno sezono in se tudi udeležili nekaterih republiških pionirskih turnirjev.

SMUČANJE

SMUČARSKI TEČAJ

Zveza učiteljev in vadiateljev smučanja Pomurja je na smučiščih pri Treh kraljih organizirala dvodnevni predsezonski tečaj za svoje člane. Udeležilo se ga je 15

učiteljev in vadiateljev. Obnovili so potrebno znanje za vodenje začetnih in nadaljevalnih smučarskih tečajev v pomurskih klubih.

Občni zbor NK Turnišče

Nogometni klub Turnišče, katerega članska ekipa prvič tekmuje v občinski slovenski ligi, bo imel v soboto, 19. januarja 1991, ob 18.00 letni občni zbor. Na njem bodo ocenili dosedanje delo, hkrati pa se dogovorili o nalogah. Občni zbor bo v prostorih kluba.

STRELSTVO

VODI EKIPA TIŠINE

V pomurski strelski ligi je bilo na sporedu 8. kolo. Vodi ekipa Tišine s 14 točkami (12.267), pred Pomurko MI 12 (11.587) in Noršinci 12 točk (10.241). Pri posameznikih je bil najuspešnejši Škedelj (Pomurka) z 2951 krogi pred Kuzmo (Panonija), 2933, in Štefanecem (Pomurka), 2922 krogov.

V občinski A strelski ligi Murska Sobota po 8. kolu vodijo Gančani z 61 točkami (11.276) pred Gederovci 55 (11.153) in Grafičarjem Murska Sobota 46 točk (11.030). Pri posameznikih je na prvem mestu Majc (Grafičar) z 2894 krogi pred Puckom, 2882, in Balazicem (oba Gančani), 2878 krogov.

V občinski B ligi vodi druga ekipa Tišine z 38 točkami pred Panonijo 33 in Pomurko MI 34 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Flegar (Tišina) z 2885 krogi pred Števanecem (Tišina), 2879, in Kovačičem (Panonija), 2814 krogov.

V občinski pionirski ligi vodi po 8. kolu Tišina s 683 krogi pred Pomurko MI, 614, in Noršinci, 315 krogov. Pri posameznikih je najboljša Polonca Flegar s 1353 krogi pred Borutom Flegarjem, 1361, in Metko Horvat (vsi Tišina), 1353 krogov.

Filip Matko

NK MURA

Odgovornejši odnos do dela in igre

Presenetljivo veliko število ljubiteljev nogometa se je zbralo na občnem zboru Nogometnega kluba Mura iz Murske Sobotice, s čimer so potrdili, da vlada za soboškega ligaša veliko zanimanje. Pri oceni dela so kritično ugotovili, da so sicer ustvarili razmere za normalno delo petih selekcij, da pa rezultati niso pričakovani, zlasti pri mladinskem in članskem moštvu. Vzrokov za to več, med drugimi pa so prejemali izbor kakovostnih igralcev, neizkušenost, neuigranost, zlasti pa premajhna odgovornost do dela in igre. Čeprav so nastale pri Muri velike kadrovske spremembe, bi z obstoječim kadrom lahko vseeno dosegli več. Želja udeležencev občnega zbora je bila, da je potrebno v prihodnje več narediti pri strokovnem delu, kar naj bi prispevalo k boljšim tekmovalnim dosežkom. Tega si želijo ne samo vodstvo kluba, temveč tudi ljubitelji nogometa. Na občnem zboru so se zavzeli tudi za boljše sodelovanje z drugimi pomurskimi klubi in izvolili novo vodstvo. Za predsednika skupščine Nogometnega kluba Mura so ponovno izbrali Ernesta Ebenšpangerja, za predsednika izvršilnega odbora pa Milana Merca.

NAMIZNI TENIS

Rihtarič in Kus med osmerico

Zvezni mladinski turnir LOVRO RATKOVIČ, ki je bil v Zagrebu, je zbral prek 110 igralcev — z izjemo državnega reprezentanta Grujiča vse najboljšje — saj je bil eden izmed izločilnih za sestavo letošnje državne reprezentance za mladince. Trije Sobočani so dosegli bolj ali manj pričakovane rezultate, saj sta se Kus in Rihtarič v posamični konkurenci uvrstila med najboljše osmerico, ker za večji podvig nista bila sposobna. Letos je bil turnir že 14. in na treh so v preteklosti osvojili prvo mesto Boris Horvat, Štefan Kovač in Ivan Kuzma.

Rihtarič je v četrtfinalu nekoliko nepričakovano izgubil s Karaševičem (Zemun) z 1:2, kljub temu, da je v tretjem odločilnem setu že vodil z 20:18, vendar je bil potem premalo odločen, da bi dosegel odločilno točko. Tudi Kus je izpadel v četrtfinalu, saj je bil proti zmagovalcu turnirja, državnemu mladinskemu reprezentantu Ignjatoviću brez možnosti in je izgubil gladko z 0:2. Sapač je izpadel v drugem kolu. Veliko razočaranje pa pomeni dvojica Rihtarič—Kus, ki sta bila postavljena kot druga nosilca, vendar sta že izgubila za vstop v četrtfinale s pionirsko reprezentanco dvojico Milčević—Stojanović (Vojvodina) z 1:2 in tako napravila dobro uvrstitev.

M. U.

STOLPEC UREDNIKA

Srečanje s pokrovitelji

Dandanes je vedno težje zagotavljati potrebna sredstva za športno dejavnost. Denar je torej tisti, ki dela vedno več preglavic športnim funkcionarjem po klubih in društvih, ki si prizadevajo, da bi ustvarili možnosti za nemoteno tekmovalno posameznikov ali ekip. Zato tudi iščejo vse možne oblike zbiranja sredstev, kar pa uspeva enim bolj, drugim manj, odvisno pač od zavzetosti in sposobnosti športnih funkcionarjev. Zgleden primer zbiranja športnega dinarja v Pomurju je vsekakor Rokometni klub Pomurka Bakovci, katerega ekipa uspešno tekmuje v drugi republiški ligi že četrto leto. Prizadevni športni entuziasti v Bakovcih so uspeli uveljaviti razne oblike zbiranja sredstev, od tombole, prireditve in vstopnine do pokroviteljev. Srečno roko so imeli pri izbiri glavnega pokrovitelja, to je ABC Pomurka — Mesna industrija Murska Sobota, ki pa so se mu pridružili tudi številni drugi — podjetja in zasebniki obrtniki iz vsega Pomurja. V zahvalo za razumevanje in sodelovanje je Rokometni klub Pomurka Bakovci pripravil pretekli teden srečanje z vsemi pokrovitelji v priznani gostilni Rajh v Bakovcih, ki je bila gostitelj. Ob tej priložnosti so se predstavniki kluba zahvalili za dosedanje poslovno sodelovanje, hkrati pa tudi s posameznimi pokrovitelji podpisali pogodbe o sodelovanju. S svojo prisotnostjo in podpisom pogodbe so številni pokrovitelji samo potrdili, da bodo tudi v prihodnje po svojih močeh pomagali klubu reševati materialne težave. Zgleden primer, kaj pravite? Feri Maučec

MALI NOGOMET

Križevci in Griček

V ljutomerski občini tekmujejo v malem nogometu v dveh ligah. Po jesenskem delu tekmovalja je v prvi ligi na prvem mestu ekipa Križevci, v drugi pa Griček. Obe ekipi imata po 15 točk. Najboljši strelci v prvi ligi pa so: Nemec (Železne Dveri) 17, Makoter (Plastika) 16 in Osterc (Bunčani) 15 golov.

I. liga	
Križevci	8 7 1 0 45:13 15
Bunčani	8 5 1 2 40:31 11
Žel. dveri	8 5 0 3 45:21 10
Bučkovci I	8 4 1 3 25:15 9
Plastika	8 3 2 3 33:31 8
Str. vas I	8 3 2 3 38:38 8
Grlava I	8 2 1 5 21:38 5
Bistro 89	8 2 1 5 21:41 5
Cven	8 0 1 7 18:58 1

II. liga	
Griček	9 7 1 1 61:25 15
Bučkovci	9 7 0 2 52:28 14
P. Ptujška	9 7 0 2 36:17 14
P. Veterani	9 6 0 3 43:25 12
Grlava II	9 5 0 4 44:29 10
Razkrižje	9 5 0 4 43:36 10
Str. vas II	9 3 1 5 42:45 9
Gorca (—I)	9 2 1 6 20:54 4
Taverna	9 0 2 7 17:62 2
Kobre	9 0 1 6 24:61 1

ŠAH

TURNIR V VANČI VASI

Šahovska sekcija pri Športnem društvu Tišina organizira v nedeljo, 20. januarja 1991, ob 9. uri v prostorih vaško-gasilskega doma v Vanči vasi šahovski turnir posameznikov. Prijave bodo zbirali pred tekmovalnim.

S PREKMURSKE RAVNINE NA HIMALAJO

Marinka
Jerič

4

Danes je dalajlama v svetu znan po svojih prizadevanjih za mir, za upoštevanje skupnih interesov, za dialog. Tukaj so ljudje tako drugačni od drugih po kretnjah, gibanju. Njihovi umirjeni obrazi, kot da bi bili iz drugega planeta, tako pristopni, tako moji.

Na poti smo prekoračili nekaj visečih mostov, nekaj rek pa smo prebredli in prišli do Ghora Tabela na višini 3000 m. Vsak dan je bilo približno 6 do 7 ur aktivne hoje. Dnevi v Himalaji so kratki, približno 12 ur in 12 ur noči. Poleti je približno za eno uro razlike. Najvišja vas Kyangjin Gompa na višini 3480 m je bila zadnje izhodišče, kjer smo izbrali smer proti našemu cilju — proti našemu vrhu. Od tukaj naprej smo prenočevali v šotorih, na snegu. Kuhali so nam nosači. Garaško delo, v slabih razmerah. Raztrgani, bosí in na njihovi obrazih se vidijo različni izrazi: milina, vdanost, spokoj, smeh, solze, zadovoljstvo. Večkrat sem se živela v njihovo vlogo. Vem, da brez njih Himalaje ne bi videli. Izkazovala sem jim vso pozornost in spoštovanje. Zakaj so na svetu takšne razlike. To nepalsko ljudstvo, skromno, siromašno, lačno, ki je tisočletja pripadalo najnižji kasti, na drugi strani pa višji sloji, tisti, ki so jih spravili v to, s svojim izkoriščanjem. Žal je pismenost na nizkem nivoju, zato pa tudi tehnična kultura počasi osvaja Nepal. V zadnjih 20 letih je Nepal razvil šolstvo — osnovno in visoko. Zanimivo je, da so štiriletno osnovne šole tako na gosto posejane, da otrokom ni treba hoditi več kot pol ure do šole.

Da se povrnem k našemu trekingu. Bazni tabor, od koder bomo štartali na vrh, smo postavili na višini 4750 m. Tukaj smo prenočili dve noči. Mrazi me in duši in tukaj se že čuti vpliv višine. V Himalaji lahko namesto tebe vse opravi drugi, dihati in hoditi pa moraš sam.

Noči so hladne in spati na tej višini je prava muka. Zjutraj bo prišel tisti tako težko pričakovani dan, ko se bomo povzpeli na vrh Ganya Chulyi na višino 5.643 m. Spati ne morem, daje me višinska bolezen. Bruham in šotor se vrti okrog mene tako, kot če bi bila pod vplivom alkohola. Kako naj grem taka na pot. Zberem se in

skoncentriram, glavo držim pri miru in čakam jutro. Ura je 11 ponoči, ko vidim sij svetlobe pri kuhinji in vem, da nosači topijo led, da nam do našega odhoda pripravijo potrebne količine čaja. Občudujem jih in vem, kaj pomeni to na tej višini. Ob 2. uri nas budijo in začnemo se pripravljati. Težko se mi je tako zgodaj oblačiti in vsa sem že utrujena, še preden navlečem nase oblačila. Zunaj je bilo mrzlo. Luna je svetila tako močno, da baterij nismo uporabljali. Napotimo se na našo goro.

V taboru sta ostali 2 ženski, drugi pa poskušamo srečo. V začetku je šlo brez naveze, više pa smo se navezali, nataknili dereze ter začeli uporabljati cepine. V začetku je bil sneg trd, kasneje pa se nam je vdiral do meč. To dvigovanje nog in vzpenjanje po strmini je bilo zelo težavno. Sneg se ni spremenil vse do vrha.

Naredilo se je čudovito jutro in prikukalo je sonce, ki je začelo greti z neusmiljeno močjo. Pred nami ena sama belina močno sonce in prostranstva. Kakšne širjave, višnjevo nebo in beli oblački kot ovčke na nebu. Kljub slabosti in slabemu počutju sem srečna in z veliko trmo hočem doseči cilj, svoj veliki sen. Eni v navezi so šli naprej, drugi so zaostajali in ena naveza se je obrnila. Tudi sama kolebam in štejem korake. Še deset, spet globoko diham, lovim sapo. Dan je dolg, neskončno dolg. Želim, da bi bilo že konec vsega. Prešla sem na štetje korakov na pet. Diham, moram, to sem hotela, za vse sem sedaj tukaj. Spomnim se obrazov domačih, prijateljev iz društva, sodelavcev, pa harmonike in domače pesmi. Moram vzdržati, vidim zadnji vrhnji greben. Tako malo je še do cilja, pa obenem tako daleč. Zdaj vas prav razumem, naši alpinisti, himalajci, kaj je Everest in višina 8000 m. Zdaj vas cenim in občudujem še bolj. Ne bom odnehala, pa čeprav grem po vseh štirih. Minute so ure in nekateri naši se že vračajo. Jaz in sotrpin prispeva na cilj. Zbistril se mi je um in zavedam se, da sem najvišje v svojem življenju — na višini 5.643 m. Kaj naj rečem. Od sreče jokam. Vse mi je pred očmi, vse slike in dosedanja doživljanja, slikam in se oziram. Vidim vrhove, v daljavi Everest pa Makalu, Lotse. Ne znam jim imena. Pri srcu mi je lepo, ko gledam takšna prostranstva, ki se niti ne dajo opisati. Slikam in še enkrat slikam.

Treba se bo vrniti, saj je pot navzdol še hujša. Skoncentriram se, zberem vse sile in zagazim v mehak sneg. Hoja navzdol me vedno bolj utruja. Na derezah se delajo cikle. Po hoji na ledeniku nas čaka spust po steni in grušču.

Po velikih naporih se pred nočjo vrnemo v tabor. Cel dan nisem ničesar zaužila, pa tudi v taboru mi kljub žeji ni bilo niti do čaja. Vsi smo se zbrali, eni prej, drugi pozneje. In večer je bil čudovit. Čestitke in zadovoljstvo nad samim seboj. Vse je pozabljeno in samo tisto lepo ostane. Splačalo se je. Tako sem srečna, napolnjena z neko radostjo, z nekim bogastvom, česar človek ne more opisati. V teh prostranstvih se počutim tako svobodno, toda kaj je svoboda, če človek nima ljubezni, in po drugi strani spet, kaj je ljubezen, če nimaš svobode. Spoznala sem, da lahko obstajata samo, če sta skupaj.

Drugi dan smo podrli tabor in pot nadaljevali po drugi strani pogorja Helambu prek sedla — prelaza Ganja la na višini 5200 m. Prehod prek prelaza je bil težak, strmina, delno skala, delno sneg. Na prelazu je začelo snežiti in slutili smo, da se bo vreme poslabšalo. Naš cilj je bil spustiti se čim nižje. Vmes smo postavljali šotore, nadaljevali pot, enkrat gor, pa spet dol. Zajelo nas je pravo monsunsko obdobje. Lilo je kot iz škafa. Podrlo nam je del tabora. Ker ni kazalo na izboljšanje, smo ga podrli do konca in nadaljevali pot. Tako mokra in blatna v življenju še nisem bila. Prvič v življenju so me napadle pijavke. Dokler se niso napile in napolnile s krvjo, niso odpadle. Med naporno hojo jih pravzaprav niti nisem takoj občutila. Doživeti pravi monsun — tudi to spada k trekingu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Vestnik naročite na naslov: Uprava Vestnika, Titova 29, Murska Sobota, ali nas pokličite po telefonu št. 21 064 ali 21 383.

NAROČILNICA

Podpisani _____
iz _____, ulica _____, št. _____
pošta _____, številka _____

NAROČNINO BOM PORAVNAL PO PREJEMU POLOŽNICE.
NAROČILO VELJA DO PREKLICA!

Podpis _____

Avtomobilska prikolica v Križevce

Novoletna nagradna križanka je vzbudila med našimi bralci veliko zanimanja. Na naše uredništvo je prispelo kar 188 rešitev, sreča pa se je nasmehnila le trem, ki prejmejo lepe nagrade.

Prva nagrada, tovarna avtomobilska prikolica, potuje v Križevce pri Ljutomeru, prejme pa jo Milena Ledinšek iz Križevca 26 b. Upajmo, da je pri hiši že avtomobil, na katerega jo bodo Ledinškovi lahko priklopili.

Druga nagrada gre v Maribor k družini Pirker, Koprivnikova 1—3. Nahrbtna motorna škroplilnica, to je namreč nagrada, bo družino Pirker gotovo razveselila.

Celoletno naročnino za Vestnik pa je žreb dodelil Anici Čör iz Murske Sobotice, Titova 1 c.

Srečnim nagrajencem čestitamo, vsem drugim pa več sreče v prihodnje!

Uredništvo

Lendava

Nova načelnik in direktor

Na zadnji skupni seji vseh treh zborov Skupščine občine Lendava so potrdili imenovanje Marije Kramberger za direktorico občinske uprave za družbene prihodke in Antona Sepsa za načelnika sekretariata za notranje zadeve. Oba sta dolgoletna »občinarja«, kar pomeni, da so delovni mesti zapolnili brez novih zaposlitve. Anton Sep bo vodil službo, ki ji je doslej načeloval Ignac Kotnjek, ki se je upokojil. Marija Kramberger pa je bila že doslej vršilka dolžnosti načelnice uprave za družbene prihodke.

Š. S.

Rekli so

»Na predlog Krajevne skupnosti Tišina dajem pobudo za zaščito spomenika talcem, ustreljenim ob koncu druge svetovne vojne v Črnskih mejah. Obenem sem za zaščito mejnega kolnika iz časov Marije Terezije, ki je še ohranjen v Črnskih mejah. Soboški vladi pa zastavljam vprašanje, kdaj bo urejena kanalizacija v središču Tišine, saj se iz zelo onesnaženega potoka Mokoša širi neznosen smrad prav pred cerkvijo.«

delegat Franc Horvat

»Pobuda kluba poslancev Stranke demokratične prenove o razširitvi medzborovske komisije je zame dobrodošla. V njej bi morali spregovoriti o zagrenjenosti Pomurcev, ki so jih povzročili komunisti, ki so si zgradili temelje za rdečo buržoazijo v Murski Soboti, ki še vedno obstaja.«

mag. Andrej Kralj

»Žal negativna kadrovska selekcija še vedno velja. Če pride do tehnološkega presežka, se celo odrečejo človeku, ki ima dve fakulteti in obvlada več tujih jezikov. To je nevzdržno, ko se Pomurje odreka takim ljudem, medtem ko se drugi ne vedo sporazumeti s tujci.«

republiški poslanec Janko Halb

»Oh odklapljanju Republike Slovenije od Jugoslavije, kar je neizogiben proces, je treba od slovenske vlade odločno zahtevati, da se čimprej odprejo novi mejni prehodi. V prvi vrsti pa je nujno urediti mejni prehod v Martinjcu, ki je velikega pomena za Slovence v Porabju.«

delegat Ernest Eöry

Pripravil: M. Jerše

NAJ POMUREČ (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

2

iz _____
ker je _____
(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

AEROKLUB MURSKA SOBOTA —
LETALSKA ŠOLA

razpisuje v letu 1991

NATEČAJ ZA JADRALNE PILOTE IN PADALCE

Pogoji: starost od 16 do 20 let,
končana osemletka.

Prijave sprejemamo do 15. februarja 1991 na naslov:
AEROKLUB MURSKA SOBOTA, p. p. 132, ali po telefonu številka 21 405.

TEHNO IMPEKS, d.o.o.

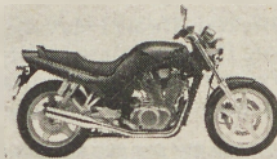
Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča)
MURSKA SOBOTA, tel.: (069) 25 049,
odprto od 8. do 12. in od 13. do 16. ure.

IZREDNA PONUDBA V JANUARJU!

HONDA CIVIC, 1,5 l, HB, tovarniška cena 113.900 din
HONDA ACCORD, 2,2 l, SEDAN, tovar. cena 181.200 din
MAZDA 323, 1,6 l, HB, tovar. cena 116.900 din
NISSAN SENTRA, 1,6 l, 110 KS 137.300 din

KOLIČINA OMEJENA!

Prodaja vseh modelov RE-
NAULT in avtomobilov vseh
japonskih izdelovalcev (RE-
NAULT, HONDA, MAZDA, TO-
YOTA, SUZUKI, NISSAN, SU-
BARU)

stanovanjska
zadruga 192 p.o.

ŽABJAK 1 62250 PTUJ
Tel.: 062/775 111 in 069/74 396

NOVO!

Od 10. januarja poslujemo v vseh eks-
poziturah, in sicer: GORNJA RADGONA,
LJUBLJANA, TEŠANOVCI, LENART in PTUJ
za sedanje in nove člane

BREZ PROVIZIJE!

● Članarina le enkratna:
500,00 din ob včlanitvi

Z NAMI BOSTE GRADILI NAJCENEJE!

Reorganizacija enot milice

Republiški sekretariat za notranje zadeve Slovenije pripravlja reorganizacijo enot milice v Sloveniji. Tako bodo v kratkem ukinjeni oddelki milice v Beltincih, Cankovi in Vidmu ob Ščavnici. Pri tem ne gre za odpustanje delavcev milice, saj bodo le-ti ostali na istem delovnem mestu ter opravljali enake naloge na območju, kot je to bilo doslej. Spremeni se le sedež. Zato so vsa ugibanja in bojazni občanov, da bi odšel ta služba slabše delovala, odveč. Namen reorganizacije enot milice v Republiki Sloveniji je dvojen: povečati operativnost delavcev milice, hkrati pa zmanjšati nekatere stroške, kot je denimo vzdrževanje objektov, med katerimi so nekateri v zelo slabem stanju. Po reorganizaciji bodo lahko delavci milice na terenu več, kot so bili doslej.

F.M.

Vodilni pri nesrečah v gozdu

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Ljubljana je pri obdelavi podatkov o nesrečah gozdnih posestnikov pri pridelovanju lesa v Sloveniji ugotovil, da zavzema soboško območje tragično prvo mesto. Razlogi za to so tako objektivne narave (majhen etat, malo dohodkov, slaba oprema za delo v gozdu, manjša odvisnost od gozda, malo tradicije, malo delovnih izkušenj) in subjektivne narave (nepazljivost 45 %, neprimerni postopek 40 %, nepredviden dogodek 10 %, drugo 5 %).

Ob spoznanju prej argumentiranih in v praksi že potrjenih sklepov, da je prav naš gozdni posestnik glede na majhno posest in slabo ekonomsko podlago najbolj izpostavljen nesrečam pri delu v gozdu, KK Radgona, TOK Gozdarstvo že 12 let v tej smeri izobražuje in preventivno vzgaja.

Tako v gornjeradgonski občini vsaki dve leti višjim razredom osnovnih šol prikažemo film s komentarjem o nesrečah pri delu v gozdu. Na ta način odvrčamo otroke od dela z motorno žago in traktorjem, preden se za to usposobijo. Statistika kaže, da je 5 odstotkov ponesrečencev pri delu v gozdu mlajših od 18 let.

Izobraževanje za varno delo z motorno žago traja dva dni, poteka pa na namenskem učnem poligonu. Program tečaja zajema: izbiro in pripravo potrebnega orodja in pripomočkov, uporabo osebnih varstvenih sredstev, pravilno delovno tehniko podiranja in izdelava, hranjenje kot vrednotenje lesa in končno test kot preverjanje znanja.

Do sedaj se je o tečaju pozitivno izreklo vseh 220 tečajnikov, pa tudi sami gozdarji opažamo manj razpocenih najlepših hlobov.

Tako TOK Gozdarstvo Radgona tudi letos prireja dvodnevni tečaj, in to 24. in 25. januarja. Prijave sprejemajo na upravi TOK-a v Gornji Radgoni do 21. januarja 1991.

POŽARNO VARSTVO

Začelo se je izobraževanje gasilcev

V Pomurju so tako kot prejšnja leta v tem zimskem času začeli z izobraževanjem gasilcev. Gre predvsem za izobraževanje novih članov, poveljnikov, nižjih častnikov in častnikov. V Murski Soboti obiskuje tečaj za nižje častnike 41. za častnike pa 20 kandidatov iz soboške in ljuto-

merske občine. Izobraževanje poteka ob sobotah in nedeljah in bo trajalo dva meseca. Novi kadri bodo prevzeli odgovorne operativne funkcije v gasilski organizaciji, hkrati pa pomladili vodstveni kader. Poleg tega tudi poteka seminar za poveljnike gasilskih društev, na katerem se se-

znajajo s sodobno gasilsko tehniko, novo zakonodajo ter dolžnostmi ob reševanju in gašenju.

V okviru gasilskih društev pa potekajo tečaji za novospregate člane. V soboški občini je tačas 33 novih članov.

F.M.

LENDAVA

Gasilstvo je najbolje organizirano

Po razpadu starega sistema je gasilska organizacija v lendavski občini ta hip najbolje organizirana in množična. V občinsko gasilsko zvezo je vključenih 37 teritorialnih (društvo deluje v vsaki vasi) in dve industrijski gasilski društvi (Nafta in Gorenje Varstvoj), ter 4 pionirska društva. V gasilstvu deluje 2060 članov, od tega jih je 218 žensk, kar pomeni, da je vsaki deseti gasilec ženska. S takšnim številom članstva se ne more pohvaliti nobena druga organizacija, zato postajajo gasilska društva tudi pomemben dejavnik razvoja sleherne vasi.

Gasilci so v preteklosti dobro skrbeli za opremo društev, tako imajo danes 26 kombiniranih vozil za prevoz opreme in moštvev, prav toliko brizgaln, v večjih vaseh pa imajo še drugo sodobno opremo. Tudi strokovnost gasilcev je iz leta v leto boljša, tako je ta hip v občini že 15 gasilcev z visoko izobrazbo, 79 z višjo, 586 s srednjo, dva gasilska inženirja in 7 gasilskih tehnikov ter 30 kvalificiranih gasilcev. Sredstva, ki jih imajo gasilci, pritekajo iz prispevkov ne stopnje zaposlenih, iz krajevnih samoprispevkov ter od iz prireditve veselje, po katerih so gasilska društva posebno znana. Strokovnost gasilcev in oprema sta prispevali k večji požarni varnosti, pa tudi občani so bolj poučeni o požarni varnosti. Vse to je prispevalo k temu, da v zadnjih desetih letih v občini ni bilo večjih požarov.

Jani D.

Obrtniki za poplavljenice

Zveza obrtnih združenj Slovenije je po lanskih poplavljah med prvimi začela zbirati pomoč za poplavljenice. Med njimi so tudi številni obrtniki, katerih škoda je v 18 občinah ocenjena na 223 milijonov dinarjev. V akciji je do konca lanskega leta sodelovalo nekaj sto obrtnikov, obrtnih združenj in obrtnih združenj iz Slovenije. Zbrali so 2 milijona 370 tisoč dinarjev, od tega je republiška zveza prispevala 600 tisoč. Med obrtniki, ki tega največ prispevali za poplavljenice, je tudi ljutomerska občina. Ker pa so se nekatera obrtna združenja prebujala šele proti koncu lanskega leta, je bila akcija podaljšana tudi v letu 1991.

Zbiranje pomoči poplavljenim obrtnikom torej še teče. ŽR pa je 50100-637-256-010 ZOZS Ljubljana — za poplavljenice. Poleg denarne pomoči zveza tudi zbira pomoč v obliki materiala ali storitev.

HUDA DRUŽINSKA TRAGEDIJA V ZBIGOVCIH

SKRIVNOSTNA EKSPLOZIJA

Eksplozija po prižigu luči — Starša izgubila boj pri reševanju svojih otrok — V novi hiši bosta bol in praznina

V soboto sta Verica Vajs in Boris Anžel iz Zbigovca pri Radgoni, ki živita v zunajzakonski skupnosti (le-ta je izenačena z zakonom, op. pisca) legla s svojima otrokoma (4-letnim Danielom in 3-letnim Kristijanom) nekoliko bolj zgodaj k počitku kot sicer. Najbrž zato, ker je bil za njima naporen dan: žagala sta

mama ... , pa se tudi nista mogla prebiti, kajti vanjo so vodila vrata iz kuhinje, v kateri pa je že bil pekel. Ogenj je zajel vrata, lesena stropova v kuhinji in sobi, strop se je zrušil.

V nedeljo, navsezgodaj, ko sem obiskal nesrečno domačijo, se je iz poslopja še kadilo, gorelo pa ni več, kajti, kot mi je povedal

in občasno njen brat Peter, je naenkrat odjeknila zamolkla eksplozija. Tik zatem sva zasušila klice na pomoč. Peklarjeva sta skušala pomagati. Jožefa je stekla proti nesrečni ženi, ki sta skozi okno hotela rešiti svojega otročka, Franc, ki je radioamater, pa je vključil svoj uki oddajnik in »ujel« Franca Slekovca iz Boračeve, ki je imel aparat vključen med vožnjo in se je pogovarjal z nekim Gončanem. Slekovec je takoj zapeljal na milico v G. Radgono, kmalu zatem so prišli tudi radgonski gasilci s polno cisterno vode. Te sicer v Zbigovcih ni primanjkovalo, saj je bil v neposredni bližini (pogorišča globok vodnjak. Reševalci so precej pripomogli, da gmočno prikrajšanje ni večje, vsega pa rešiti le niso mogli in nobeno prepiravanje ne bo, ko zapišem: Verica in Boris sta ostala brez vsega. Pri tem mislim (le, kdo pa ne bi!) na njuna otroka, katerih posmrtni ostanki mnogo mnogo prezgodaj počivajo v črni zemlji.

»Hiša, v kateri sva stanovala, je bila last Veričinega očeta. Kakih 700 metrov od tod sva si gradila novo hišo. Ker sem se šele lani vrnil od vojakov in ker sem bil zaposlen samo jaz, je gradnja potekala počasi. Z velikimi mukami sem uspel v grobem ometati večjo sobo in kuhinjo, da bi se čez čas preselili na novi dom. Tega smo se vsi veselili, saj je bila hiša, v kateri smo stanovali, že zelo stara in zanemarjena ... »

Boris ni mogel več govoriti. Verica pa je bila sploh vsa iz sebe, zato je nism nadlegoval z vprašanji. Za obema je bila noč, ki je ne bosta pozabila nikoli, in »prihodnosti«, ki si je ne moreta predstavljati brez svojih otrok. Tudi ljudje, ki so se v zgodnjem nedeljskem jutru potikali okrog pogorišča, so si brisali oči.

Verjamem, da ne bosta odpovedali ne sosedstva ne siceršnja pomoč. Tako so si predstavniki občine, krajevnih skupnosti in drugi že v nedeljo ogledali hišo na pobočju in obljubili pomoč pri dokončni ureditvi in najnujnejši opremlitvi. Pomagal ho prav gotovo tudi radgonski kmetijski kombinat, kjer je Boris zaposlen kot vinogradniški delavec. Gmočne posledice bodo z ljudsko solidarnostjo prej ko slej odpravljene, ostala pa bo rana v srcu. In to najbolj boli.

Š. Sobočan

Mlada starša objokujeta svoja otroka.

drva za kurjavo. Žal pa noč ni bila spokojna, saj se je Boris okrog 22. ure prebudil. Iz sosednje kuhinje je prihajal zadušljiv plin, ki je pogledat, kaj neki naj bi to bilo, prižgal je luč ... Tedaj pa je švignil plamen, ki se mu je komajda izognil. Tudi Verica je v polnsu uspešno zbežati na plan. Med klicanjem na pomoč sta stekla okrog hiše k oknu sobe, kjer sta ležala otroka (vsi so spali v isti sobi), da bi ju rešila, vendar jima to ni uspelo: nista namreč mogla odtrgati okenskih kovinskih križev, pa tudi skoznje se Boris ni mogel preriniti. Še več: vanje se je zagostil in noge so mu začele goreti. V sobo, kjer sta bila otroka in klicala »Mama,

Nekdanji jetniki, zberite se!

Združenje slovenskih jetnikov in preganjancev jugoslovizma obvešča vse svoje člane ter druge nekdanje medvojnike in povojne jetnike in preganjance jugoslovizma, Slovence in avtohtone prebivalce Slovenije ter svoje pokončane in umrli jetnikov, da bo letni zbor združenja 19. januarja ob 10. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani. Združenje vabi vse, ne glede na to, kje živijo, v Sloveniji ali zunaj nje, prav tako pa tudi vse skupine nekdanjih jetnikov, tudi že rehabilitirane, in poziva vse sile v pripravi pripravi splošno rehabilitacijo, odpravo vseh krivic žrtvam jugoslovizma, kar je lahko edina podlaga za še tako potrebno sožitje med vsemi Slovenci.

POROKE

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA: Vesna Müller, delavka v Muri, iz Apač, in Igor Korelc, strugar iz Apač; Danijela Zelko, kmetijska tehničarka iz Kroga, in Dušan Fister, delavec iz Kroga; Marijana Činč, ekonomistka iz Murske Sobotice, in Srečko Kavčič, ekonomski tehnik iz Gornje Radgone; Simona Kralj, zdravnica iz Murske Sobotice, in Anton Loper, zdravnik iz Murske Sobotice; Edita Peček, prodajalka iz Bakovec, in Jožef Mes, prodajalec iz Bakovec.

MATIČNI URAD GORNJA RADGONA: Andrea Rich, sivilja, in Alojz Kotnik, tehnik klimatskih naprav; Marija Baligač, gospodinja, in Karel Elbert, varilec.

ČESTITAMO!

PROFIL d.o.o.

podjetje za raziskovanje poslovnih procesov in poslovno svetovanje

Terčeva 52, 62000 Maribor

Inovativno poslovanje pomeni predvsem uporabo izboljšanih ali posebnih novih organizacijskih pristopov. Gre predvsem za:

- reorganizacijo obstoječih podjetij, vključno z vrednotenjem podjetij,
- ustanavljanje novih podjetij,
- skupna vlaganja,
- strateške povezave.

VSE INFORMACIJE DOBITE PO TELEFONIH ŠT. (062) 27-271, (int. 336 in 337) ali 221-309 pri Branku Tomeljcu ali Mirjani Perko.

Razpisna komisija sveta tozda VVO Lendava razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA

Kandidat mora izpolnjevati:

1. pogoje za delovno mesto vzgojitelja ali strokovnega delavca (pedagog, psiholog, socialni delavec, specialni pedagog in zdravstveni delavec) ali učitelja po določilih 96. člena zakona o osnovni šoli,
 2. da ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
 3. da ima organizacijske in strokovne sposobnosti,
 4. zaželeno je znanje madžarskega jezika.
- Kandidat bo imenovan za 4 leta. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh od objave razpisa na naslov: Razpisna komisija TOZD VVO Lendava, Mohorjeva 1. Kandidati bodo obveščeni v 30 dneh po izbiri.

ING-GRA Lendava, d.o.o.
Mohorjeva 24, p.p. 11
69220 Lendava

Objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJA GRADBENE DEJAVNOSTI

s pogoji:

- VSS z 1—2 letoma delovnih izkušenj,
- VSS z 3—5 leti delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

Nastop dela po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na zgornji naslov v 8 dneh od dneva objave. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem roku za zbiranje prijav.

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

p.o. MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA 37/a

maribor
TELEFON: 33-446 SPODT YU
TELEFON: 33-443
TELEFAX: (062) 104 860
TELEFON: (062) 38 881
TELEGRAM: ŠPEDTRANS MARIBOR

Objavlja po sklepu poslovnega odbora

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnega sredstva, ki bo v četrtek, 31. 1. 1991, ob 11. uri v poslovnih prostorih p.e. M. Sobota, Noršinska 3,

— prodajamo: poslovni objekt z garažami v Murski Soboti, Noršinska 3, v velikosti 300 m² na parceli, veliki 14,7 ara. Izključna cena je 3.150.000,00 din.

Ogled poslovnega objekta je mogoče vsak delavnik od 7. do 14. ure. Druge informacije po telefonu 21 308.

Na dražbi lahko sodelujejo fizične in družbenopravne osebe. Varščina je 10 % od celotne izključne cene poslovnega objekta in jo je potrebno plačati na žiro račun št. 51800-601-18946, Špedtrans Maribor ali pri blagajni p.e. v Murski Soboti na dan dražbe najkasneje do 10. ure.

Predstavniki družbenopravnih oseb morajo predložiti pooblastilo. O plačilu varščine je treba predložiti dokazni izvod virmana. Udeleženci, ki pred dražbo ne bodo pokazali potrila o plačilu varščine, ne bodo mogli sodelovati na dražbi.

Udeležencem, ki ne bodo uspeli, bomo varščino vrnili v 8 dneh, tistim, ki so vplačali varščino pri blagajni podjetja, pa takoj po končani dražbi.

Glasbena šola
DE RAČUNOVODSKI CENTER
LJUTOMER

Razvili smo nov program za obdelavo

OSEBNIH DOHODKOV

po novih predpisih o obračunavanju osebnih dohodkov na računalnikih IBM PC in njim kompatibilnim.

Program izvaja brez omejitev:

- obračun zaslužkov,
- obračun prispevkov in davkov z olajšavami za dohodnino,
- obračun samoprispevkov, članarin in kreditov,
- izpis obračunskih listov, vseh vrst seznamov, vseh virmanov in nakazil na različne banke, kreditorje in sindikate
- arhiv z zaslužki, olajšavami in podatki za dohodnino in M-4

Program inštaliramo takoj po vplačilu predplačila v višini 15.000 din. Informacije po tel. št. 069/81-439

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTARADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (po novem smo skupaj pet ur, slišali pa boste vrsto pomurskih zanimivosti, pregledali bomo kulturne in športne dogodke ob koncu tedna, poročila bodo na vrsti ob 8.30, vmes pa bo veliko glasbe. Dobro jutro in dober dan!). 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (če vam je dolgčas, boste gotovo ostali z nami. Posebej tisti, ki želite v živo po telefonu čestitati vašim najbližjim — 21 232 in 21 579 sta številki, po katerih lahko od 16.00 do 17.00 sporočite svoje želje!). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Delfin Fliper. 9.25 Vojne usode, angl. nadaljevanje. 14.30 Svet na zaslonu. 15.00 Žarišče. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Tednik. 18.10 Lutkovna igrara. 18.25 Cirkuske živali. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Midasov dotik, angl. serija. 21.15 Zakon v Los Angelesu. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.25 Sova: Družinski vezi, amer. nanizanka; Bojnišnica Britanija, angl. film.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Maribor. 19.00 Domači ansambli. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Gala koncert Čajkovski. 22.35 Yutel. 23.35 Satelitski programi.

HTV

Prvi program

9.30 Tv v šoli, ponovitve, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Va banque II (f), 21.40 Zabavnoglasbena oddaja, 22.25 Dnevnik, 22.50 Šike časa

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Glavni zdravnik, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari (n), 21.25 Model in vohlač (n), 22.25 Filmske novitve, 22.55 Murphyjeva vojna (f), 0.40 Nočni klici (n).

Drugi program

12.05 Sport, 16.15 Borza, 16.30 Življenja grenka sladkost, 17.30 Podjetje Noetova barka, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Berlin — glavno mesto, 21.15 Izvenela Avstrija, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Sport, 22.50 Umetnine

TV MADŽARSKA

9.10 Trčenje dovoljeno, angleški film. 10.25 Muzikanti za Armenijo, pon. 15.55 Videonovice. 16.00 Jezik, narod, narodnost. 17.00 Za upokojence. 17.30 Teka. 17.40 Reportaže. 18.00 Okno, uslužnostni program. 19.00 Vprašanja kristjanov. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Dallas, ameriška serija. 20.55 Panorama, svetovna politika. 21.55 Resna glasba. 22.00 Prepovedani filmi: Priča, madžarski film. 23.45 TV dnevnik. 24.00 Dnevnik BBC.

5.00 Prebujajte se z nami! (ker je že konec tedna, vam ne bomo veliko težili s težkimi temami in besedami. V glavnem naj bo to glasbeno prebujanje, na svoj račun pa boste spet prišli ljubitelji Najlepših želj s čestitkami in pozdravi, in sicer zadnjo uro dopoldanskega sporeda). 10.00 Spored RS

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Reklame, obvestila, glasba. 17.00 Poročila. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.45 Angleščina za najmlajše. 9.00 Radovedni Taček. 9.15 Cebelica Maja. 9.40 Puncica. 9.55 Lutkovna igrara. 10.10 Alf, amer. nanizanka. 10.35 Zgodbe iz školjke. 11.35 Slovenska kuhinja z ansambliom bratov Avenik. 11.50 Naša pesem. 13.00 Okno: Povratek k Staxu. 13.55 Čudovito popotovanje Nielsa Holgersona, švedski mladinski film. 15.25 Francija v šansonu. 15.50 Žarišče. 16.20 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 DP v košarki (m); Smelt Olimpija — Partizan, prenos. 18.25 Divji svet živali. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.35 Titanik. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Sova: Zlata dekleta, amer. nanizanka; Ulica strahu, amer. nanizanka; Spirala, francoski film.

Drugi program:

12.00 Satelitski programi. 12.20 SP v alpskem smučanju — smuk (m), prenos iz Wen-gna. 16.00 Satelitski programi. 18.00 Kavarna. 19.00 Mati in sin, humor. serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Filmske uspešnice: Mačka je videla morilca, ameriški film. 21.45 SP v alpskem smučanju — smuk (m), posnetek. 22.30 Satelitski programi. 23.30 Yutel. 0.30 Satelitski programi.

HTV

Prvi program

8.20 Tv v šoli, ponovitve, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sanje o slavi (f), 22.20 Dnevnik, 22.45 Zgodovina hrvaškega sabora, 23.15 Zabavnoglasbena oddaja, 0.00 Sport

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.20 Tv v šoli, ponovitve, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sanje o slavi (f), 22.20 Dnevnik, 22.45 Zgodovina hrvaškega sabora, 23.15 Zabavnoglasbena oddaja, 0.00 Sport

Drugi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.30 Sport, 19.00 Kolo sreče, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da ... 22.05 Slamov ples, 23.45 Satanska past (f).

TV MADŽARSKA

6.30 Vaška TV. 7.00 Sončnica. 9.05 Verske minute. 9.10 Za otroke. 11.20 Ponovitve: Dallas, Panorama. 13.05 Vyhonky, v slovaščini. 14.40 Dok. film. 15.10 Program Deutsche Welle. 15.40 Muzikalni kino. 16.15 Hišni prijatelj. 16.30 Beta Csengödy. 17.10 Gala predstava ob dnevu krvojadalcev. 18.35 Delta. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Music Hall, francoska serija. 21.10 Agentova smrt, ameriški film. 23.25 TV dnevnik.

9.00 Nedeljska kuhinja (tri ure radijske sprostitve z murskim valom! Horoskop, Srečanje na pomurskem valu, kviz 10 sekund — to je tokratni menu). 12.00 Spored RS. 13.00 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.30 Živ žav. 9.20 Cirkuske živali. 9.50 Zgodovina smeha, franc. serija. 10.40 Mati in sin, humor. serija. 11.10 Videomeh. 11.40 Obzorja duha. 12.00 Ex libris. 13.15 Križkraž. 14.45 Saga o Forsythu, angl. nadaljevanje. 15.35 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Končna črta, ameriški film. 18.50 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Nj vse ljubezen, tv film. 20.50 Podarim-dobim. 21.15 Zdravje. 22.35 Tv dnevnik 3. 22.55 Sova: Spet ti?, amer. nanizanka; Ulica strahu, angl. nanizanka.

Drugi program:

14.00 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Človek — Žival, amer. serija. 20.50 Ljubljanski krog, dokum. oddaja. 21.30 Posnetek smučanja. 22.10 Sportni pregled. 22.40 Yutel.

HTV

Prvi program

9.50 Mladinski spored, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.05 Daktari (n), 13.55 Družinski magazin, 14.25 Obzorje, 16.50 Ženske, proti Zahodu! (f), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Diploma za smrt (drama), 21.06 Priče zgodovine (dok. f), 22.05 Dnevnik, 22.30 Zagrebski solisti, 22.55 Sport

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sezam, odprsi se (tv drama), 21.50 Lohengrin (opera), 22.55 Sport

Drugi program

9.00 Matineja, 12.55 Sport, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Alf, 18.35 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kraj zločina (tv f), 21.50 Pomoč pri ljubezni (f), 23.20 Nočni klici.

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Spored za otroke. 10.10 Corbusier, pon. 10.55 Vasas — BSE, ž. odbojka. 15.40 Tri želje, 15.50 Kviz. 16.40 Program za reformatorje. 17.00 Walt Disney vam predstavlja. 19.00 Teden. 20.00 Dnevnik. 20.15 Muhašti letni časi, zabavni magazin. 21.30 Terence Trent D'Arby, koncertni film z ameriškim pevcom in njegovo skupino. 23.20 Telesport. 22.45 Videostani.

5.00 Prebujajte se z nami! (Skušali vas bomo spravili v dobro voljo, z nami lahko pojedete ali plešete, bistveno je, da se novi delovni teden začne sproščeno!). 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (Pozdravljamo predvsem mlade poslušalce, ki se lahko tudi sami vključijo v oddajo To sem jaz, ki bo ob 18.00). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Alice v deželi risb; Cici-ban, dober dan. 9.30 Mladinski pevski festival. 10.00 Utrip, Zrcalo, Mernik. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček; Alf, amer. nanizanka. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Ozri se v gnev, angleška drama. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.30 Osmi dan. 23.15 400 let slovenske glasbe. 23.45 Avtošport, amer. nanizanka; Ulica strahu, angl. nanizanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.10 Podarim-dobim, ponovitev. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledih napredka. 21.00 Sedma steza, športna oddaja. 21.20 Francija v šansonu. 21.50 Kraj v Evropi: Ulica v Ljubljani, dokum. oddaja. 22.05 Yutel.

HTV

Prvi program

9.30 Tv v šoli, ponovitve, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Boljše življenje (tv n), 20.50 Sedem dni po svetu, 21.20 Dnevnik, 21.45 Hollywoodska kinoteka

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Glavni zdravnik (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Otok sanj (n), 21.15 Magnum (n), 22.10 Pesem morskih devic (f), 23.30 Dempsey in Makepeace (n).

Drugi program

16.30 Lipova cesta (n), 17.00 Začetek SP v smučanju, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sport, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Novi red (dk)

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, pon. 10.05 Zakaj skakati? TV film. 11.55 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimborja, Istvan Fekete: Zimski gaj. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Primer za dva, nemška kriminalka. 21.10 Razgovor o glasbi, Z. Kocsis. 21.55 Umetnina tedna. 22.00 Studio mladih umetnikov, Nachtmusik, I. del. 22.50 TV dnevnik. 23.05 Dnevnik BBC.

5.00 Prebujajte se z nami! (Podaljšano prebujanje v letu 91 traja vse do desetih, skušali vam bomo posredovati sveže obmurske in alpejske informacije, ostane z nami!). 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (Na svoj račun prihajate predvsem ljubitelji čestitk, ki bodo zadnjo uro in pol, pred tem pa bodo poročila in glasba). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke. 10.00 Šolska tv: Orbitalna mehanika. 10.30 V hribih se dela dan ... 11.05 Kakovost življenja. 11.35 Sedma steza, športna oddaja. 11.55 Osmi dan. 15.00 Žarišče. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Ljubljanski krog, dokum. oddaja. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Miruj, umri, oživi, sovjetski film (čb). 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Videogodba. 22.55 Sova: Alf, amer. nanizanka; Vrnitev Arsena Lupina, angl. nanizanka; Zgodovina smeha, franc. serija.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Koper. 19.00 Tatinska sraka, balet. 19.10 Šaljivi ples, baletna šola. 19.15 Tamburaska skupina Koleda. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer: Pozdrav Gregorju Pecku: Skratino in črno, ameriški film. 0.10 Yutel.

HTV

Prvi program

9.30 Ponovitve, tv v šoli, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dekalog (n), 21.00 V ospredju (pol. oddaja), 22.30 Dnevnik, 22.55 Kinoklub Evropa

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Glavni zdravnik (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Univerzum (dok. f), 21.07 Dallas, 22.00 Iskanje izgubljenega zlata (f), 23.35 Dempsey in Makepeace (n).

TV MADŽARSKA

7.55 Smrt smrti, čb TV film. 8.40 Telovadba za invalide. 8.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 16.40 Pannonska kronika. 16.55 Oddaja v slovaščini. 17.25 Gospodarstvo. 17.40 Madžarska svatba, plesna igra. 18.40 Pomagač, magazin za ljudi s telesno okvaro. 19.15 Angleščina za najmlajše. 19.30 TV dnevnik, 20.05 Klinika, nemška serija. 20.55 Studio '91. 21.55 Iz Parlamenta. 22.25 Nočna glasba, 2. del. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

5.00 Prebujajte se z nami! (S pomočjo M. Dore boste tudi vi lahko povedali kakšno pametno, še prej pa se boste prebujali ob prijetnem glasu N. Emri. D. jutro!). 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (Začeli bomo z glasbo in reportažo, nadaljevali s poročili ob 17.00 in zaključili z vašimi željami ob 18.15, ko je na vrsti Poslušamo vas! Skušajte tudi vi nas!). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.55 Ozri se v gnev, angleška drama. 11.50 Prepričevanje, angl. nadaljevanje. 15.00 Žarišče. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Ljubljanski krog, dokum. oddaja. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Miruj, umri, oživi, sovjetski film (čb). 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Videogodba. 22.55 Sova: Alf, amer. nanizanka; Vrnitev Arsena Lupina, angl. nanizanka; Zgodovina smeha, franc. serija.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 18.30 Mostovi. 19.00 Studio Maribor: Poslovna borza, Tv ruleta. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Operne zgodbe: Ernani. 21.25 Svet poroč. 22.10 Yutel.

HTV

Prvi program

9.30 Ponovitve, mladinski spored, ponovitve, 19.30 Dnevnik, 20.00 Portret Jacka Lemona. 21.10 Pogrešani (f), 23.00 Dnevnik, 23.25 Iz obraza v obraz

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Uspeh njenega življenja (tv f), 21.55 Smrti poljub (f), 23.30 Dempsey in Makepeace (n).

Drugi program

12.15 SP v smučanju, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Alf (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 SP v smučanju, 21.00 Ledena doba, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Teleskop, 23.10 Sport

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal. 9.55 Klinika, pon. 10.40 Studio '91, pon. 11.40 Slikar kraljev, dok. film. 12.10 Brošečka kratki film. 12.30 Smučanje. 17.25 Videonovice. 17.40 Gospodarstvo. 17.55 Paleta, umet. film. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Deryjeva gre na pot, ponovitev spominske oddaje. 21.35 Janos Fajó, portret. 22.05 EP v umetnostnem drsanju, pari. 22.55 TV dnevnik. 23.10 Dnevnik ZDF.

5.00 Prebujajte se z nami! (Pet ur radijskega druženja, če se kaj zanimivega in enkratnega dogaja tudi pri vas, kar pokličite. Pridemo tudi na dom!). 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (Ljubitelji narodnozabavne glasbe, pozor! Ob 18.00 bo z vami Geza in oddaja Zaigrano in zapojmo po domače. Sodelujte!). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.30 Šolska tv: Elektronski mikroskop. 10.00 Bogaštvo na robu morja — sol. 10.35 Angleščina za najmlajše. 10.45 Mostovi. 11.15 Zakon v Los Angelesu. 14.50 Angleščina za najmlajše. 15.00 Mostovi. 15.30 Žarišče. 16.00 Sova, ponovitev. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 18.05 Po sledih napredka. 18.40 Oddaja za otroke. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Simenon, tv nanizanka. 21.00 Tednik. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Sova: Vse razen ljubezni, amer. nanizanka; Vrnitev Arsena Lupina, angl. nanizanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Divji svet živali. 21.00 Mali koncert. 21.15 Večerni gost. 22.00 Komedija na slovenskem odru Tone Partljič: Ščuka, da te kap. 23.35 Yutel.

HTV

Prvi program

9.30 Ponovitve, tv v šoli, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.05 Kviz, 22.20 Dnevnik, 22.45 Glasbena scena,

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Glavni zdravnik, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tv as (kviz), 21.20 Veseli Jocker, 22.15 Dok. f., 23.10 Sport.

Drugi program

16.45 Sport, 17.15 Svet živali, 18.00 Sport, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolična oddaja, 21.05 Spekter, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2

TV MADŽARSKA

8.00 Magazin za menedžerje. 9.05 Walt Disney vam predstavlja, pon. 10.50 Telovadba za invalide. 17.00 Pannonska kronika. 17.15 Lepa madžarska pesem. 17.20 Utica. 17.55 Perpetuum mobile. 18.10 Tretji kanal. 19.00 O veri — za otroke. 19.15 Zrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Sosedje, 98. del TV romana. 20.40 Ozadje vesti. 21.30 Prepovedane igre, franc. čb film. 22.55 Umetnostno drsanje. 23.45 TV dnevnik. 24.00 Dnevnik BBC.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Dnevi pred teboj ti obetajo nekaj prijetnih doživetij. Priložnosti sicer ne bo manjkalo, na tebi pa je, ali jih boš uspela izkoristiti. In nikar ne pozabi na svojega partnerja.

On: Poslovna kriza bo sicer minila, ostal pa bo neprijeten priokus neuspeha. Najbolje se je uklopiti v delo, saj boš tako najhitreje pozabil tisto, kar se ti je pripetilo. Toda obstaja tudi prijetnejša alternativa ...

BIK

Ona: Trenutek, ki si se ga tako bala, je končno za teboj. V resnici pa se bo sedaj šele začelo, zato si nikar ne jemlj predolgih počitnic. Prijatelj se ti bo ogledal z zanimivim predlogom, ki bi se ga splačalo realizirati.

On: Se vedno ti ne bo uspelo pozabiti nekoga, ki ti je v preteklosti ogromno pomenil. Nastalo praznino boš sicer poskušal zapolniti z občasnimi avanturami, vendar pa tiste prave enostavno ne boš uspel najti.

DVOJČEK

Ona: Ne kaži tako očitnega zanimanja za svojega novega sodelavca, saj mu lahko to še stopi v glavo. Ugodnosti se bodo podvojile in prav z lahkoto ti bo uspelo tudi tisto, česar sploh nisi nameravala.

On: Vodi, da vse vode za kar lep čas tečejo predvsem na tvoj mlin. Prijateljica ti ne bo mogla odreči dokaj nenavadne želje, saj bi zato storila še kaj drugega. Le kaj se obiraš ti?

RAK

Ona: S popolnoma novim pristopom boš napravila na svoje prijatelje kar precejšen vtis. Izkoristila boš trenutni položaj in prav hitro se boš znašla v prijateljski mreži družbi. Pazi na čustva.

On: Sedaj pa vidiš, kam te je pripeljal neodgovorno ravnanje. Nekdo, ki si ga pustil na cedilu, samo čaka na ugoden trenutek. Raje stori prvi korak ti in se mu vsaj pošteno opraviči.

LEV

DEVICA

TEHTNICA

SKORPIJON

Ona: Nekdo ti bo ponudil zanimiv predlog in z veseljem ga boš sprejela. Obeta se ti prijeten večer, ki ti lahko v prihodnosti še veliko pomeni. Vse pa je odvisno predvsem od tvoje iznajdljivosti, ki pa najverjetneje ne bo odpovedala.

On: Potrebno bo pogledati realnosti v oči in se sprijazniti z nastalo anarhijo, ki je zavladala v tvojem poslovnem življenju. Je že res, da ni nikoli prepozno, toda samo besede ne bodo kdo ve kaj pomagale.

Ona: Spoznala boš nekoga, ki sploh ne bo tvoj tip idealnega moškega, a bo imel preveč mamljivih nasmehe, da bi se mu uspela upreti. Tako ne boš niti opazila, kdaj se boš ujela v zanko, ki si jo pripravila nekomu drugemu.

On: Nenadna novica ti bo dodobra spremenila ustaljen potek življenja, poleg tega pa ti bo nakopala še cel kup težav. Potrebno se bo obrniti na koga pametnejšega in iznajdljivejšega, sicer ti bo še trda pred

kino

SPORED FILMOV V KINU
»PARK« M. SOBOTA od 18. 1. do 24. 1. 1991

18. jan. ob 17. uri amer. akcijski film AMERIŠKI LOVEC
18. jan. ob 19. uri amer. trdoerotični film RAZUZDANKA
19. jan. ob 17. in 19. uri amer. komedija MASČEVANJE ŠMOKLY-NA
20. jan. ob 15. uri amer. risanka AMERIŠKA PRAVLJICA
20. jan. ob 17. uri amer. akcijski film AMERIŠKI LOVEC
20. jan. ob 19. uri amer. trdoerotični film RAZUZDANKA
22. jan. ob 17. in 19. uri amer. akcijski film MALA MATI
23. jan. ob 17. in 19. uri amer. horor film MEHUR MORILEC
24. jan. ob 17. uri amer. glasbeni film STEP PLESALCI
24. jan. ob 19. uri amer. horor film MEHUR MORILEC
25. jan. ob 17. uri amer. akcijski film ODPOREN NA METKE
25. jan. ob 19. uri amer. trdoerotični film ZELO NEZVESTA ŽENA

KUD ŠALOVC
19. jan. ob 19.30 amer. akcijski film AMERIŠKI LOVEC

KINO SVOBODA GOR. RADGO-NA
Četrtek, 17.01. ob 19. uri — angleška komedija »DOLGIN«

Petek, 18.02. ob 17. uri — ZDA komedija »POLICIJSKA AKADEMIJA VI. OBSLEDENO MESTO«
ob 19. uri — ZDA melodrama »SHIRLEY VALENTINE«
ob 21. uri — ZDA trdo erotični »POHOTNE ZAČETNICE«

Sobota, 19.01. ob 17. uri — ZDA risanka »DEŽELA V DALJNI PRETEKLOSTI«
ob 19. uri — ZDA melodrama »SHIRLEY VALENTINE«
ob 21. uri — ZDA trdo erotični »POHOTNE ZAČETNICE«

Nedelja, 20.01. ob 15. uri — ZDA risanka »DEŽELA V DALJNI PRETEKLOSTI«
ob 17. in 19. uri — ZDA komedija »POLICIJSKA AKADEMIJA VI. OBSLEDENO MESTO«

Sreda, 23.01. ob 17. in 19.15 uri — ZDA pravljeno pustolovski »LEGENDA«

prodam

MOTORNA VOZILA

BT 50 prodam. Tišina 5 a. M-MM
FORD FIESTO, letnik 1983, prodam za 60.000 din. ☎ 89-018. M-MM
RENAULT 4, registriran do decembra 1991, prodam. ☎ 26-544. M-MS
FLORIDO, novo, za 17.000 DEM, ugodno prodam. ☎ 74-771, zvečer. GR-14549
OPEL ASCONO 1.9. B avtomatik, letnik 1976, prodam ali zamenjam za LADO KARAVAN 1300. ☎ 74-671, int. 34, do 15. ure. GR-14547
OPEL MANTO, letnik 1978, ugodno prodam. ☎ 69-049. GR-14546
RENAULT 9, letnik 1983, prevoženih 64.000 km, registriran do avgusta 1991, prodam. ☎ 68-101, po 16. uri. GR-14545
JUGO KORAL 45, letnik 1988, december, prevoženih 22.000 km, prodam. Bračko, Simončičev breg 6. G. Radgona, ☎ 68-008, od 7. do 15. ure — ob delavnikih. GR-14539
YUGO GVX 65, letnik 1989, črne barve, dodatno opremljen, prodam za 12.000 DEM. ☎ 87-274, do 14. ure, ali 81-168, po 15. uri. IN-12294
TOMOS COLIBRI, predstvenik 2,20 m, trosilec Erti in bočno koso za Deutz prodam. ☎ 87-242. IN-12300
ZASTAVO 101, registrirano do decembra 1991, prodam. Jožica Kolbl, Babinci 12, p. Ljutomer. IN-12304
ZASTAVO 101, kot novo, garažirano, letnik 1980, prevoženih 60.000 km, prodam. ☎ 81-431. IN-12306
ZASTAVO 750, letnik 1971, prodam. ☎ 82-393. IN-12290
TOMOS BT 50, ugodno prodam za 1.000 DEM. ☎ 87-909. IN-12291
JUGO 55 prodam. ☎ 77-123, po 16. uri. M-PP
ZASTAVO 101 GTL 55, september 85, ugodno prodam. ☎ 46-314, po 15. uri. M-3063
ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Renkovič 82. M-3066
126 P, letnik 1988, in računalnik Schneider, z monitorjem, prodam. ☎ 46-218. M-3071
OSEBNI AVTO RENAULT 11, letnik 1984, prodam. ☎ 26-469, zvečer. M-3078

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irina Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik) Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominiko, Silva Eory, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dusan Loparnik, Feri Maučec, Stetan Sobocan, Bran-ko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Nastav uredništva in uprave:
Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21 383 in 21 064, odgovorni urednik 25 019, glavna urednica in direktorica naročniški oddelki računovodstvo in trgovina 21 064 in 21 383, GPS (trženje) 22 403, telefaks 22 419. Nenaročne rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za trimesečje 1991 je 150,00 dinarjev, za delovne organizacije 300,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk. Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinjak**, Gornji Slaveci 6. Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

YUGO 45, star 4 leta, prodam. ☎ 81-609. M-3079
125 P, letnik 1980, zelo ugodno, prodam. Šodišinci 42. M-3086
VW 1200 ugodno prodam. Ivanci 6, ☎ 47-237. M-3091
RENAULT 4 GTL, letnik 1984, ugodno prodam. Lendavska 17 a. 2. nadstropje, Sašo Gerencar, popoldne. M-3096
BMW 320, letnik 1977, obnovljen, registriran do 7. 12. 1991, prodam. G. Petrovič 3. M-3102
ZASTAVO 101, staro 4 leta, ugodno prodam. ☎ 48-387. M-3105
ZASTAVO 128, letnik 1988, prodam. Puconci 31. M-3108
ZASTAVO JUGO 55 in ŠKODO 105 S, oba registrirana prodam. ☎ 40-637. M-3115
ŠKODO 105 v celoti ali po delih, prodam. ☎ 78-648. M-3113
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Domajinci 36. M-3123
JUGO 55, star dve leti, prodam. Sarjaš, Gaberje 19. M-3125
ZASTAVO 101 MEDITERAN, registrirano do decembra, prodam. ☎ 73-380, popoldne. M-3126
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Čuk, ☎ 87-253. M-3127
PASAT GL ugodno prodam. ☎ 26-515. M-3128
RENAULT 21 GTS ugodno prodam. ☎ 21-691. M-3128
JUGO 55, star dve leti, prodam. ☎ 48-277, Moravske Toplice. M-3132
JUGO 45 AX, letnik 12/87, prevoženih 39.000 km, z dodatno opremo, dobro ohranjen, prodam. Markovci 93 a. blok. M-3135
ZASTAVO 128, letnik 1988, prodam. Zavac, Gornji Slaveci 105. M-3137
GOLF J, letnik 1977, prodam za 13.000 din. Huber, Videnci 24. M-3139
126 P, letnik 1981, neregistriran, prodam. Feliks Herman, Okoslavci 55, p. Videm ob Ščavnici. M-3142
JUGO KORAL 60, letnik 1989, julij, prodam. ☎ 23-830, int. 411, Olga Cipot. M-3145
LADO RIVO 1500, letnik december 1988, prodam. Krog, Murska 78. ☎ 21-621. M-3147
POLONEZ, registriran do 22. 12. 1991, radio Blaupunkt za 3.150 DEM v dinarski protivrednosti, prodam. ☎ 21-907. 3151
GOLF JGL D, letnik 1985, prodam. Dokležovje 29 a. M-3152
OPEL ASCONO 1.6 D prodam. ☎ 48-521. M-3163
LADO 1200 po delih prodam. Gancani 210. M-3164
GOLF, v vrednosti 5.000 DEM, prodam. ☎ 25-110, od 18. do 20. ure. M-3167
GOLF DIZEL, letnik 1979, prodam. Sanca, Središče 36. M-3168
FIAT 132, december 1979, ohranjen, registriran, prodam. Trnje 119. M-3169
ZASTAVO 101, letnik 1979, nužno prodam. ☎ 24-702, od 8. do 18. ure. M-3171
ZASTAVO 101, letnik 1986 in UVOZNO DOVOLJENJE prodam. Jančko, Motvarjevci 50. M-3172
OPEL REKORD 20 S, v zelo dobrem stanju, in dve tridelni okni prodam. Bakovci, Mladinska 64, tel.: 43-002. M-3173
ZASTAVO 750, letnik 1985, registriran, prodam. ☎ 46-512. M-3175
ŠKODO 110 L, starejši letnik, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 24-419. M-3177
ZASTAVO 101 COMFORT, staro 10 let, dobro ohranjen, ugodno prodam. Horvat, Cankarjeva 16, Beltinci (pri vulkanizerju). M-3178
GOLF, letnik 1981, bencinar, ugodno prodam. ☎ 78-399. M-3182
RENAULT 4, letnik 1978, prodam za 10.000 din. Panonska 8, Beltinci. M-3183
126 P, letnik 1989, prodam. Puconci 78. M-3185
MERCEDES 1413, prekučnik, 8-tonski, registriran do maja, prodam. ☎ 45-372. M-3186
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Šalamenci 49. M-3187
ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. ☎ 21-511, int. 20. M-3189
ZASTAVO 101 ugodno prodam. ☎ 26-206. M-3191
OPEL ASCONA 2.0 SR, letnik 1978, ugodno prodam. Novak, Lendavska 19 a. M. Sobota, tel.: 23-737. M-3192
LADO 1200, letnik 1987, prodam. ☎ 23-567. M-KL

GS 1.3, letnik 1980, ugodno prodam.

☎ 25-181. M-MF

FLORIDO 1.4, staro eno leto, prodam. ☎ 24-991. M-FH

126 PGL prodam. ☎ 45-134

ZASTAVO 128, karambolirano, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 24-665. M-3188

OPEL ASCONA, karambolirano, letnik 1978, in kombajn Köbel—Bon, prodam. Šalamenci 78. M-3193

ASCONA 1.6 DIESEL, september 86, prodam. M. Kuzmič 24, ☎ 23 966

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA s priključki, ugodno prodam. Mirko Kaučič, Pujska cesta 19, G. Radgona. GR-14541
KOSILNICO BCS prodam. Slavko Fluks, Nikole Tesle 3, Tužno, Varaždin. M-PP
TRAKTOR ZETOR 5211, letnik 1987, maj, prodam. ☎ 87-131. IN-12308
TRAKTOR IMT 35, traktor IMT 577 in univerzalno slamoreznico (sečko), novo, prodam. ☎ 82-270. IN-12296
MOLZNI STROJ VIROVITICA, malo rabljen, in obračalnik SIP 160, prodam. ☎ 82-353. IN-12289
PRIKOLICO domače izdelave, nosilnost 2 tona, dvobrazdni plug, 10-colni, tridelne klinaste brane z valji prodam. Krauthaker, Križevci 141 pri Ljutomeru. ☎ 87-562. M-3067
MOTORNO ŽAGO HUSQUARNA, skoraj novo, in **JUGO 55 COLOR**, star 11 mesecev, prodam. Stančko Prša, Banovci 1. M-3077
IMT MOTOKULTIVATOR 507, s koso, malo rabljen, prodam. Ogljed v soboto ali nedeljo: Sandor, Črenšovci 1. M-3090
KOMBAJN ZMAJ 780 v dobrem stanju, ugodno prodam. Kruplinski 28, ☎ 77-642. M-3094
TRAKTOR UNIMOG prodam. D. Bistrica 108, ☎ 70-258. M-30997
TRAKTOR IMT 565, star eno leto, ugodno prodam. ☎ 48-665. M-3105
DVOBRADNI PLUG, malo rabljen, prodam. Režonja, Mala Polana 41, ☎ 70-734. M-3109
KOMBAJN EPPLE 840 SUPER prodam. ☎ 70-833. M-3111
ZETOR 5011 in 126 P prodam. Ferencak, Tešanovci 94. M-3118
PLUG OLT, 10-colni, nizki klirins, prodam. Dušan Drvarič, D. Bistrica 140 a. M-3119
KOMBAJN ZMAJ 133 in silažni kombajn SK 80 prodam. Lukačevci 5. M-3133
TRAKTOR USRUS 335, z enoosno prikolicco, 2,5 t, prodam. Boreča 4. M-3155
TRAKTOR DEUTZ ugodno prodam. Puconci 78. M-3185
KOMBAJN ZMAJ 780 prodam. Domajinci 6, p. Cankova. M-3197

KUPIM

ŽETVENO NAPRAVO za BCS kupim. Silvo Klun, Slatnik 23, 61310 Ribnica, ☎ (061) 860-192, po 17. uri. M-PP
KOSILNICO BCS, LAHKO TUDI NEVOZNO KUPIM. Silvo Klun, Slatnik 23, 61310 Ribnica, ☎ (061) 860-192, po 17. uri. M-PP

POSEST

VINOGRAD S POČITNIŠKO HIŠICO, blizu Strigove — Jurovčak, prodam. ☎ 82-119. IN-1N-POP
VINOGRAD v Sebeborcih prodam ali dam v najem. ☎ (063) 29-009. M-3453
STAREJŠO HIŠO z veliko parcelo (možnost obrti) v Murski Soboti prodam. ☎ 26-015, zvečer. M-MM
ENOSOBNO STANOVANJE v bližini Murske Sobotice ali Moravskih Toplic iščem zaradi zaposlitve. ☎ 48-646, od 8. do 16. ure. IN-12302
IŠČEM PROSTOR za občasen disk. ☎ 73-577. GR-14540
MLAD PAR IŠČE STANOVANJE v Murski Soboti. ☎ 24-378, od 17. do 18. ure. M-3068
PARCELO v Beltincih prodam. ☎ 70-183. M-3081
MESANI GOZD v Košarovcih pri cesti prodam. Cifer, Nemčavci 26. M-3082
GOZD prodam. ☎ 77-166. M-3092
SOBO z možnostjo souporabe kuhinje ali manjše stanovanje v Murski Soboti iščem. ☎ 25-406. M-3106
TRAVNIK, 23 arov, prodam. Gjergjek, Dankovci 25. M-3112
VINSKO KLET s sadovnjakom v Fillovcih prodam. ☎ 41-678. M-3113
ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Helena Hajdinjak, Kopališka 27, M. Sobota. M-31232

KUPIM

GRADBENO PARCELO v centru ali okolici Grada kupim. ☎ 77-709. M-3069

ŽIVALI

MALE PUJSKE prodam. Sukič, Andrejci 11, ☎ 48-724. M-3072
TELIČI, visoko breji, ali krave po izbiri, kontrola A, prodam. Vljaj, Šalamenci 3. M-3085
KRAVO prodam. D. Bistrica 108, ☎ 70-258. M-3098
PSA, mladeža bernardinca, prodam. Petanjci 17. M-3100
MALE PUJSKE in rabljena okna, 200 × 100 prodam. Kupšinci 17. M-3110
KRAVO, staro 6 let, brejo 8 mesecev, prodam. Velika Polana 71. M-3117
MALE PUJSKE prodam. Rakičan, Panonska 66. M-3136
KRAVO, staro 6 let, brejo 8 mesecev, prodam. Horvat, Strehovci 46. M-3146
TELIČO, brejo 9 mesecev, kontrola A, prodam. Dobrovnik 214. M-3159
PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Rakičan, Zvezna 15. M-3160
TELIČO, brejo 9 mesecev, kontrola A, prodam. Rakičan, Zvezna 15. M-3161

NOVO NA HOTIZI!

Trgovina **OBUTVE IN ŠPORTNIH ARTIKLOV VLADIMIR-JA FELBARJA**

- konkurenčne cene
- Trgovina je odprta vsak dan od 8.00 do 16.00, ob sobotah od 8.00 do 12.00

Za obisk in nakup se priporoča:

TRGOVINA OBUTVE IN ŠPORTNIH ARTIKLOV, HOTI-ZA 158,

tel.: (069) 36 368

KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Bogojina 140. M-3165
MALE PUJSKE prodam. Petanjci 15. M-3166
KRAVO, kontrola A, breja 8 mesecev, staro 4 leta, in telico, kontrola A, breja 8 mesecev, prodam. Pečarovci 70, ☎ 77-318. M-3181
SVINJO, 200 kg, domača krma, prodam. ☎ 86-147, Ekart, Radoslavci 11 a. p. Bučkovci. IN-12307
PLEMENSKO KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Milan Rajtar, Moravci 39, p. Bučkovci. IN-12303
MLADIČE NEMŠKIH OVČARJEV, z rodovnikom dobrih staršev, prodam. Vili Polak, Jeruzalem 41, p. Ivanjkovci. IN-12297

RAZNO

DVOSED, raztegljiv v posteljo, ugodno prodam. ☎ 23-038. M-3129
TV ANTENE z kablji, ugodno prodam. Gradišče 50. M-3131
HARMONIKO, ELEKTRONSKO, FARFISA, 120-basno, in Hilti T 22, prodam. ☎ 60-516. M-3140
BARVNI TV GORENJE, (starejši) in nov zamrzovalnik ugodno prodam. ☎ 21-877. M-3143
PREKLIC!
Preključujem veljavnost obračuna za prodano pšenico za vpis v HK št. 10175-8 na ime Josip Sep, Moravske Gorice 85. M-3149
FIJAKER (kočijo) zelo ohranjeno, prodam. ☎ (042) 843-915. M-3154
PREKLIC!
Preključujem veljavnost DIPLOME, izdano na SCTPU v šol. l. 1984 na ime Darko Nemec, Kupšinci 52. M-3160
GRAMOFON THORENS IN KASETOFON MARANTZ prodam. ☎ 25-440. M-3170
SMUČI PRO ELAN MARADOR, velikost 170 cm, z vezmi Tirolia 490, palice, smučarske hlače in smučarske čevlje št. 41 prodam. ☎ 23-867. M-3174
MONTAŽNO GARAŽO, leseno, prodam. ☎ 31-101. M-3194
PC ATARI 520 ST prodam. ☎ 21-636. M-2195
OJAČVALEC in equalizer prodam. ☎ 82-083. IN-12301
REGAL za dnevno sobo (dolž. 3,44, višina 2,20) prodam. Cena 1.500 DEM. Možnost plačila v dveh obrokih. ☎ 82-966. IN-12298
PRIKOLICO za avto, novo, prodam. Smodiš, Veščica 3, ☎ 23-311. M-3064
BARVNI TELEVIZOR GORENJE, na daljinsko upravljanje, prodam. ☎ 24-614. M-3070
DVOSED (ležišče) prodam. Dezider Sarka, St. Rozmana 3 a, M. Sobota, ☎ 22-991. M-3076
ROLAND RHYTHM COMPOSER TR 626 in bobne TAMA s činelami ali brez, malo rabljene, prodam. ☎ 41-161. M-3080
ZLOŽLJIV TRIDELNI KAVČ (z enim povlekom možna preureditev v posteljo) prodam. ☎ 24-302. M-3084
CO' VARILNI APARAT VARMIG 300 prodam. ☎ 24-636. M-3087
150 l belega vina (bergundec, rizling) prodam. Pavla Pihlar, Partizanska 20. M-3088

KUPIM

DESNA VRATA za GOLF, letnik 1987 (dvovratni), kupim. ☎ 46-512. M-3176

PREKLIC!

Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 17623-0, izdane pri HKS Panonka na ime Andrej Maroša, Melinci 118. M-3089
PLETILNI STROJ SUPER STAN-DARD 72 prodam. Žitna 1, M. Sobota, ☎ 26-227. M-3094
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 320 l, in prikolico za avto prodam. Dankovci 26. M-3095
KOMBINIRANI ŠTEDILOK, hladilnik in mizo s stoli prodam. Vesel-novič, Grajska 9, M. Sobota. M-3104
GUME ZA TRAKTOR, 12—4—28, prodam 15 % ceneje. ☎ 77-203. M-3107
PRIKOLICO ZA AVTO, elektromotor, 4 kW, in samokolnico prodam. Travniska 3, Černelavci. M-3114

STORITVE

INŠTRUIRAM NEMŠČINO ZA OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE. ☎ 23-942. FM-3063
INŠTRUIRAM NEMŠČINO ZA OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE — po ugodni ceni. ☎ 23-038. M-3129
CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, da smo že začeli z predelavo oljnih semen. S kakovostno predelavo se priporoča: Oljarna Sedonja, Rakičan, ☎ 24-298. M-3134
OBRTNIKI! Pripravljam davčne napovedi za leto 1990 in se priporočam za vodenje poslovnih knjig. Pokličite popoldan: 45-123. M-3190

DELO

DELO NA VAŠEM DOMU! Delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratek življenjepis in kuverto z vašim naslovom in znakom. Nato boste dobili potrebna navodila. Zvonka Kaučič, Ivanjski Vrh 1, p. Čerkvenjak. GR-14537

REZERVOAR ZA KURILNO OLJE PRODAM.
Telefon: 46 451

NOVO V MURSKI SOBOTI!

TRGOVINA

PERTOMERX

d.o.o

Poslujeva v prostorih JAVNIH SKLADIŠČ, poleg prodajnega centra Pomurke, Nemčavci 1 d
* avtokozmetika
* avtooprema
* akumulatorji
* ležaji SKF
* gume MICHELIN IN SAVA (za osebna, traktorska in tovorna vozila)
* kolesa
* mopedi

Izredno ugodna ponudba: italijanskih otroških koles, mopedov Tori, Jawa, Tomos — 25 % popusta, nahrbtnih kosilnic in škroplilnic

Odprto od 8. do 17., ob sobotah od 8. do 12. ure.
Obiščite nas ali nas pokličite po tel. št.: 31-150

Nisi se izgubil kot zven v tihoti, nisi odšel v nič in v pozabo

V SPOMIN

11. januarja je minilo 14 let, ko je tragično preminil

Stefan Knaus
šofer
iz Markovec

Spomin nate ne bo ugasnil do konca naših dni.

Vsi tvoji

Na grobu rože še cvetijo, v naših očeh se solze rosijo!

3. januarja minevata 2 žalostni leti, odkar nas je zapustil naš dragi

Jožef Fujs
iz Motovilec 47

Grenka je resnica, da se ne vrneš več. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Mama in vsi njegovi

Dopisujte v VESTNIK

ZAHVALA
Po težki bolezni je v 71. letu odšla
v večnost draga žena, mama, tašča,
stara mama

Marija Sep

roj. Lončar
iz Moravskih Toplic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom
sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih
stali ob strani, darovali vence in cvetje ter v dobrodelne name-
ne ali za sv. maše, izrekli sožalje ter jo v tako velikem številu
pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala g. Balazicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalo-
stinke, ter govorniku KS Moravske Toplice Štefanu Flisarju za
besede slovesa.

Hvala tudi kolektivu Elektra M. Sobota, kolektivu PTT podje-
tja in zdravstvenim delavcem za dolgoletno pomoč.
Iskren Bog plačaj gospodu Stanku za izdatno duhovno hrano.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujejo: vsi, ki smo jo imeli radi

*Na grobu rože ti cvetijo,
a nam se še rosi oko!*

V SPOMIN

21. januarja bodo minila štiri
leta, odkar nas je zapustila na-
ša draga žena, mama, stara
mama in sestra

Helena Dani

iz Vadarec 53

Vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem preranem
grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena
hvala.

Vsi tvoji

*Srce to, ki up in strah in želje
noč in dan miru me ne da.
Žalost mine, mine mu veselje,
ko ga umiri z neba povelje,
vekomaj bo mirno to srce.*

(J. Stritar)

Nepričakovano in mnogo prezgo-
daj nas je zapustil naš dragi mož,
oče, dedek, brat in tast

Ivan Kopic-Zlatko

borec NOB od 1942. leta

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, so-
meščanom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na nje-
govi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli
sožalje.

Posebna zahvalo izrekamo dežurnemu zdravniku dr. Štrumbliu
za nesebično pomoč.

Iskrena hvala tov. Stvarniku, tov. Rozmanu in tov. Šeraku za
ganljive poslovinne besede.

Zahvalo izrekamo Upravi za notranje zadeve Murska Sobota,
Klubu upokojenih delavcev Maksa Perca, zvezi borcev in voja-
ških vojni invalidov Murska Sobota, Carinarnici G. Radgo-
na, Geodetskemu zavodu Maribor, ABC Pomurki-Mesni indu-
striji Murska Sobota.

Posebna zahvala g. Marušiču za odigrano žalostinko.

Žalujejo: žena Nina, sinovi Marjan, Drago in Darko, hčerka Ja-
nja, vnukinja Nataša, Sanika, Vida in Romana, zet Deži, snahi
Marija in Sabina, brat France z družino

V globoki žalosti sporočamo, da nas je v 66. letu
starosti po hudi bolezni za vedno zapustila naša
draga mama, stara mama in sestra

Terezija Eržen

roj. Pajžlar
učiteljica v pokoju

Od nje smo se poslovili v ožjem družinskem
krogu,
Murska Sobota, 3. januarja 1991

Žalujejo: vsi njeni

Ob boleči izgubi dragega mo-
ža, očeta in dedka

Ludvika Škrabana

iz Murske Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na
njegovi zadnji poti, mu podarili vence in šopke ter nam
izrekli sožalje.

Posebna hvala g. seniorju za pogrebni obred, pevcem in
govornikom za poslovinne besede.

Žalujejo: žena Jolanka, sinova Štefan in Ludvik z druž-
nama

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA
V 75. letu starosti nas je zapustila
draga mama, babica, prababica in
sestra

Otilija Maučec

iz Turnišča

iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki
so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, da-
rovali cvetje ter sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala osebju Doma oskrbovancev Rakičan za nego in
skrb, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostin-
ke ter predstavniku KS za poslovinne besede.

Turnišče, 19. 12. 1990

Žalujejo: vsi njeni

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Samo srce in duša ve,
kako zelo, zelo boli, ko
našega dragega ateka več ni.*

ZAHVALA
V 83. letu starosti nas je za
vedno zapustil naš dragi oče,
brat in dedek

Jože Glavnik

uslužbenec v pokoju
iz Radomerja

Ob boleči izgubi dragega atka se iskreno zahvaljujemo
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v
tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti,
darovali vence in cvetje.

Hvala g. duhovniku, pevcem, govornikom in godbi za
odigrane žalostinke. Iskrena zahvala kolektivu gostišča
Prlek Ljutomer ter zdravstvenemu osebju Zdravstvene-
ga doma v Ljutomeru in bolnišnice Rakičan.

Ljutomer, december 1990

Žalujejo: žena Marija, hčerki Valčka in Cvetka z druž-
nama, sestrí Lizika in Milica z družinama

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA
V 75. letu starosti nas je za
vedno zapustil dragi mož,
oče, tast in dedek

Ivan Maučec

iz Dolnje Bistrice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, soso-
dom, znancem in prijateljem, vsem, ki ste nam ka-
korkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojniku
darovali vence, cvetje in sv. maše, ter ga pospre-
mili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. ka-
planu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalo-
stinke ter govorniku KS za poslovinni govor.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujejo: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je za
vedno zapustila naša draga
teta

Vilma Vukan

iz Puževca

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijate-
ljem in znancem, ki so se prišli posloviti od drage pokoj-
nice, nam izrekli sožalje ter darovali vence ali šopke.
Iskrena hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred in
pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujejo: vsi njeni

*Ne bol ne klic naših src ne moreta verjeti,
da je bolezen bila močnejša od
življenja.
Ne jokajte za mano,
na grobu svečko mi prižgite,
šopek rožic prinesite
in me v svojih srcih večno ohranite.*

ZAHVALA
Polnoč je in pred nami novo leto. A tebe več ni. Oh, kako boli,
boli ...
V 13. letu starosti nas je tiho in brez slovesa zapustila draga
hčerkica, sestrca in vnukinja

Gabriijela Gabor

Gabriijela Gabor
iz Črenšovca

Izrekamo neizmerno zahvalo botrni, dobrim sosedom, prijate-
ljem, sorodnikom in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih po-
magali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali ven-
ce in cvetje ter jo v tako lepem številu pospremili na njeni pre-
rani poti.

Posebna hvala družini Rous.

Zahvalo izrekamo zdravstvenemu osebju bolnice Ptuj in Zavo-
du v Dornavi, ki so ji po svojih močeh lajšali bolečine.

Hvala gospodu kaplanu za pogrebni obred, gospodu organistu
za občutno zapete pesmi, govorniku Svenu Sarjašu za poslovin-
ni govor ob odprtem grobu.

Žalujejo: mamica, atek, bratec Damjan in vsi, ki smo jo imeli
radi

*V gomili tihi zdaj počivaš,
ne čutiš bolečin,
v naših srcih pa ostal ho
na te, mama, drag spomin.*

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi
naše najdražje

Cilke Magdič-Balažic

roj. 17. 10. 1943
z Ivanec

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, do-
brim sosedom, lovkim tovarišem, znancem in vsem, ki ste jo
pospremili k zadnjemu počitku, ji poklonili cvetje in darovali
za sv. maše, nam pa izrekli ustno ali pisno sožalje.

Posebej se zahvaljujemo dr. Muhru za obiske na domu in bese-
de tolažbe ter vsem, ki ste jo obiskovali med boleznijo in ji laj-
šali bolečine.

Hvala sodelavcem Doma oskrbovancev v Rakičanu, podjetju
Dekor iz Murske Sobote, učencem 2K3 iz M. Sobote ter 8. a in
b razredu osnovne šole Bogojina in razrednikom.

Hvala direktorici Doma oskrbovancev gospe Bertalančevi in
gospodu Klaru za ganljivo slovo ob odprtem grobu.
Zahvaljujemo se gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke in vsem vaščanom Ivanec.

Še enkrat — vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.
Ivanici, 9. 1. 1991

Žalujejo: mož Feri, sin Miran, hčerka Martina in vsi
najožji sorodniki

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zupu-
stila naša mama, sestra, babica
in prababica

Terezija Jerebic

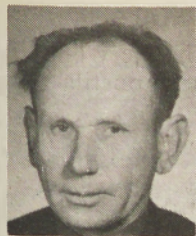
roj. Morčič
iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani,
nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, za maše in
nam kakorkoli pomagali.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem,
gasilcem in govorniku KS.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujejo: mož Štefan, sinovi Rudi, Lajči in Štefan, hčer-
ke Anuška, Margita in Terika z družinami ter drugo so-
rodstvo

*Nikjer ne sliši se tvoj glas,
tišina je zdaj okrog nas.
a v srcih naših še spomin živi
in živel bo do konca naših dni.*

V SPOMIN

13. januarja mineva eno leto odkar
nas je zapustil naš dragi mož in
oče

Franc Kuhar

s Tišine

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žalujoci: žena Terezija in otroci z družinami

*Nekje je v tebi bol bila,
a zamahnil si z roko.
Češ, zmagal bom - močnejši sem,
a ni bilo tako!*

V SPOMIN

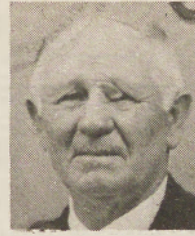
24. januarja 1991 mineva prvo leto
žalosti, odkar se je ustavilo plemenito
srce našemu ljubljenu možu,
očetu in dedku

Alojzu Kuzmi

iz Murske Sobote

Hudo nam je, ker smo te izgubili, toda ponosni smo, da smo te
imeli. Vsem, ki se ga spominjate, postojte ob njegovem grobu
in prižigate sveče — iskrena hvala.

Vsi njegovi

V 89. letu nas je zapustil naš dragi
oče, dedek in pradedek

Ludvik Lebar

iz Lipovec 18

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem
in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli
sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše.

Posebej se zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem
in pevcem za odpete žalostinke, govorniku Alojzu Tratnjaku
za poslovilne besede in gasilskemu društvu iz Lipovec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoci: vsi najdražji

ZAHVALA

V 43. letu starosti nas je za vedno
zapustil dragi sin, brat in oče

Evgen Horvat

iz Vadarec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, zdravnikom
in stremu osebju internega oddelka Rakičan, g. župniku
za slovo in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: mama, sinček ter sestra Margita in Marija z družinami

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 59. letu
starosti zapustil dragi mož, oče in
brat

Franc Baša

zid. mojster v pokoju
iz Polane 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom in prijateljem, ki ste ga obiskovali med njegovo
bolezni, nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence,
šopke in za sv. maše, izrekli ustno ali pisno sožalje ter ga v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala dr. Štefanu Kouso, zdravstvenemu osebju tretjega
nadstropja kirurškega oddelka za oskrbo in nego ter lajšanje
bolečin v zadnjih dneh njegovega življenja.

Iskrena hvala tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, godbi, Štefanu Skriču za poslovilne besede,
gasilskemu društvu KS Cernelavci, kolektivu Živinorejsko-ve-
terinarskega zavoda, kolektivu obrtne zadruge Pomurka ter
vsem njegovim sodelavcem — zidarjem.

Žalujoci: žena Erika, hčerka Breda, teta Karolina, sestra Hele-
na z družino, sestra Marija z družino in drugo sorodstvo

*Samo srce in duša ve,
kako zelo, zelo boli,
ko naše drage Silvije
več med nami ni.*

ZAHVALA

V rosnih mladih letih nas je za vedno
zapustila naša draga

Silvija Kovačič

iz Lendave

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini,
prijateljem in vsem, ki so v tem hudem trenutku priskočili na
pomoč in darovali cvetje. Zahvaljujemo se tudi kirurškemu-in-
tenzivnemu oddelku bolnišnice v Rakičanu, LEKU-kozmetika
iz Lendave, OS Drago Lugarič za poslovilne besede ob odprtem
grobu ter 6. b razredu in pevskemu zboru.

Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za
odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoci: mama in vsi, ki so jo poznali in jo imeli radi

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 80. letu
življenja za vedno zapustila naša
draga mama, tašča, babica in
prababica

Ana Šadl

roj. Madjer v Večeslavcih
stanujoča v Radenci

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom
in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli
sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše ter jo v tako
velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo gospodu župniku za pogrebni obred,
g. kaplanu za mašo, pevcem za odpete žalostinke in govorniku
g. Jožefu Rožmanu za poslovilni govor.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem.
Šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

19. decembra nas je v 77. letu starosti za vedno zapustil naš
dragi mož, oče, dedek in pradedek

Štefan Volf

iz Lendave

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki
ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence, šopke
in za sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi
zadnji poti.

Posebna hvala LD Petišovci in V. Polana, govorniku g. Hariju
za poslovilne besede, ter pevcem iz Velike Polane za odpete
žalostinke.

Hvala osebju pljučnega oddelka v Rakičanu, posebej dr. Ra-
sporju.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

*Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbudi,
v cvetje zemlja se zagrne,
zame pa pomladi ni!*

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je po težki
bolezni zapustil dragi mož, oče, in
dedek

Jože Gerenčer

zidar v pokoju
iz Bratonec 2

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom,
sorodnikom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki so nam v
težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, darovali
vence, šopke ter za sv. maše ter draga pokojnika v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice
Rakičan, posebno dr. Štivanu za vso skrb in nego.

Zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke
in govorniku Andreju Cigutu za slovo ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Ana, sin Milan, hčerka Jožica, hčerke Štefka,
Tončka in Marija z družinami in drugo sorodstvo

*Kako je naš dom tih in prazen,
odkar več tebe ni.
Solza kane nam iz očesa,
z nami je vedno tvoj dragi lik.*

V SPOMIN

Boleč je spomin, saj minevata že
dve leti žalosti, odkar nas je zapu-
stil naš dragi mož, oče, stari oče in
tast

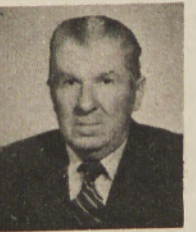
Karel Celec

od Jurija 3

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja, le v naših srcih bolečina do-
muje. Ostali so sledovi tvojih pridnih rok in spoznanje, da se
nikoli več ne vrneš.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, se z lepo mislijo ustavljate ob
njegovem grobu, prižigate sveče in njegov poslednji dom krasite
s cvetjem spomina.

Žalujoci: žena Ida, sin Štefan z ženo Jožico in vnukinja Valerija,
hčerka Slavica z možem Jožetom, vnuk Mirko ter hčerka Vera z
možem Zoltanom in vnuk Zlatko

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je po dolgi
in težki bolezni zapustil naš dragi
mož, oče, stari oče, pradedek in
brat

Janez Granfol

iz Krog

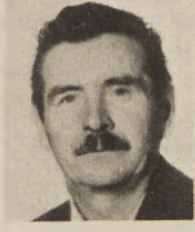
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v
najtežjih trenutkih stali ob strani, pomagali in izrekli sožalje:
sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem ter vsem, ki so da-
rovali vence in šopke. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem šte-
vilu pospremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčno se zahvaljujemo dr. Nadi Šavel-Švagelj za dolgoletno
zdravljenje in osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu
za pomoč in tolažbo.

Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalo-
stinke ter predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem
grobu.

Zahvalo izrekamo tudi sodelavcem Tovarne Mura, tozdom Pe-
rilo, Ženski plašči in Moška oblačila za podarjene vence.

Žalujoci: vsi njegovi najdražji

*Tu ni nikogar
samo stopinje pič in vetra v travi
in — daleč tam — v vijoličasti luči
slutnja zvonika in kamnitih križev
Tu ni nikogar
samo grozljiva ubranost
zelenega neba in zemlje
Tu sem nihče ne zajde
Tu sem te prineslo*

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš
dragi mož, oče in dedek

Franc Čavuzič

iz Gornje Radgone

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, so-
delavcem in znancem za izrečeno sožalje, hvala za darovane
vence in cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.
Hvala g. župniku za pogrebni obred, govornikom za poslovil-
ne besede, pevcem za odpete žalostinke in domačim gasilcem.
Posebej se zahvaljujemo zdravniku dr. Borovšaku in drugemu
bolniškemu osebju kirurškega oddelka splošne bolnišnice v
Rakičanu za skrb in nego med njegovo boleznijo.

Vsi njegovi

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine dan, ne noč,
med nami spomin nate
vedno je navzoč.*

V SPOMIN

23. decembra je minilo petnajst let, odkar nas je zapustil naš
dragi oče, stari oče in tast

Geza Varga

iz Šalamencec

17. februarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila
naša draga mama, stara mama in tašča

Ema Varga

iz Šalamencec

Ostali so sledovi pridnih rok, katere cenil bo še pozni rod.
Vsem, ki se ustavljate na njihovem grobu — iskrena hvala.

Žalujoci: vsi domači

20 let vrtca

Za kraje, kot so Bučkovič z okolico, je zelo pomembno, kako je poskrbljeno za otroško varstvo, kajti če to vprašanje ni dobro rešeno, potem so se mlade, samostojne družine večinoma prisiljene izseljevati ali pa sploh ne imeti otrok. Na srečo deluje vrtec v Bučkovičih že 20 let in ta jubilej so proslavili pred kratkim s priložnostno slovesnostjo, na katero so povabili tudi starše. Cicibani iz vrtca in male šole so jim pokazali, kaj vse so se že naučili. Peli so, deklamirali pesmice in telovadili.

Pred 20 leti so uredili vrtec le v enem prostoru, sedaj pa imajo 2 igralnici. V tem času ga je obiskovalo okrog 1000 otrok. Jubilejno slovesnost je kazila dejstvo, da jim čedalje bolj nagaja vlaga. Vrtec je namreč v kletnih prostorih stare šole. Vlažne stene so doslej prikrivali z oblogami, vodne lise pa so zdaj že presegle njihovo višino. Nekaj bo torej treba storiti.

J. G.

122-odstotna pokritost uvoza z izvozom

V soboški občini so kljub težavam zadovoljni z izvoznimi rezultati — Vodita Mura in Mesna industrija — Izredna rast uvoza.

Po podatkih za zadnje mesece leta 1990 je soboško gospodarstvo izvozilo za 5,5 odstotka več blaga in storitev kot v enakem obdobju lani. Skupni znesek se je povečal na več kot 804 milijone dinarjev. K temu sta največ prispevali podjetje Mura, ki z 61-odstotnim deležem že vrsto let vodi v občinskem izvozu, in Mesna industrija Pomurka s 23-odstotnim deležem. Manj pa izvažajo Kmetijska zadruga Panonka, Zunanja trgovina, Euroco Pomurskega tiska in IMP Panonija. Čeprav je na velikost dohodka v teh izvoznih podjetjih dokaj neugodno vplival nespremenjen tečaj dinarja, so s prodajo na tujih trgih iztržili kar precej.

Po drugi strani pa je sprostitvev uvoza vplivala na izredno rast, ki je bila celo za 73,8 odstotka višja kot v primerjavi z enakim obdobjem lani in je znašala blizu 657 milijonov dinarjev. Največ je bilo uvoženega reprodukcijskega materiala in blaga za splošno porabo. Zanimiv je še podatek, da je znašala pokritost uvoza z izvozom v soboški občini 122 odstotkov, leto prej pa 168 odstotkov.

M. Jerše

KAN-1 JE ŽE IZPOLNIL PLAN

Že do sredine decembra so v Ini Petrokemiji izpolnili plan izdelave mineralnih gnojil za leto 1990. V tovarni mineralnih gnojil so namreč do sredine decembra naredili že 190.000 ton mineralnih gnojil, za kolikor so projektirane zmogljivosti.

Od začetka proizvodnje v tovarni mineralnih gnojil v letu 1968 so naredili skupaj 4.240.000 ton gnojil, kar je rezultat dobrega dela vseh zaposlenih, so izjavili ob našem srečanju s predstavniki Ine Kutine na sedežu ABC Pomurke v Murski Soboti.

B. H.

MALA ELEKTRARNA — Učenci 1. letnika kovinarske usmeritve (K 7) so se na pobudo učitelja praktičnega pouka Stefana Sapača odločili, da bodo izdelali nekaj posebnega, inovativnega. Zavzeto so se lotili dela in uspelo jim je izdelati malo vodno elektrarno oziroma podlino vodno kolo, ki se vrti na izlivu vrele vode v Ledavo pri kopališču v Murski Soboti. Nekaj časa je gorel tudi reflektor, žal pa ga je nekdo ukradel. Lahko pa bi rekli, da si učenci s takšnim praktičnim poukom zares pridobijo koristne izkušnje za življenje.

Foto: J. G.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Malo prometnih nesreč

Ce bi sodili minuli teden, je minil dokaj mirno. Bilo je malo prometnih nesreč, vse pa so bile plod nepazljivosti.

OTROK STEKEL ČEZ CESTO

7. januarja se je zgodila prometna nesreča v Lendavski ulici v M. Soboti. Voznica osebnega avtomobila Vera Gabor iz Marjanec se je peljala proti centru mesta. V Lendavski ulici je nenadoma stekel na cesto otrok T. M. iz M. Soboti. Zaradi neprimerne hitrosti glede na spolzko cestišče voznica ni mogla zaustaviti. Trčila je v otroka in ta se je hudo poškodoval.

NENADOMA ZAVIL NA LEVO

11. januarja se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Ključarovcih. Voznik osebnega avtomobila Ljubomir Corner iz Ključarovec se je domnevno vinjen peljal proti Krizevcem. V Ključarovcih je nenadoma zavil na nasprotno stran ceste in trčil v kolesarko, otroka C. S. iz Ključarovec. Otrok je padel v jarek in se hudo poškodoval. Zdravi se v bolnišnici v M. Soboti.

TESNO PREHITEVANJE

11. januarja se je zgodila prometna nesreča na Kapci. Voznik kolesa z motorjem Stanislav Vuk iz V. Polane se je peljal po magistralni cesti s Hotize proti Lendavi. Na Kapci je tesno prehiteval peško Gabrielo Szabo s Kapce in trčil vanjo. Oba sta padla po cestišču, peška pa se je hudo poškodovala.

J. D.

v besedi in sliki

Ponovno o krajevnem samoprispevku

»Preden se bomo dokončno odločili in razpisali ponovni referendum, bomo povprašali ljudi na zborih občanov. Če se s tem predlogom ne bodo strinjali, bomo predlagali uvedbo samoprispevka za krajši čas ali pa le zbiranje sredstev za posamezne akcije,« je dejal novi predsednik sveta KS Gornja Radgona Miran Bezjak.

Referendum o nadaljnji uvedbi krajevnega samoprispevka v KS Gornja Radgona spomladi lanskega leta namreč ni uspel, krive pa so bile najverjetneje spremenjene politične razmere in močna protipropaganda. Sedaj, po skoraj enem letu, pa je tudi ta oblast spoznala, da bo združevanje sredstev tudi v prihodnje potrebno, zato že načrtujejo razpis referenduma o uvedbi občinskega samoprispevka v februarju 1991. leta.

Vodstvo KS Gornja Radgona, ki ima čedalje manj sredstev za delovanje, se je odločilo, da bodo v njihovi krajevni skupnosti hkrati z občinskim razpisali tudi krajevni samoprispevek.

Po novem programu naj bi šlo le malo sredstev za dograditev mrliške veže in več za gradnjo infrastrukture in komunalnih objektov. Prav nedograjena mrliška veža, za katero so porabili precej več sredstev, kot so načrtovali, je kriva za nezaupanje ljudi. Vzrok za to pa je nesodelovanje sosednjih krajevnih skupnosti. Na pokopališču v Gornji Radgoni je le 40 odstotkov grobov last občanov iz KS Gornja Radgona, ostali pa so last občanov iz sosednjih krajevnih skupnosti. Zato so se dogovorili, da bi tudi te prispevale del sredstev za gradnjo mrliške veže in obnovo pokopališča. Če svojega dolga v kratkem ne bodo poravnale, bodo v KS Gornja Radgona vsem zunanjim najemnikom grobov zaračunali 110 mark najemnin.

ne, poleg tega pa še za redno vzdrževanje.

Gradnja mrliške veže bo v letu 1991 tudi resnično končana, za to in za ureditev pokopališča pa bodo porabili od 10 do 15 odstotkov zbranih sredstev. Vse drugo bo namenjeno gradnji komunalnih in infrastrukturnih objektov, med katerimi je največji zalagaj gradnja vodovoda na Hercegovščaku. V program bo tudi vključena napeljava kanalizacije v naselju Ob progi, v Meleh in Norički cesti ter pločnikov v mestu Gornja Radgona in Apaški cesti. Tudi številne krajevne ceste in mestne ulice so že potrebne obnove (verjetno bo končno prišla na vrsto tudi ulica poleg muzeja), v posameznih zaselkih pa še vedno ni javne razsvetljave.

Vzrok, da so se v KS Gornja Radgona odločili za ponovni razpis referenduma o krajevnem samoprispevku, je tudi, da bodo le na ta način lahko dobili 60 odstotkov sredstev, ki jih bodo njihovi krajni plačevali za občinski samoprispevek nazaj v domačo krajevno skupnost. Če ne bo krajevnega samoprispevka in programa dela, pa ne bo niti tega denarja.

Bernarda B. Peček

Sprejem za jubilate

Pred dnevi je bila v restavraciji hotela Diana v Murski Soboti slovesnost, ki jo je organizirala Stranka demokratične prenov. Predsednik občinske organizacije Miran Žilavec je ob tej priložnosti več članom s 40 in 30-letnim stažem v stranki (prejšnji KP in ZK) čestital ob jubileju in jim izročil spominska darila. V nagovoru pa je med drugim poudaril, da v SDP niso pozabili na starejše člane, ki so utirali pot sedanjim spremembam. Omenil je, da so se dokaj dobro pripravili na nove razmere večstrankarskega sistema, čemur so prilagojene tudi programske usmeritve stranke, ki se zavzema zlasti za demokratičnizacijo družbe, graditev pravne države in s tem za boljše življenje vseh.

M. J.

Pričakovanja se niso uresničila

V občini Gornja Radgona je prišel na dan dokaj vznemirljiv podatek — število tistih, ki iščejo zaposlitev, se je lani povečalo skoraj za 100 odstotkov v primerjavi z letom poprej. Tako jih je bilo na spisku Zavoda za zaposlovanje 736, medtem pa se je ta še nadaljeval. Pričakovanja, da se bo bistveno povečalo zaposlovanje v zasebnem sektorju, se namreč niso uresničila. Pri zasebnikih je namreč zaposlenih le še 5 odstotkov delavcev. Število zasebnih podjetij oziroma obrtnikov se je sicer izrazito povečalo, toda večinoma gre za nove prodajalne in razne storitvene dejavnosti posameznikov, proizvodne delavnice pa bi najbrž lahko prešteli na prste ene roke. Kaj storiti, da bi se tu vendarle nekaj premaknilo? Občinska vlada razmišlja o kar najbolj ugodni ponudbi zapuščenih stavb in prostorov zasebnikom, ki bi bili pripravljeni začeti s kakšnim proizvodnim programom. Prav gotovo bo to dejavnost pospešila tudi nova obrtna cona ob Partizanski ulici v Radgoni. Morda bo uspelo ustanoviti tudi poseben razvojni sklad, iz katerega bi namenjali sredstva za nove programe. Neizkoriščene možnosti so tudi v dopolnilnih dejavnostih na kmetijah in seveda v turizmu.

J. G.

Ali bodo v Kobilju spet vrtali?

Nekdanje podjetje Proizvodnja nafte Lendava je bilo takoj po vojni edino, ki je bilo usposobljeno za vrtnje oziroma za raziskavo nafte in plina. Sredi šestdesetih let so to dejavnost popolnoma opustili, nadaljeval pa jo je podjetje Ina, Nafta iz Zagreba. Sele zadnjih nekaj let deluje v okviru delovne organizacije v Lendavi spet sektor za raziskavo proizvodnje nafte in plina, ki je obudil nekdanjo slavo lendavskih vrtalcev. Le-ti so spet začeli vrtati v domačem kraju, boljše rečeno v Pomurju, ki je še vedno neraziskano, za geologe pa zanimivo območje. V zadnjem času vrtajo še za druge naročnike, tudi vrtnje za termalno vodo. Najbolj zanimivo območje je Goričko, Dankovci — Pečarovi, kjer so ali bodo izvrtali nekaj raziskovalnih vrtn. V programu za letošnje leto med drugim predvidevajo, da bodo ponovno raziskovali v Kobilju, kjer so pred leti že začeli, a zaradi pomanjkanja sredstev vrtnje opustili. Zdaj naj bi vrtali 4000 metrov globoko.

Jani D.

Dolga vas

Romi-Cigani se organizirajo

Stanko Šerkezi iz Dolge vasi pri Lendavi pravi, da v tamkajšnjem zaselku ne živijo Romi, niti ne Egipčani, kakor se sicer »prekričujejo« v Makedoniji, ampak Cigani. Njihovo življenje je še vedno težko, saj je še nekaj družin v zasilnih prebivališčih, zaposlenih skorajda ni, vendar je pomembno, da so tudi sami prišli do spoznanja, da so za razmere, v kakršnih so, delno krivi tudi sami. Zdaj pa so se organizirali, saj se jih je nekaj včlanilo v Socialdemokratsko stranko Slovenije — občinski odbor Lendava. Še več: imajo celo svoj krajevni odbor.

Ob tem si upamo trditi, da je pobuda najbrž prišla »od zgoraj«, vendar to ne moti, saj je že skrajni čas, da Romi, ki želijo ohraniti stari naziv Cigani, pridejo na pravo pot, to pa je nagnjenje do dela, izobraževanja ... Politično osveščeni pa že morajo biti, ko pa so (nekateri) v stranki.

Š. S.

POMOČ ZA SREČKA

Lanskega septembra je enaindvajsetletnega Srečka Goloba zadel huda bolezen, zaradi katere se mu vid iz dneva v dan slabša. Pomoč je iskal že pri znanih jugoslovanskih okulistih, vendar mu ti ne morejo pomagati, upanje zanj pa je le Moskva in njeni strokovnjaki.

Srečko je zaposlen v Platani in tudi njegova družina je socialno šibka, da bi mu za zdravljenje lahko plačala 150 tisoč dinarjev. Z zbiranjem denarja ali humanitarno akcijo je začel sindikat podjetja, pridružil pa se je tudi Radio Murska Soboti, saj je Srečku potrebna hitra zdravniška pomoč in je dragocen vsak dan. Akcija, ki je bila predstavljena po radijskih valovih, je doživela velik odmev, saj je bila že prvi dan zbrana več kot polovica potrebnega denarja. Za vse, ki bi se želeli pomagati prizadetemu, da bi prišel do strokovnjakov, ki mu še lahko pomagajo, objavljamo številko žirorazčuna: 51900-678-48-337. Imena darovalcev bomo objavili v naslednji številki Vestnika.

BODO BOBRI SPET OŽIVELI?

Če je koga v minulih dneh zanesla pot k nekoč znanemu gostišču Bobri na rokavu reke Mure pri Dolnji Bistrici, je lahko videl, da se dogaja tamkaj nekaj nersakdanjega. Vseokrog je bilo polno slame, in kot v starih časih so iz nje delali »ritovine« za pokrivanje strehe, ob koncu pa so neuporabno žitno slamo še zbalirali. 67-letni Štefan Gjerek iz Dolnje Bistrice, ki je vodil skupino 4 moži, nam je povedal, da so pripravili okrog 230 škopnikov ali po domače ritovin, s katerimi bodo pokrivali zgradbe gostišča na bregu, kolišče pa bodo prekrili s trstikami. Kot je slišal od zasebnega lastnika tega lokala, Toma Magdiča, bodo letos postavili tudi nove betonske podstavke, da bo kolišče res stabilno in varno. Sicer pa bodo pustili tudi lesene kole, tako da se viden ne bo bistveno spremenil. Tako je tudi prav! Vse to pa delajo zato, da bi bili Bobri spet priljubljena točka obiskovalcev in izletnikov od blizu in daleč. In tudi to je zelo prav!

Besedilo in posnetek: Jože Graj

Zlata poroka Irme in Kolomana Cigüta

Bilo je pred davnimi petdesetimi leti, ko sta si Irma, rojena Flisar, iz Rankovec in Koloman Cigüt iz Borejca obljubila življenjsko zvestobo. Trnova je bila njuna pot, zlasti ko so zavednega domoljuba Kolomana madžarski fašisti obsodili na smrt z obešanjem. Sreča je bila na njegovi strani in je ušel najkrutejšemu dejanju. Zato je bil ta visoki življenjski jubilej toliko bolj pristrčen ob navzočnosti hčerke Nade in sina Borisa ter vnukov. Tudi mi kličemo Irmi in Kolomanu ob njunem visokem življenjskem jubileju še na mnoga leta. Čeprav živita v Zagrebu, sta prišla opraviti zlato poroko v domači kraj, predsednik soboške občinske skupščine Andrej Gerencor pa ju z zadovoljstvom razglasil za ZLATOPOROCENCA občine Murska Soboti.

Foto: F. Maučec

IZ GORNJE RADGONE

Ponekod premalo znanja?

V radgonski občini obiskuje osnovno šolo okrog 2600 učencev, poučuje pa jih okoli 160 pedagoških delavcev. V minulih letih je bilo veliko storjeno za izboljšanje razmer za njihovo delo, kljub vsemu pa stanje še ni povsod zadovoljivo. V Apačah, pri Negovi in v Spodnji Ščavnici (podružnična šola je) namreč precejšnja prostorska stiska, tako da morajo imeti dvoizmenski pouk. Po oceni Organizacijske enote Zavoda za šolstvo Republike Slovenije v Murski Soboti pa so v kljub vsemu vse šole zadovoljivo uredile učni načrt za lanske šolsko leto. Tudi za letošnje prvo polletje kaže, da vse poteka normalno. Začel se je že tudi proces notranje prenovе šole, ki mora pripeljati do tega, da bo postal učenec subjekt vzgojno-izobraževalnega dela.

Vendar obstajajo tudi dvomi, da je glede pouka vse v redu. Ne-katere šole naj bi dajale premalo prednanja za nadaljevanje izobraževanja v srednjih šolah. In da bi te šole lahko poimenovali,

bi kazalo narediti temeljito analizo, saj je brez konkretnih dokazov o tem zelo tvegano govoriti.

V radgonski občini bi kazalo izboljšati tudi šolsko svetovalno službo, ki je sedaj v Pomurju na najslabšem.

J. G.

Oman v Črenšovcih in Vidmu

Jutri, 18. januarja, se bodo srečali člani in simpatizerji Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke iz Črenšovca in Vidma ob Ščavnici s članom predsedstva Slovenije Ivanom Omanom in podpredsednikom kmečke zveze Marjanom Podobnikom. Pogovarjali se bodo o problemih kmetijstva in kmetovalcev. Pogovor v Črenšovcih bo ob 13., v Vidmu ob Ščavnici pa ob 16. uri.

B. H.

Srečanje

Z eno nogo še vedno v Ameriki

Zaživiš, se razvijaš, odrasteš, ostariš... Kaj si tedaj še želiš? Nikoli nisem razumel nekaterih, ki so na stara leta govorili: »Oh, da bi že prišla ta preljudna smrt!« Morda so jih obdajale take misli v hudi življenjski stiski, ko se jim je zdelo, da je postal svet zanje le veliko trpljenje, ko niso imeli bližnjih ali prijateljev, ki bi z njimi sočustvovali in jim pomagali premagovati stisko? Ali pa je bila bolezen res tako huda, da se ni dalo več vzdržati?

S temi nepojasnjenimi odgovori sem se te dni odpravil k enemu od najstarejših (če ne celo najstarejšemu) Pomurcev, Martinu Vinčecu iz Dolnje Bistrice, ki mu gre 99. leto življenja. Zdi se mi, da se še nikoli nista srečala, vsaj ne spominim se, čeprav ne živiva daleč narazen. Kakšen je, kako živi in še druga vprašanja so se porajala v meni, ko sem se bližal njegovi domačiji.

Martin je sedel v lepo urejeni sobi v postelji, kajti lani je padel, si zlomil kolk in od takrat skoraj ne more več hoditi. Neguje ga hčerka Terezija, ki sploh ne kaže, da bi bila stara že 66 let. Martin se je kmalu tako razgovoril, da skoraj ni mogel odnehati. Na vsak način je hotel, da z vem skoraj vse, kako je bilo pred več kot 70 leti, ko je bil na delu v Ameriki. Najprej je delal v veliki kojušnici, kjer je tudi spal. Takrat je bil ravno v tistih najbolj »divjih« mladostnih letih, in če si je prizadeval dvoriti kakšnemu dekletu, mu je vsaka rekla, da pre-

več smrdi. Zato je zamenjal službo in nekaj časa delal v pralnici avtomobilov, potem pa še v pražarni kave in pakirnici bonbonov. Naposled je lepo dišal, ampak v daljni Ameriki vseeno ni imel obstanka. Leta 1921 se je za stalno vrnil domov. In kakšna smola ga je doletela! Ravno tedaj jim je pogorela hiša, zato je moral skoraj ves prihranek vložiti v obnovo. Takrat so bile skoraj vse hiše še »cimprane«. Potem se je čez 2 leti oženil. Rodili so se

Martin Vinčec še ima voljo do življenja, čeprav mu gre 99. leto in je skoraj priklenjen na posteljo. Iz Amerike se je vrnil pred 70 leti in še vedno tekoče govori angleško. Sploh se najraje spominja tistih časov.

mu 4 otroci, zdaj živijo le še trije. Ena hčerka je v Kanadi.

Vse do lani je še kaj postoril pri hiši — če ne drugo, je pripravil drva in skalje, da je Terezija lahko zakurila. Prej, ko je bil še bolj pri močeh, je obdeloval polja, ko pa je imel kaj časa, je pletel košare, cekre in izdeloval orodje, ki je bilo potrebno pri hiši.

Zdaj je torej na žalost priklenjen na posteljo. Toda še vedno ni izgubil volje do življenja. Najbolje se počuti, če ga kdo obišče in prislunke njegovim pripovedim, kako je bilo tedaj, ko je bil on v Ameriki. Vmes ga tako zanese, da začne govoriti celo angleško, in to dokaj dobro, kljub temu da je minilo že 70 let, ko se je vrnil od tam. Ko je bila lani pri njem na obisku hčerka iz Kanade s svojimi otroki, se niso mogli načuditi, kako še lahko tako dobro govori angleško. Pa tudi madžarsčina, ki se je moral naučiti med 2. svetovno vojno, mu ne dela težav. In kaj si želi v novem letu? Samo to, da bi spet lahko cepil »skalje«, in posedel v kuhinji.

Ko sem se poslavljaj, sem ga tudi vprašal, kakšen je njegov recept za dolgo življenje.

»Treba se je držati diete. Jaz že dolgo jem večinoma le kuhane domačega piščanca in juho pa mlečno kavo in žemljo ali bel kruh. Kajenje pa sem opustil že pred več kot 40 leti.«

Da bi se mu le uresničila tudi skromna novoletna želja!

Jože Graj

S PÜTRO
NA POT

Razpad starega političnega sistema je prinesel veliko novosti. Ob vseh pozitivnih spremembah in demokratizaciji slovenske družbe pa so se pojavile tudi nekatere »prazne lise«.

Tako je tudi na področju organiziranja mlade generacije. Potem ko je ZSMS postala stranka, se je odpovedala patronatu nad mlado generacijo, pri tem pa je prav ta mlada generacija potegnila krajši konec. Predvsem gre za kulturno-družabno povezovanje mladih. Zveza dijakov in podobne organizacije, ki nastajajo, ne morejo zapolniti vsega praznega prostora. Tudi Mladinski svet Slovenije, ki se je pred kratkim sestal na prvi redni skupščini, ne more rešiti vseh problemov, in to predvsem zato, ker je to organizacija organizacij, ki se povezujejo v Sloveniji kot celoti. Ni pa te organizacijske razvejanosti v posameznih regijah in območjih, tudi v Pomurju ne.

Vendar pa kljub vsemu nismo čisto brez vsega. Počitniška zveza Slovenije (ki je član Mladinskega sveta) je imela svoje občinske organizacije, ki so bile oblike dela občinskih konferenc ZSMS, sedaj pa je to drugače. »25. aprila smo se organizirali kot samostojno društvo z imenom Putra. Podobno pot so ubrali tudi drugi, le Popotnik iz Celja je postal podjetje,« pravi predsednica soboškega društva Rada Vukotič. (V Gornji Radgoni imajo Sončno pot.)

Popolne ločitve z ZSMS pa v Murski Soboti še ni, saj imajo skupne prostore v stavbi skupščine občine. Soba v drugem nad-

stropju pa ne bo več dolgo njihov dom, saj naj bi se preselili drugam. »Bili smo že na pogovorih pri predsedniku občinske vlade in podpredsednici za družbene dejavnosti, da bi skupaj našli rešitev. Govor je bil o tem, da bi dobili prostore na kakšni od šol.« (V Zadnjih dneh pa se govori tudi o preselitvi na Titovo v stavbo, kjer so imele svoje domovanje strokovne službe sisov.)

Tako torej prostorska problematika. Kaj pa aktivnost Putre? »Naša glavna naloga je skrbeti za mladinski turizem, torej želja, da pomagamo mladim popotnikom, da bi potovali čim bolj poceni, pri tem pa videli čimveč,« pripoveduje Rada Vukotič. Imajo tudi ponudbe programov za učenje tujih jezikov v Angliji, Nemčiji in v ZDA. Ukvarjajo se tudi s popotniki, ki potujejo smati, pa želijo dobiti čimveč informacij o tem, kje najceneje prestopiti (naslovi t.i. Yuth Hostlov oz. mladinskih hotelov), kakšni so popusti v posameznih državah pri prevoznih, ogledih kulturnih prireditev in še kaj.

»Letos smo organizirali tudi veliko izletov za šolarje. To so bili tako maturantski kot drugi šolski izleti. Tu imajo mladi prek 30 odstotkov popusta pri avtobusnih prevoznih, podobno pa je tudi pri potovanjih z ladjo in vlakom, seveda če gre za večje skupine.« Teh izletov je bilo največ pred poletjem in med njim. Zdaj pa je na vrsti smučanje. Ponudbe so poslali že osnovnim in srednjim šolam, seveda poskrbijo tudi za posameznike, člane Počitniške zveze oziroma društva. Poleg domačin in avstrijskih smučarjev je nekaj programov, ki so prišli iz smučarskih središč na Poljskem in Češkoslovaškem. (Tedenski aranžma je 2500 dinarjev.)

Društvo Putra sodeluje tudi z različnimi agencijami v Sloveniji in tudi na Hrvaškem, predvsem pa s Počitniškima zvezama v obeh omenjenih republikah. Zvezna organizacija uradno sicer še ni razpadla, zato pa je vedno manj sodelovanja. Torej tudi na tem področju se vezi trgajo.

Tako je torej s počitniškim društvom Putra. Vsi, ki delajo v njem, si želijo, da bi se v Sloveniji razmere čimprej uredile in bi lahko vedeli, kdo je za kaj odgovoren. Kljub temu da niso le organizacija, ki bi združevala mlade (člani so lahko tudi starejši od 27 let), pa si želijo, da bi bili v pomoč predvsem mladim, željnim potovanja. Pri tem pa se velikokrat pojavijo težave, saj zdaj ne vedo, na koga naj se obrnejo v šolah, saj Zveze dijakov ponekod še vedno ni. Ni pa tudi drugih oblik mladinskega povezovanja in delovanja. V Murski Soboti ni več kluba mladih, pa tudi mladi po vaseh, nekdanje mladinske organizacije, ne vedo, kako naj se organizirajo po novem.

Toda to slednje je že druga zgodba in o tem kdaj drugič.

Silva Eöry

Bo Medjimurje Medjugorje?

Andriji se prikazuje Marija

Andrija Zlatarek iz vasi Šandorovac v Medjimurju je Marijo najprej videl v snu, nato iznad tržnice v Čakovcu, potem pa že nekajkrat doma. Poziv na »hodočašče« prek časopisa. Težave s hudičem

Če bo Medjimurje postalo Medjugorje, potem ljudem ne bo treba več romati v 800 kilometrov oddaljeno hercegovaško mesto, saj je Šandorovac desetkrat bližje: iz Murske Sobotice manj kot 80 kilometrov. Seveda pa je še težko napovedovati, ali bodo Medjimurci tako podjetni kot Medjugorci, saj jih (za zdaj) še večina meni, da se 47-letnemu Andriju Zlatarku blede. Morda pa tako ne mislijo na občinskem sekretariatu za notranje zadeve, kamor se je videc obrnil zaradi pisnega dovoljenja za »hodočašče« (romanje). Tam sicer ni dobil nobenega papirja, ampak le ustno odobritev. Potem je tudi lokalni list Medjimurje lahko objavil, naj se čim več ljudi udeleži »ukazivanja« (prikazovanja) blažene device Marije, ki da se bo prikazala

Po navodilu sv. Duha je Andrija Zlatarek moral zmoliti 30 kronic.

zelo prepričljiv. Spoznal sem tudi, da mu je veliko do tega, da pride do rednih romanj, saj naj bi bila to tudi Marijina želja.

»Marijo sem več let videval v snu. Januarja lani pa sem videl njene oblike v močni svetlobi, ki se je za hip prikazala nad čakovskim nebotičnikom. V juniju sem videl njen pravi lik, in to nad tržnico v Čakovcu. Imela je svetlo modro obleko, na glavi krono, okrog nje (krona) je bilo dvanajst zvezd. Lebdela je v oblakih, ki so zakrili tržnico. Potem sem jo videl v domači vasi, v Šandorovcu, 27. julija, ob treh zjutraj. Znova se mi je prikazala 17. avgusta ob 4.30, ko mi je velela, naj grem v vaško kapelo moliti rožni venec. Nisem šel takoj, saj sem prej nameraval iz vodnjaka načrpati vodo, a tega nisem mogel, saj je črpalka odpovedala. V decembru, ko je zapadel prvi sneg, pa so se prikazovanja kar vrstila, saj so me obiskali Jezus (v podobni, kot je upodobljen na sliki Zadnja večerja), Marija, angeli in sveti Duh. Ta mi je naročil, naj zapored zmolim 30 rožnih vencev. Pred menoj so se vrstili

tudi vse postaje Jezusovega trpljenja (križev pot).«

Tako mi je pripovedoval Andrija Zlatarek, ki je vse to, kar mu je bilo naročeno, tudi izpolnil. Molil je torej tudi 30 rožnih vencev. Da bi jih ja bilo toliko, je na mizo dal 30 grahovitih zrn in vselej, ko je odmolil eno »krunico«, je od množice odstranil zrno. Molil in prosil je za mir, spreobrnjenje grešnikov in očiščenje duše. Po petih urah je naročilo izpolnil. Tedaj so se v sobi prikazovale in spet ugasle zvezde in že omenjene podobe Jezusovega trpljenja.

Kdo je Andrija Zlatarek? Med potjo po dolnjem Medjimurju sem bil presenečen nad mnogimi novogradnjami, novimi cestami, športnimi objekti po vaseh. Tako je tudi v Šandorovcu, do katerega se pride, če v vasi, ki je pred Dravo pred Varaždinsko zaviješ na levo in se pelješ proti Prelogu. Andrijeva hiša pa je žal v zelo slabem stanju: ni ometana, v notranjosti je vse po starem, a čisto. Na mizi sredi hiše ima križ z žegnano vodo, rožni venec, na stenah je nekaj Marijinih podob, Zadnja večerja in katoliški koledarji. Andrija ima tudi pralni stroj, hladilnik, kopalnico. Živi s svojimi 85-letnim očetom, ki je ves čas pogovora mirno sedel na postelji in — molčal. Z njim se nisem spuščal v pogovore, ampak sem ga le pozdravil. Videc Andrija Zlatarek je že deveto leto invalidsko upokojen, saj je zbolel na obeh in na eno sploh ne vidi

brez pripomočka. Tako si je med pogovorom nekajkrat pomagaj z urarskim povečevalnim steklom, zlasti tedaj, ko je na katoliškem koledarju iskal datum Marijinih prikazovanj. Je brez poklica in je do upokojitve delal kot navadni delavec v čakovskem gradbenem podjetju. Nikjer nisem videl televizijskega sprejemnika, zato sem mu verjel, da gre navsezgodaj spat in rano vstaja. Odkar se mu je prikazala Marija, se posti ob sredah, še zlasti pa ob petkih, ko zjutraj zaužije le hladno vodo, opoldne kos kruha, zvečer pa spet le kozarec vode. Vsak dan ob 18. uri molji po 4 rožne vence. To dela zaklenjen v vaško kapelo. Povedal je, da ob poglubljeni molitvi in koncentraciji lahko vidi Marijo vsak dan, vendar tega ne počne, vesel pa se prihodnjega uradnega srečanja, ki bo 24. januarja. Tedaj pričakuje »poruko« (naročilo). Sicer pa je dejal, da se blažena devica Marija prikazuje tudi Ivanu Zdelarju v Dvorištu (Hrvaško Zagorje), s katerim se je že osebno srečal. Videc Andrija Zlatarek nima romarskih izkušenj, saj je obiskal le Marijo Bistrico, zato pa si želi, da bi čim več ljudi prišlo v Šandorovac. Krajneve oblasti tega ne bodo preprečevale, najbrž tudi ne župnik, saj je menda izjavil, da ljudem ne more preprečiti molitve. Vse kaže na to, da bo Medjimurje — Medjugorje.

Besedilo in posnetka
Stefan Sobočan

Andrija Zlatarek pred svojo hišo v Šandorovcu, Dravska ulica 10.

PRIJAZNI RAČUNALNIKI

Preprosto je čudovito

Jani Kocjan (ob računalniku v Tovarni polnilne opreme) je zadovoljen z uspehom na sejmu Interbiro-Informatika v Zagrebu.

Na sejmu Interbiro-Informatika v Zagrebu, ki ga uvrščajo v sam vrh tovrstnih sejmov v Jugoslaviji, je s programsko opremo sodeloval tudi Jani Kocjan, sistemski inženir v Tovarni polnilne opreme v Radenci. Njegovo delo je bilo kronano z lepim uspehom in priznanjem.

Jani Kocjan je bil ob delu na sistemu cad-cam v Tovarni polnilne opreme dobrega spoznal prednosti in slabosti osnovnega programskega paketa računalnika digital in začel razmišljati o izboljšavi samega programa v smislu preprostejšega in prijaznejšega dela na terminalih računalnika. Program je prilagodil tako, da zaposlenim v konstrukciji omogoča identični stik z računalnikom, kot ga ponuja osebni računalnik. Do inovacije se je Jani dokopal z veliko dela in v dveh letih je porabil nemalo ur za študij in prepričevanje strokovne javnosti ter zastopnikov firme Digital v Jugoslaviji.

Po obsežnih testiranjih programa so strokovnjaki potrdili vrednosti izboljšave in zastopstvo Digitala je Janiju ponudilo predstavitev programske opreme na letošnjem sejmu v Zagrebu. Tam je za program vladalo precejšnje zanimanje, čeprav ga niso posebej reklamirali. Zanimanje so se navduševali tudi za nakup programa, ki ga je Jani tudi avtorsko zaščitil. Ob tem pa se pojavljajo problemi s trženjem in vedno znova se potrjuje dejstvo, da smo pri nas pač nevedni na področjih propagande, trženja in podobno. Razvoj nekega izdelka predstavlja namreč le tretjino uspeha, vse drugo pa je v rokah reklame, trženja...

Jani ima zaenkrat s potrditvijo inovacije le moralno zadovoljstvo in je malce skeptičen glede tržnega uspeha. Veseli ga, da so tudi v Tovarni polnilne opreme njegov uspeh navdušeno spremljali in mu niso povzročali težav pri njegovem delu, kar se inovatorjem neredko dogaja. Novosti pri nas pač še niso dovolj cenjene in domače znanje je vse prevečkrat zanemarjeno. Jani se sicer zaveda, da ima do inovacije tako moralno kot materialno pravico, vendar stvari zaenkrat ostajajo zgolj v okvirjih pravice.

Lidija Kosi

S kunci do evropskega slovesa

Čeprav je zaradi razsajanja hemoradične bolezni, okužbe, ki povzroča ogromen pogin živali, kunčjereja v upadanju, je v naši pokrajini vendarle nekaj zagrelih rejcev.

Mednje gotovo sodi 42-letni Feri Glažar iz Murske Sobotice, zaposlen v SGP Pomurje kot voznik težkega tovornjaka, ki ga ljudje poznajo zaradi njegove izjemne ljubezni do živali. »Že kot deček sem rad opazoval živali, ljubezen do njih pa mi je vcepil oče, ki je imel kunce angora, kar me je v otroških letih navdušilo. Spomnim se, da smo imeli pri hiši na pol divjega kunca, ki smo ga klicali Bandi in se je po več dni potepal, nakar se je znova vrnil. Do domačih ni bil napadalen, za druge živali pa je bil strah in trepet,« pripoveduje Feri Glažar, ki je od leta 1984, ko so v Murski Soboti ustanovili Društvo gojiteljev pasemskih malih živali, njegov predsednik. »V za-

četku je bilo okrog deset navdušencev in ustanovili smo organizacijski odbor, zdaj pa imamo že blizu 30 članov. Vseskozi smo en drugemu spodbujali, zato smo s skupnimi močmi naredili zares veliko. Ker nismo dobivali nobenih dotacij, smo denar zbirali s članarino, s prostovoljnimi delom pa smo rešili marsikatero vprašanje, predvsem pri izdelavi inventarja.«

Ljubka družina kuncev pritegne številne mimoidoče. Pri Glažarjevih se je v vseh teh letih izmenjalo že več sto najrazličnejših kuncev. Z vzrejo belih novozelancev je Feri Glažar dosegel vrsto odmevnih uspehov, saj ima med drugim tudi naslov evropskega šampiona. Poleg več med-

narodnih priznanj pa krasijo njegove omare številni pokali in diplome s tekmovanj v Jugoslaviji in Sloveniji. Že nekaj let pa se ukvarja tudi s sistematično selekcijo kuncev. »Do kuncev sem čutil že od nekdaj posebno ljubezen. Prejšnja leta sem imel približno 50 kuncev, sedaj pa jih je precej manj, saj se z načrtno selekcijo kuncev trudim, da dosežem, zaželeno kakovost pri pasemski vzreji. Upoštevam namreč zelo stroge kriterije za prirejo mesa, pri čemer je najugodnejša pasma novozelancev, ki imajo visok odstotek klavniške teže. Pred šestimi leti sem se s kolegom dogovoril za strojenje krzen. Trenutno pa sem letos zmanjšal količino belih novozelancev, ki imajo daljše krzno, in se bolj posvetil vzreji pasme ožganih kuncev za zimski zakol, predvsem pa seveda za krzno. Verjetno pa bom tudi to kmalu opustil in vztrajal pri vzreji belih novozelancev.«

Pri vsem tem opravi mu veliko pomaga žena, posebno med odsotnostjo, ko je treba kunce

hraniti, jim dajati vodo, čistiti kletke in podobno. »Zdaj se večji entuziasti od mene in precej pozornosti namenja popesrivenemu delu. Približno polovico domačega in društvenega dela opravi namesto mene žena. Pomaga seveda tudi sin, ki pa se je bolj ogrel za vzrejo morskih prašičkov, ki so zelo udomačeni. Spodbudno pri vsem tem pa je, da si izoblikuje pravilen odnos do živali,« pravi Feri Glažar.

Zanimali so me seveda tudi njegovi načrti in želje. »Želim si, da bi društvo še naprej delovalo, ker marsikje opuščajo takšno delo in ljudje ne najdejo dovolj časa za društveno dejavnost v teh kriznih časih. Upam, da bodo člani društva tudi v prihodnje čutili enako veselje in voljo do vzreje kot doslej. In če že vložiš trud skozi vse leto za pripravo razstave, kjer se vidi dosežki tvojega dela, je razumljivo, da se s tem ne odrekaš tudi tekmovanju,« sklene alfa in omega soboškega društva gojiteljev pasemskih malih živali, Feri Glažar.

Milan Jerše

OB LISASTIH KUNCIH — Poleg drugih vrst kuncev so Feriju Glažarju prirasli k srcu tudi ti. Sicer pa mu največ pomeni selekcija, ki ji zadnja leta namenja posebno pozornost. Foto: N. Juhnov.

Zamolčanost

V novih političnih razmerah večkrat slišimo, da morajo biti tudi kristjani navzoči pri razpravah o pomembnih življenjskih vprašanjih, spravi in podobnem. Nočem se vmešavati v katoliško ideološko-politične poglede, vendar pa doslej nisem opazil, da bi bili v razprave vključeni tudi evangeličani.

Sprašujem se — zakaj ne?

Je to zato, ker so v manjšini? Ob tem imajo lahko evangeličani občutek, da je njihova cerkev prizadeta. Tudi evangeličanska cerkev ima legitimno vodstvo in predstavnike, ki lahko dajejo ustrezno bratsko pomoč. Res je, da je luteransko predvsem v Prekmurju, toda prav to vzbuja dvom, da je zaradi te odreenosti zamolčano njihovo delovanje.

Če so zaobljube skoraj iste, ne sme biti sebičnosti pri povezovanju. Vse to otežuje Resnico. Odrekanje se tudi trditvi, da manjšina ne more biti glasna.

DINI TITAN

Bodo najvišji pomurski hrib razstrelili?

Najvišji pomurski hrib Kugla pri Sotini meri 417,9 metra. Povsem razstrelili ga ne bodo, ampak se bodo ustavili pri 376 metrih. Kakšni dokazi bodo pretehtali?

Goričke krajevne skupnosti in Cestno podjetje Murska Sobota potrebujejo kamen sekane za utrjevanje cest; stanovanjska gradnja pa uporablja tak material za betoniranje in izdelavo betonske opeke. Le zakaj bi vse to vozili od daleč in drago plačevali, ko pa je kilometer od naselja Sotina hrib Kugla? Matična kamnina gmoje je nekoliko trdnjša od osrednjega in vzhodnega dela Goričkega, ki v pretežni meri sestoji iz silikatnih peskov. Ožje območje Kugle, kjer naj bi bil sotinski kamnolom, je na masivu paleozojskih skrilavcev, ki se razteza na površini 3,7 kvadratnega kilometra na območju med Sotino, Ocincem in državno mejo z Avstrijo. Kamnolom naj bi bil na levem bregu Ledave, ki tam teče, na površini 7,5 hektarja.

KAMNOLOM V OBLIKI TERAS

Ali bodo kamnolom pri Sotini dejansko odprli in bo posloval po vseh predpisih, tega za zdaj še ni mogoče reči. Je pa res, da je Cestnemu podjetju Murska Sobota veliko od tega, da bi kamnolom čim prej »zadihal«. Izdelati so dali elaborat o izračunu zaloga in preizkušanju kakovosti tehnično-gradbenega kamna, ki ga je naredil (kot najugodnejši ponudnik) Geoinženjering Niš.

Ugotovili so, da gre za tri različne sloje skrilavcev, od katerih je tretji, ki je najgloblje pod površjem, najprimernejši za izrabo. Kamen je zelen, belkasto-sive in ponekod temne barve. Z mikroskopskim pregledom so ugotovili zgradbo kamna, ki sestoji iz kvarca, kalcita, piritita, klorita ...

Z raziskovalnimi vrtninami so ugotovili debelino posameznih slojev kamenin od 62 do 80 metrov. Zaradi različnih kakovosti kamenine je predvideno lomljenje kamna v terasah, in sicer s premetavanjem miniranega kamna z višje terase na nižjo in končno na delovni plato. Projekt predvideva 9 teras z višinskimi razlikami po 15 metrov in širino

posamezne terase 10 metrov. Z višjih na nižje terase bi kamen odpravili z buldožerjem, z najnižje točke (tal) pa ga bodo tovornjaki odvažali do drobilca. Ob letnem izkoriščanju 36000 kubi-

Debela črta označuje del Kugle oziroma Sotinskega brega, ki bi jo izkoriščali. V višini bi segli do 376 metrov, kar pomeni, da samega vrha (417,9 metra) le ne bi razstrelili.

čnih metrov bi bilo kamenin dovolj za 27 let. V kamnolomu naj bi bilo zaposlenih 16 delavcev.

POGOJA: CESTA IN DELOVNA MESTA

Ne dalemo si iluzij, da bo projekt Kamnolom Sotina šel gladko skozi proceduro, saj se že oglašajo naravnovarstveniki s svojimi pripombami, kot so: to območje ima enkratne krajinske značilnosti, ki se kažejo v slikovitosti »krajinske scenarije«, to je najvišja pomurska točka, kamnolom bo vplival na rastlinski in živalski svet, na ljudi, stabilnost tal, površinske in talne vode, zrak, odmeval bo hrup, posekati bo treba 7 hektarjev gozdom ... Povsem drugačnega mnenja so

Sotičani! Ti so na sestanku, ki je bil 31. oktobra, pozitivno ocenili prizadevanje Cestnega podjetja Murska Sobota in Skupščine občine Murska Sobota, ki jima je veliko od tega, da začno uradno izkoriščati naravne danosti. Ob obravnavi osnutka ureditvenega načrta, ki je bil sicer v javni razpravi od 13. septembra do 13. oktobra, pa so vendarle postavili nekaj pogojev: urediti-asfaltirati je treba cesto od regionalne ceste, ki pelje skozi Sotino, do maloobsejnega prehoda Sotina — Kalch, v kamnolomu naj se zaposlijo domačini, domača krajevna skupnost naj bi imela pravico do nakupa kamna po nižji ceni od tiste, ki bo veljala za druge kupce. Kot nam je povedal Bogomil Rola, ki nam je dal tudi sicer veliko podatkov za ta članek je krajevna skupnost Rogošci, v katero spada tudi Sotina, posredovala svoje pripombe na razgrnitev osnutka tudi pisno. Zanimivo je, da se ni oglasil nihče drug.

KONČNA ODLOČITEV LETOS

Osnutek ureditvenega načrta za sotinski kamnolom bodo se ta

Pogled na Kuglo, kjer so že odmevale eksplozije in od koder so nekaj kamna že odpeljali na ceste. Za zdaj je »rana« vidna le od blizu, ko bo šlo zares, pa jo bo mogoče zaznati od daleč ...

Foto: S. S.

mesec obravnavali na izvršnem svetu skupščine občine Murska Sobota, nato bodo strokovnjaki Zavoda za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota izdelali predlog ureditvenega načrta, h kateremu pa bo treba pribaviti vsa mogoča soglasja raznih inšpekcij, končno pa bodo odločili poslanci skupščine. To naj bi se zgodilo februarja prihodnjega leta. Ko bo investitor — Cestno podjetje Murska Sobota — imel gradbeno dovoljenje v rokah in ko bodo minili roki za morebitne pritožbe, pa bo imel možnost, da se dejansko odloči za naložbo ali pa dvigne roke. Glede na Goričance, ki od kamnoloma veliko pričakujejo, bi bilo vsakršne »miniranje« te predvidene naložbe s strani politikov, naravnovarstvenikov in še koga sprejeto z ogorčenjem. Za to je logična utemeljitev: če oni (domačini) niso proti, ampak želijo živeti v dobrem in slabem s svojim kamnolomom, le zakaj bi temu nasprotovali tisti od daleč. Takega mnenja je tudi predsednik vaškega odbora Sotina Viljem Bokan, seveda pa je treba izpolniti že omenjene pogoje: gradnja ne nasprotuje bližnji sosed, mlinar Milan Dajč (pa ne zato, ker je vujen prahu od moke): Le cesto naj prej uredijo! pristavlja. Marjan Sarkanj in njegova pajdaša, ki smo jih »ujeli« pri kamnolomu, pa so nam povedali, da bi rajši delali v tem rudniku, kot pa na Avstrijskem, kamor hodijo občasno (navsezgodaj zjutraj) na neko farmo loviti piščance. Posedanja pa se je že naveličal sedanja »dežurni« v kamnolomu Karel Janič, saj so krajevne skupnosti in posamezni občani odpeljali ves kamen, ki so ga čez leto razdrobili. Kot smo že poročali pred dobrim mesecem, je kamnolom letos nekaj časa obratoval, potem pa so se polomili stroji, ki jih je tja pripeljal neki zasebnik (zlobneži pravijo, da je imel pri tem »prste« bivši direktor Cestnega podjetja, zdaj zasebnik podjetnik), oglasil pa se je tudi rudarski inšpektor in prepovedal divje izkoriščanje. Ko bo kamnolom urejen, bo imel ograjo.

Stefan Sobočan

SREČANJE S TONČKO OSTERC IZ BELTINEC

ŽIVLJENJE JE TRDO

Menda ni lepa čednost, vprašati žensko po letih, toda meni je to kljub temu ušlo. TONČKA OSTERC, moja sogovornica, let ni skrivala: »Rodila sem se pred 78 leti.« Seveda sem ji dejal, pa ne zgolj iz vljudnosti, da je videti veliko mlajša. Glede na to, kaj vse je doživela in preživela, je pravi čudež, da je ohranila pokončno držo.

»Moj rojstni kraj so Mihovci pri Veliki Nedelji. Imeli smo srednje veliko kmetijo, bilo pa nas je 7 otrok: 5 deklet in 2 fanta. Jaz sem se dobro učila,

Tončka Osterc

zato so me starši vpisali v 4-letno meščansko šolo, nato pa sem obiskovala pedagoško šolo Šolskih sester v Mariboru, ki sem jo po 5 letih končala z odličnim uspehom. Sestre — redovnice so me spodbujale, naj bi nadaljevala študij na Visoki pedagoški šoli v Zagrebu, seveda pod pogojem, da bi se vključila v redovništvo. To me ni zanimalo, zato pa sem izrabila priložnost za študij na katoliškem zavodu v mestu Breda na Nizozemskem, kjer sem študirala krščansko sociologijo. Po vrnitvi sem dve leti živela pri stricu dekanu na Svetinjah in poučevala za polovično plačo, ki sem jo dobivala iz tako imenovanega »bednostnega sklada« banovine. Leta 1937 pa sem dobila v cirilici napisan dekreta Ministrstva za prosveto Beograd o namestitvi na osnovni šoli v Gančanih.«

Gančani, Prekmurje! Čeprav to naselje oziroma pokrajina ni tako daleč od njenega rojstnega kraja, pa je vendarle tudi njej pomenila (neznano območje, ki so mu rekli — Sibirija. Tončka Krabonja, kot je njen deklinski priimek, se je na prvem pravem delovnem mestu in kraju dokaj dobro vživela in razdajala svoje znanje ukaželnim šolarjem. Po štirih letih so jo (1941. leta) premestili na osnovno šolo v Beltince, vendar je tam poučevala le en mesec, kajti madžarska okupacijska oblast je namestila svoje učitelje. Znova je začela učiti junija 1945. leta. S prijateljico Marijo Jeričico sta v izmenah sami poučevali več »zadnjih« razredov. Pozneje je ob delu končala Pedagoško akademijo in tako izpolnila najnovejši pogoj za predmetno učiteljico slovenskega jezika. Upokojila se je 1. januarja 1971. leta, vendar s tem osnovni šoli v Beltincih ni dala slovesa, saj je poučevala do 20. marca 1972. leta, ko ji je ravnatelj prepovedal prestopiti šolski prag. Seveda mi novinarska radovednost ni dala miru, pa sem Tončko povprašal, s čim

neki se je zamerila.

»Veliko mi je do narave. Aktivno sem delovala v Turističnem društvu Beltinci. Po »navodilih« direktorja inž. Ogorčevca iz Volčjega potoka (naravnih park) sem nasprotovala gradnji novega šolskega poslopja v beltinskem parku. V njem je namreč veliko eksotičnih (čezmorskih) dreves. Šli so celo tako daleč, da so me razrešili tajniških in blagajniških poslov. Vse to me je sicer prizadelo, vendar nisem obupala; pozneje sem poučevala slovensko se na Delavski univerzi v Murski Soboti in na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu.«

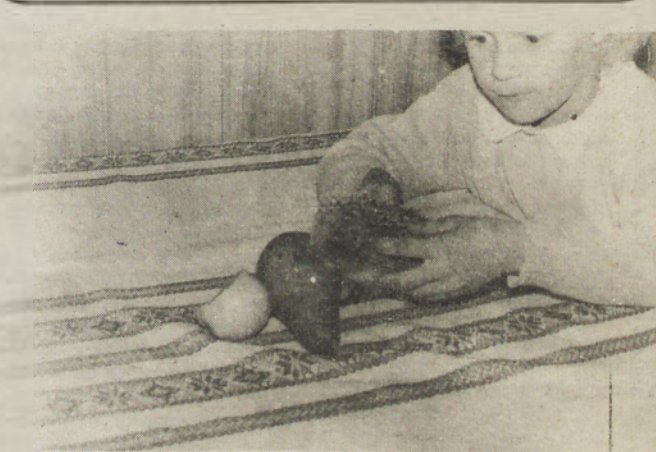
Tončka Osterc je lepega knjižnega slovenskega jezika naučila veliko rodov. Več naporov je bilo treba zlasti v prvih letih njenega prosvetnega dela, kajti otroci so govorili v težkem narečju, v katerem je bilo veliko madžarskih besed. Tedaj se je tudi ona po svoje »učila« in si neznane besede zapisovala. Ni bila le »školnikova«, ampak se je mladini razdajala tudi na drugih področjih. Tako je v petdesetih-šestdesetih letih režirala več iger in v nekaterih tudi sama nastopila. Pripravljala je pevске točke za šolske in krajevne proslave, kot aktivistka Društva prijateljev mladine je otroke vodila na morje ...

Utrinkov iz 78 let življenja Tončke Osterc pa še ni in ne more biti konec! Leta 1939 se je poročila s sinom veletrgovca Osterca — Petrom in se preselila na njegov dom. Idila pa ni trajala dolgo, saj je najprej ostala brez službe, ker so prišli madžarski učitelji, 31. marca 1945 pa so ji okupatorji kot talca ustrelili moža, ker so Ostercovo gmojno podpirali partizane. Tako se je pozneje kot žiljenje prebijala sama in uspešno ji ni le golo preživetje, ampak je izšolala tudi svoje tri otroke.

Da Tončke ni strlo, gre zahvala tudi načinu njenega življenja: izredna delavnost (delček tega sem že omenil) in zdrava naravna prehrana. O njej (prehrani) govorimo v večjem obsegu šele v zadnjih letih, Tončka pa tako živi že dolgo. Njen vrt bogato rodi, četudi ni skrojen z umetnimi gnojili in škropljen s sodobnimi škroplivi. Sama prideluje tudi nekatera zdravilna zelišča in po vsem tem mi zdaj najbrž le verjame, da je za svoja leta veliko mlajšega videza tudi zato.

Se bi lahko pisal o Tončki, ki ni bila le priljubljena med najmlajšimi in njihovimi starši, ampak tudi pri beltinski grofici Mariji Zichy. Ljudje vedo povedati, da v park okrog gradu ni smel kdorkoli, njej pa je dovolila, da se je tam smela sprehajati s svojimi otroki. No, to pa je že druga zgodba.

Stefan Sobočan

Ježki v jesenskih dneh čisto zaidejo tudi na domača dvorišča in iščejo hrano, saj je je na poljih vedno manj. Ježka so najbolj veseli otroci, ko se dotikajo njihovih bodičk. Ježki so koristni, saj uničujejo škodljivce. Pri Skaličevih v Lipi pridejo vsako leto »v goste«. Ježek na fotografiji se je tako udomačil, da ga je Lidija hranila s hruskami.

Besedilo in posnetek:

J. Z.